

Appendices

GRADUATION THESIS ABOUT HOUSING PROJECT FOR
INDIGENOUS PEOPLE OF MALAYSIA

Bachelor Thesis

12-01-2017

B. van Jole - 2064049

Avans Hogeschool, Tilburg, Netherlands

Ir. Eefje Hendriks

Ir. Michiel Smits

Universiti Putra Malaysia, Serdang, Malaysia

Dr. Wan Srihani Wan Mohamed

Appendix 1: Email contact

Gesprek begonnen op 23 april 2016

Bart van Jole

Hi Wan! Eefje told me about the project you are working on and it sounds great! It could be a very nice subject for my graduation. I really like to get in touch and get some more information.

WanSrihani WanMohamed

23-4-2016 13:43

WanSrihani WanMohamed

Hello Bart.. Yup sure. In what aspect are looking at? Maybe it would be best if I could email you some of the info on what we have done in the previous two kampungs (villages). Are you familiar with Malaysia's socio economic and culture?

BTW.. Your other friend's name is also Bart right? I've just added him too

Bart van Jole

23-4-2016 13:44

Bart van Jole

Yes his name is also Bart

WanSrihani WanMohamed

23-4-2016 13:44

WanSrihani WanMohamed

Bart van Jole

23-4-2016 13:45

Bart van Jole

I'm familiar with Asia because I've been there about 7 times. Never been to Malaysia but I would really like to
Eefje was talking about developing housing in flooding areas.

WanSrihani WanMohamed

23-4-2016 13:53

WanSrihani WanMohamed

Flooding? Owhh.. At the moment we are experiencing drought very badly.. Our rivers are near to dry..

Check the albums where I tagged both of you

Bart van Jole

23-4-2016 13:57

Bart van Jole

They both look very interesting!

Is it possible to videochat?4

WanSrihani WanMohamed

23-4-2016 16:02

WanSrihani WanMohamed

I need to be connected to a wifi. Can we do it this Monday?

Bart van Jole

23-4-2016 16:42

Bart van Jole

Yes sure

Bart van Jole

23-4-2016 17:06

Bart van Jole

What time?

WanSrihani WanMohamed

23-4-2016 18:37

WanSrihani WanMohamed

Maybe in the afternoon Malaysian time? Say around 3pm? Netherlands is 6 hours behind..

So that would make you arnd 9am? You are in Netherland right?

Bart van Jole

23-4-2016 19:02

Bart van Jole

Yes Netherlands. That would be ok. I can call from my internship

24 april 2016

WanSrihani WanMohamed

24-4-2016 1:22

WanSrihani WanMohamed

25 april 2016

Bart van Jole

25-4-2016 8:39

Bart van Jole

Good morning ! What is your Skype name ?

Bart van Jole

25-4-2016 9:16

Bart van Jole

WanSrihani heeft een videochat met je gemist.Opnieuw bellen

Bart van Jole

25-4-2016 10:13

Bart van Jole

WanSrihani heeft een videochat met je gemist.Opnieuw bellen

WanSrihani WanMohamed

25-4-2016 12:09

WanSrihani WanMohamed

I'm sorry Bart.. I was outside when you called.

Bart van Jole

25-4-2016 12:24

Bart van Jole

WanSrihani heeft een videochat met je gemist.Opnieuw bellen

Bart van Jole

25-4-2016 12:24

Bart van Jole

Can we talk on Skype. Than I can also add the other Bart

Bart van Jole

25-4-2016 14:53

Bart van Jole

Too bad you couldnt chat. I'm again available tomorrow at 9 am Dutch time

Or now if it's not too late for you

WanSrihani WanMohamed

25-4-2016 15:52

WanSrihani WanMohamed

I can't without wifi.. It's unstable in my area.

Let me try again tomorrow so we all can chat.

Skype? What's your skype name?

Need to add o search

Or*

Bart van Jole

25-4-2016 15:54

Bart van Jole

Its bartvanjole-mecanoo

WanSrihani WanMohamed

25-4-2016 15:55

WanSrihani WanMohamed

26 april 2016

Bart van Jole

26-4-2016 9:15

Bart van Jole

WanSrihani heeft een videochat met je

gemist.Opnieuw bellen

Bart van Jole

26-4-2016 11:27

Bart van Jole

Unfortunately I couldn't reach you again.

Please call me if you can. I'm available next few hours

WanSrihani WanMohamed

26-4-2016 13:39

WanSrihani WanMohamed

WanSrihani heeft je gebeld.Opnieuw bellen

3 mei 2016

Bart van Jole

3-5-2016 9:42

Bart van Jole

Hi Wan! How are you? Have you received the email from other Bart? He sended some information about ourselves and our goals and ambitions.

WanSrihani WanMohamed

3-5-2016 12:00

WanSrihani WanMohamed

Hello Bart, sorry for the late reply. And yes..

I've received your email. I will reply to you as soon as I'm back in the office. It was a long weekend here. We had our Labour Day.

Bart van Jole

3-5-2016 12:02

Bart van Jole

Okay thanks no problem. I heard Malaysia has a lot of holidays ☺

4 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

4-5-2016 9:33

WanSrihani WanMohamed

6 mei 2016

Bart van Jole

6-5-2016 11:54

Bart van Jole

Im sorry to bother you again. But if we would come in July we have a lot to arrange quickly like visa, scholarship, ticket, accommodation.

Can we call today ? I can do it cheap via Skype

WanSrihani WanMohamed

6-5-2016 14:03

WanSrihani WanMohamed

Hi Bart. Yesssss!! Sure.. Could it be a bit later?

I'm about to have family dinner first. And I

have good news after today's meeting. I'm

also replying to your email but apparently it's

stuck in my unsent box☹

I will try again.

Bart van Jole

6-5-2016 14:07

Bart van Jole

Great! Thanks. Around what time ?

WanSrihani WanMohamed

6-5-2016 14:17

WanSrihani WanMohamed

Give me abt a couple of hours. Because I'm driving out

Bart van Jole

6-5-2016 14:19

Bart van Jole

No problem

9 mei 2016

Bart van Jole

9-5-2016 11:47

Bart van Jole

My e-mail adres: bjole@avans.nl

WanSrihani WanMohamed

9-5-2016 11:50

WanSrihani WanMohamed

Hi Bart. This is the email that I sent to you last week.

Dear Bart & Bart,

I would have to apologise for such a long delay in replying your email. For your information, I

am currently teaching final year design studio as well as structure subject. And recently we have just had a big event whereby the community project we did with students, a handover ceremony by local member of parliament to the beneficiaries.

Teratak Semai - Semai is the name of the tribe in the area and Teratak refers to shelter in English language. a bit of background about this project - It was first initiated in Kampung (Village) Batu 16. We managed to build 10 units of houses there using simple construction method (refer to attached powerpoint for images) together with students and local people as volunteers. The response was good and we were asked to proceed to another village - Kampung Batu 5. Here we managed to get sponsorship of another 8 units of houses, of which out of that, 6 were traditionally built and 2 using IBS (industrialised building system). Due to the news coverage of this project, we managed to secure more sponsorship from other organisations to assist Kampung Batu 17. Kampung Batu 17 is a bit more challenging than the previous 2 because it is located further from the main road (roughly 1 1/2 hours on foot), hence accessibility for building materials would require all the local villagers's assistance. The schedule is that we usually rotate weekly for different group to come in and continue the work.

So if both of you are willing to come as volunteers, there are a few questions that I would like to ask:

1. How long are you willing to stay?
2. What is your living arrangement here? Have you looked into places to rent in KL? If it is in the village, it wouldn't be a problem, as all of us will camp together and cook together as well.
3. Would you be willing to do drawings (ACAD), write reports, and record any data for research purpose?

A little bit about myself, I graduated from Architecture program in 1996 from Oxford Brookes University, UK. My masters degree is in Urban Design and my research area is self help housing. I did a prototype which I called READY-TO-ASSEMBLE (RTA) Self Build Housing System for Malaysian context using timber pre-fab. I love tiny houses. Travelling and

exploring nature is my hobby when I get the chance to go off from the university. I've been with UPM since 1999.

sincerely,
Dr. wanSRIHANI wanMOHAMED
Senior Lecturer
Department of Architecture
Faculty of Design & Architecture
UPM, Serdang, 43400, Selangor
(603-89464078 / (016-3280047
fax 603.89464004

*: wswm47@yahoo.com
srihani@upm.edu.my

"when I was younger, it was plain to me, I must make something of myself...
older now, I walk back streets, admiring the houses, of the very poor..." (W.C. Williams)
On Saturday, 30 April 2016, 22:41,
BarracudaBart . <smeets.bart86@gmail.com>
wrote:

Dear professor WanSrihani WanMohamed,
Our names are Bart van Jole en Bart Smeets from the Netherlands and we are very interested in doing our bachelor thesis about your project in Malaysia. At first we will tell you a bit about ourselves and after that we will write down some questions about the project, the trip, etc.

My name is Bart van Jole, and I'm 21 years old. Currently I'm doing an internship at an architectural office on a project of the University of Manchester.

My hobbies are skiing, scuba diving, traveling, rowing and cooking. Before my internship I worked at a sushi restaurant.

My personality is not prevalent, but I am more an approachable and solving-focused person. Independency is also a skill I obtained during my backpacking travels where I was all on my own. Staying calm and flexible in stressful situations is a must when you're on the other side of the world.

I always had the ambition to study abroad and wanted to do learn something different than usually taught in my study.

My name is Bart Smeets, and I'm 29 years old. I have worked in construction for the past 8 years and I'm currently trying to finish my

education in structural engineering-management.

My hobbies are restoring a very old car, drawing, science, cooking and working with my hands.

I work weekends in a large dance club and I have been working there on-and-off for the past 12 years.

I have a real passion for the technical side of things, but I understand the importance of the human-aspect within those situations as well.

I can be very quiet and seem shy, but that usually means I'm trying to learn as much as possible and not wanting to disturb people in the process.

We're both excited about the opportunity to be participating in your project. But could you tell us, or send us more information about the project? Especially some information about the time-schedule would be very useful, so we discuss our options with our professors and create a plan of action. Some other specific questions we have are:

What is the minimal amount of time that we need to spend in Malaysia, to understand and contribute to the project?

How many people are involved with the project?

If it's not possible for us to come to Malaysia in July, are there other possibilities to work on the Teratak Semai 4.0 project or maybe following projects?

We will be waiting in anticipation for your reply,

10 mei 2016

Bart van Jole

10-5-2016 14:08

Bart van Jole

We would like to stay for about 3 to 4 months so we can get the full Malaysia experience. It would be nice if we have a condo in KL and go to the village for a few days now and then.

We're doing our graduation project, so our research is the main topic. This might be studying the current housing concept and improving it. As we understand you have made this concept for villages and we would execute it?

I'm not sure what the cost of living is in Malaysia, but it's probably less than The

Netherlands. Except for city centre condo's maybe. Right now i'm paying about 1380RM (€300) for rent. I'm willing to pay about the same.

I have experience with AutoCAD, Sketchup,, Revit, ArchiCAD Photoshop and Indesign. Bart has also experience with AutoCAD. We're willing to make drawings and reports, but our main goal is to make our own research based on research questions (to be determined). It would be something like:

What building concept is most optimum for the Semai people, taking in consideration costs, architecture, mobility, self-build, climate and typology.?

Our main goals:

- Get international experience

- Do proper research with in field analyses

- Mean something in improving local people's lives

WanSrihani WanMohamed

10-5-2016 14:23

WanSrihani WanMohamed

Okay noted in the duration. But i doubt staying in condo for longer period would give you the real Malaysian experience 😊..

Nevertheless, we shall plan it in such a way that both of you could enjoy the city life as well as traveling in Malaysia. 3-4 months is a duration to explore Malaysia. I shall inform my research team and make plans. How soon could you come over to Malaysia?

FYI, i'm trying to get a sponsor for a house soon. So hopefully we could start the Teratak Semai project in August for Kampung Batu 5. We need to complete 10 units there. We have done only 7.

11 mei 2016

Bart van Jole

11-5-2016 10:12

Bart van Jole

What area in kl would be good to look for accommodation ?

22 mei 2016

Bart van Jole

22-5-2016 15:46

Bart van Jole

Have you received my message?

WanSrihani WanMohamed

22-5-2016 15:47

WanSrihani WanMohamed

What message?

Bart van Jole
22-5-2016 15:54
Bart van Jole
In the group chat in messenger. I have some questions
28 juni 2016
Bart van Jole
28-6-2016 14:08
Bart van Jole
Hi Wan. I will arrive in KL on 7th of July in the early morning. When and where are you available to meet up and discuss the project?
WanSrihani WanMohamed
28-6-2016 15:57
WanSrihani WanMohamed
Hello Bart.. 7th of July would still be a public holiday here as we are celebrating Eid (6-7th). I would be available the week after that. We can meet up at the university. May I ask how are you getting about KL? Where will be staying? Is there someone to assist you once you are here? Do you have friends here?
WanSrihani WanMohamed
28-6-2016 15:58
WanSrihani WanMohamed
Because I would be away on vacation the whole pf next week due to the festive season. So I do hope you would be in good hands
Bart van Jole
28-6-2016 16:00
Bart van Jole
I found it quite hard to look from home for a good accomodation for a reasonable price, especially now I'm on my own. So I booked a hotel for the first few days.
I don't know anyone else in KL, but I'm sure i will manage it, since i already have the experience of solo traveling.
Monday 11-07 would be great.
Is it easy to get to the university by commuter? My hotel is close to Kuala Lumpur station.
WanSrihani WanMohamed
28-6-2016 16:16
WanSrihani WanMohamed
Yes it is easy. There are many taxis that could get you to the Uni once you reach the commuter station. If it's around 10-10.30am on Monday, I could fetch you at the station. Do tell me which station you plan to stop.
Bart van Jole
28-6-2016 16:20

Bart van Jole
Serang station is close by right?
WanSrihani WanMohamed
28-6-2016 16:35
WanSrihani WanMohamed
Serdang.. Serang means attack 😊
Yes tht is near UPM.
Bart van Jole
28-6-2016 16:35
Bart van Jole
Oh sorry haha
WanSrihani WanMohamed
28-6-2016 16:36
WanSrihani WanMohamed
Bart van Jole
28-6-2016 16:36
Bart van Jole
I red there are free busses between serdang and upm?
29 juni 2016
WanSrihani WanMohamed
29-6-2016 2:42
WanSrihani WanMohamed
There are UPM busses that transport our students/staff but I've never tried it before. Since I travel about 45km frm home by car
30 juni 2016
Bart van Jole
30-6-2016 11:55
Bart van Jole
Would you recommend to bring my own musquito net to the Village?
WanSrihani WanMohamed
30-6-2016 12:13
WanSrihani WanMohamed
How does your mosquito net look like? If it's lightweight.. Why not..
Bart van Jole
30-6-2016 12:41
Bart van Jole
Its a bit bulky but good quality. I dont know what they have in the Village
30 juni 2016
WanSrihani WanMohamed
30-6-2016 23:58
WanSrihani WanMohamed
Well.. We also have mosquito nets here. But so far we only use burning coil mosquitoes repellent arnd the camp. The other village is a bit on a higher altitude, hence less mosquitoes

since it's cooler at night time. I didn't use nets when camped in that kampung. 😊

4 juli 2016

Bart van Jole

4-7-2016 17:00

Bart van Jole

Does UPM have clothing restrictions?

WanSrihani WanMohamed

4-7-2016 17:39

WanSrihani WanMohamed

Meaning?

Bart van Jole

4-7-2016 17:42

Bart van Jole

Like do i have to wear certain clothing or is it allowed to wear shorts?

WanSrihani WanMohamed

4-7-2016 18:15

WanSrihani WanMohamed

Not too short i hope😊. Basically at the uni it is adviseable to wear long pants ie. jeans, cargo pants.. But if u r travelling or going to site, thn 3/4 pants or track bottom would be more comfortable.

10 juli 2016

Bart van Jole

10-7-2016 16:59

Bart van Jole

I will try to arrive at the serdang station at 10 am

I have a malay simcard now.

+601125664923

10 juli 2016

WanSrihani WanMohamed

10-7-2016 22:51

WanSrihani WanMohamed

Hi Bart. Got ur number! Can we meet up arnd

11am at serdang ktm station?

And welcome to Malaysia

11 juli 2016

Bart van Jole

11-7-2016 2:01

Bart van Jole

Okay see you there!

WanSrihani WanMohamed

11-7-2016 3:08

WanSrihani WanMohamed

WanSrihani WanMohamed

11-7-2016 3:08

WanSrihani WanMohamed

I will try send message to ur number

Bart van Jole

11-7-2016 3:57

Bart van Jole

I went early so i didnt miss the train. But im now already at serdang

1 december 2016

Bart van Jole

1-12-2016 10:38

Bart van Jole

Hi Wan! I have a question about your thesis.

Bart van Jole

1-12-2016 10:38

Bart van Jole

In your thesis you concluded the following about knowledge and skill transfer:

It is not the hard skills that they look for but rather the soft skill such as managing cash flow/expenditure, planning to start a Self-Build Housing Group and financial advice to obtain housing loan. Not many are interested into molding their own bricks or even cutting their own timber.

Do you see this phenomenon among Semai as well? What is your view on this?

WanSrihani WanMohamed

1-12-2016 10:39

WanSrihani WanMohamed

Hi Bart!

WanSrihani WanMohamed

1-12-2016 10:48

WanSrihani WanMohamed

Nope.. among Semai they need the hard skill to survive. Their background is of different values.. they love their lifestyle more.. and living as what they have is good enough. Semai people loves the jungle. That's their income. And they will care for the nature. Basically, whatever money they have, they would spend. There have been workshops or talks about how to manage their finance.. but it does not seem to work fine.

WanSrihani WanMohamed

1-12-2016 10:49

WanSrihani WanMohamed

There are actually a lot of workshops teaching them on how to make their own living other than the jungle. Believe me when i said A LOT. The government has allocated a huge sums on these programs.

I would say less than 50% is taking advantage on the programs

There are few like Bah Dek the skill weaver.. yes he is sent around to teach to show to others..

Bart van Jole

1-12-2016 11:22

Bart van Jole

So to adapt any household management advise from outsiders is unlikely?

WanSrihani WanMohamed

1-12-2016 13:02

WanSrihani WanMohamed

It is possible

But changes r not immediate and i mean not in the next 2-3 yrs.. if you want to see results, close monitoring is highly recommended

1 december 2016

Bart van Jole

1-12-2016 20:02

Bart van Jole

Btw in the news now: they changed the laws about airbnb from 2017 in Amsterdam . Rental for maximum 4 people per house

1 december 2016

WanSrihani WanMohamed

1-12-2016 23:52

WanSrihani WanMohamed

Ok. Noted on that. We are also making price comparison if we were to book b&b or hostels.. we went to Tapah recently and had a meeting Saedah. She said hi to you and passed me your certificate but in Bahasa 😊 hope it's ok..

2 december 2016

Bart van Jole

2-12-2016 11:39

Bart van Jole

No problem. Im very happy with it!)

WanSrihani WanMohamed

2-12-2016 13:38

WanSrihani WanMohamed

9 december 2016

Bart van Jole

9-12-2016 18:41

Bart van Jole

Hey Wan! So Teratak Semai won the award?

😊

10 december 2016

WanSrihani WanMohamed

10-12-2016 0:09

WanSrihani WanMohamed

Bart!!! YES YES YES!! It was wonderful.. never expected it.. since there were so many other amazing and great projects competing.. so congratulations to you too! Awesome...

Bart van Jole

10-12-2016 0:12

Bart van Jole

So great!

Is it for a specific category?

10 december 2016

WanSrihani WanMohamed

10-12-2016 7:29

WanSrihani WanMohamed

Yes.. DRE1M.. can't remember what it stands for 😊

21 december 2016

Bart van Jole

21-12-2016 8:42

Bart van Jole

How much is the fund actually?

21 december 2016

WanSrihani WanMohamed

21-12-2016 15:02

WanSrihani WanMohamed

We didn't win any money.. just an award of recognition. But we did manage to secure funding for our volunteers. Not sure how much.. prof meor went for the budget pitching 4 januari

Bart van Jole

4-1-2017 16:24

Bart van Jole

Hello Wan. Im very busy now finishing my thesis. I need to hand it in January 12. Do you have time before that to take a look at it?

Also, the presentation will be on Januari 24 11:15 AM, dutch time. So 6:15 PM Malaysian time, is it possible for you to attend through Skype?

donderdag

WanSrihani WanMohamed

5-1-2017 5:29

WanSrihani WanMohamed

wow!

that's a handfull of things to do in january i can have a look at it yes before 12th..

i shall try to skype on 24th 6.15pm.. is it w eefje or is thr a committee there?

BTW.. just to let you know that we will be going to AMsterdam on 14th March hope to catch up with you guys... maybe for a drink o lunch o dinner..

zondag

Bart van Jole

8-1-2017 0:58

Bart van Jole

Sorry for the late reply.

Thank you so much for taking a look at it!

The presentation is the final assessment with Eefje, another lecturer some other external evaluators and the other students.

Yes! that would be really great! If everything goes well im finished and all free by then.

Would be great to catch up with the three of us

I sended you the thesis in pdf file by email. My apologies in advance. Last few weeks have been stressful for me and unfortunately im still not done on some parts. The document is a bit of a mess sometimes, but there wouldnt be any time for you to review if i finish it first.

Gesprek begonnen op 11 mei 2016

Bart van Jole

11-5-2016 11:22

Bart van Jole

What area in KL would be good to look for accommodation? We are both able to come in July already. What date would approx suit?

11 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

11-5-2016 14:29

WanSrihani WanMohamed

It would be best if you guys can get an apartment or condominium that has LRT (light rail transit) station. Unless you guys are planning to drive in Malaysia.

in*

Would you prefer to stay near UPM? It's outside of KL. And you need to go to a commuter station to go into KL.

Bart Smeets

11-5-2016 16:48

Bart Smeets

Is there a big difference in cost between those locations? And how long is the commute between KL and UPM generally?

WanSrihani WanMohamed

11-5-2016 19:05

WanSrihani WanMohamed

There is of course. You could get a nice condo outskirt with travelling time to KL is about 45mins to an hour. Or a small apartment in city. But the apartment in the city is costly to rent. Do you want to use real estate agent here to assist you guys to find a place to rent? I have my ex-student that might be able to advise you better on location. I live outside the city. It's a satellite city which is about 45mins by car to travel into city centre. But most of the things nowadays I could always get in the shopping malls outskirt.

13 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

13-5-2016 15:42

WanSrihani WanMohamed

Hello Bart, may I know if you are traveling on student visa or as tourists? Our International Office at the university would like to work it out as inbound students so that we can plan your schedule here in Malaysia. We could recommend and plan a few places for you to visit or participate in other organisations too. I need your full name, your university and how

long are you guys planning to stay. So that the university here could advise further.

Bart Smeets

13-5-2016 17:54

Bart Smeets

Hello, we are still trying to find out if we specifically need a student visa to apply for some scholarships. In the coming week we will see our graduation coach at school, so we can work out the fine details of our thesis and the trip to Malaysia. Could you tell us if it's possible to use the facilities at your university on a just a tourist visa? We will write back to you as soon as we know more.

14 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

14-5-2016 1:16

WanSrihani WanMohamed

I will check with our university's International Office next week. But I don't see any problem for both of you to use the uni's facilities as visitors.

19 mei 2016

Bart van Jole

19-5-2016 18:51

Bart van Jole

Hi Prof. Wan. We would like to come for 3-4 months, and our proposal of the dates would be arrival in the week of 11 July and departure in the week of 10 October. Is it possible to fit in our ambitions and activities in this period? I might stay a little longer to explore Malaysia. For us the easiest would be to use a Tourist Visa. Would this be ok for the university? The facilities of the university we would want to use is the library, computers and workplaces.

23 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

23-5-2016 2:52

WanSrihani WanMohamed

Owhhhh now I saw it! Sorry about this.. I've been a bit occupied.

1. Yes. I would like to propose some of the schedule and also taking into considerations for both of you to go off and meet other NGOs like Habitat for Humanity in Kuching, Sarawak (if they allow)

2. If you are planning to stay on tourist visa, please check with our embassy there what's the maximum limit. But it shouldn't be a problem, since you could also visit

Singapore/Bangkok. And come back again into Malaysia.

3. It should be okay to use the facilities. That is why I need to know if you could get a letter from your university addressed to us for your intention and program here. So we can count you as inbound students.

4. Place to stay... If in KL it's a bit pricey. Unless you are okay to stay in the suburb. Areas like Bukit Bintang and Bangsar is known for expats to live. Unless you have a friend who is already here, maybe you can rent their extra rooms. Have a look at mudah.my website where they advertise rooms/apts to rent. Bare in mind that you are planning to stay short term, and most owners prefer minimum of a year's rental. and they would usually ask 2-3 months deposit on top of the electricity and water deposit too.

24 mei 2016

Bart van Jole

24-5-2016 8:13

Bart van Jole

Yesterday we saw a cheap flight and we booked! We will arrive Thursday 07-07. Bart Smeets will depart on 07-10. I will depart on 30-10, so i can travel in Malaysia a bit. We will send you the information about our University asap.

Bart van Jole

24-5-2016 8:24

Bart van Jole

Do you know if your university provides any scholarship?

24 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

24-5-2016 12:59

WanSrihani WanMohamed

At the moment scholarships are for staff to pursue studies. I'm in the middle of applying a grant under think city (Malaysia).. But it is for community project not so much to bear researchers cost (which is sad since we do need RA - research assistant) but there is no harm in trying.

27 mei 2016

Bart van Jole

27-5-2016 14:03

Bart van Jole

I have send you the agreements by email

28 mei 2016

WanSrihani WanMohamed

28-5-2016 6:46

WanSrihani WanMohamed

Yup! I saw that and replied. But only 1 passport?

Bart Smeets

28-5-2016 7:27

Bart Smeets

We got your reply. One of the passports is a JPG file and the other passport is a PDF file

WanSrihani WanMohamed

28-5-2016 7:28

WanSrihani WanMohamed

I see.. I need to use my laptop thn. I may have missed it.

31 mei 2016

Bart van Jole

31-5-2016 23:54

Bart van Jole

Hi Wan. In the mean time, could you send us some information (in pdf?) and images of the existing building concept of Teratak Semai 3.0 ? We need to show some of the concept to apply for a scholarship.

8 juni 2016

Bart Smeets

8-6-2016 10:36

Bart Smeets

Thank you for sending the contracts!

WanSrihani WanMohamed

8-6-2016 13:02

WanSrihani WanMohamed

Oh yes. I nearly forgot about that. Thank you for reminding me thn

15 juni 2016

WanSrihani WanMohamed

15-6-2016 7:52

WanSrihani WanMohamed

Laporan Projek Teratak Semai-FINAL2.2.pdf

Laporan Projek Teratak Semai-FINAL2.3.pdf

WanSrihani WanMohamed

15-6-2016 9:56

WanSrihani WanMohamed

it's in bahasa malaysia, but the photos are there to show what we have done

Gesprek begonnen op 23 juli 2016

Faustina Shaari

23-7-2016 16:02

Faustina Shaari

Faustina Shaari

23-7-2016 16:02

Faustina Shaari

Hi Bart,how are you doing?

Bart van Jole

23-7-2016 16:02

Bart van Jole

Hi! Doing good

Have been to the Architecture convention today

It was alright

Faustina Shaari

23-7-2016 16:04

Faustina Shaari

Wow! great to hear that...so hows everything going on with you so far?

Bart van Jole

23-7-2016 16:04

Bart van Jole

Alright. Still have to do a lot of preparations for my research

Faustina Shaari

23-7-2016 16:06

Faustina Shaari

Oh ok...everything sure gonna be alright,I believe

Faustina Shaari

23-7-2016 16:29

Faustina Shaari

Hmmm...the networking seems pretty slow sometimes

24 juli 2016

Faustina Shaari

24-7-2016 2:52

Faustina Shaari

Good morning,happy sunday! :)

23 augustus 2016

Bart van Jole

23-8-2016 10:40

Bart van Jole

Hey! I have some more questions about semai for my research. Can i send them to you?

Faustina Shaari

23-8-2016 10:46

Faustina Shaari

Hello Bart,how are you?...yeah sure you can send them to me :)

Bart van Jole

23-8-2016 10:47

Bart van Jole

Thanks! Maybe by email would be easier?

Faustina Shaari

23-8-2016 10:49

Faustina Shaari

You can reach me by email at

sasha750706@yahoo.com

Yeah no prob

Bart van Jole

23-8-2016 10:56

Bart van Jole

Thanks a lot. It's ok if you dont know some answers.

Faustina Shaari

23-8-2016 10:58

Faustina Shaari

Pls dont mention...ok will go through

24 augustus 2016

Faustina Shaari

24-8-2016 8:57

Faustina Shaari

Hi Bart,Ive went through the

questionnaires...is it for personally to fill up them or to be distribute among the orang asli?

Bart van Jole

24-8-2016 8:59

Bart van Jole

I accidently sended you the whole document.

It's only about the first page, would be nice if you can answer them.

Faustina Shaari

24-8-2016 9:00

Faustina Shaari

Oh ok

Bart van Jole

24-8-2016 9:00

Bart van Jole

I will interview the semai with the other questions from the survey pages, but I need to make some changes and discuss with my lecturer from holland.

Faustina Shaari

24-8-2016 9:01

Faustina Shaari

Ok noted

Once Im done,I'll forward it back to you

Bart van Jole

24-8-2016 9:40

Bart van Jole

Thanks a lot

Faustina Shaari

24-8-2016 9:43
Faustina Shaari
Sure no problem
26 augustus 2016
Bart van Jole
26-8-2016 6:48
Bart van Jole
Could you send me some answers today?
26 augustus 2016
Faustina Shaari
26-8-2016 10:41
Faustina Shaari
Sorry was kinda busy...anyway pls kindly check
your email...hope that would help..
Bart van Jole
26-8-2016 12:35
Bart van Jole
I didnt receive it yet
Faustina Shaari
26-8-2016 13:06
Faustina Shaari
Hmmm...I already sent it you earlier
Faustina Shaari
26-8-2016 13:15
Faustina Shaari
Sorry Bart,seems like there was some error
occured while am sending you the file...can't
retrieve it
Oh boy! :/
Bart van Jole
26-8-2016 13:40
Bart van Jole
Weird. You can also send to
bartvjole@gmail.com
Faustina Shaari
26-8-2016 13:45
Faustina Shaari
Ok then...
28 augustus 2016
Bart van Jole
28-8-2016 13:50
Bart van Jole
Could you try to send it again?
29 augustus 2016
Faustina Shaari
29-8-2016 3:20
Faustina Shaari
I
Hi Bart, pls kindly check your email at
bartvjole@gmail.com...tq
Am using the office email
29 augustus 2016

Bart van Jole
29-8-2016 7:16
Bart van Jole
Thank you very much! Could you send me the
form used for the applicants?
Faustina Shaari
29-8-2016 7:20
Faustina Shaari
Yeah sure
Later on ok?...my officemate was using the
desktop now...we have to take turn haha
Bart van Jole
29-8-2016 7:23
Bart van Jole
ok haha no worries
Faustina Shaari
29-8-2016 7:24
Faustina Shaari
29 augustus 2016
Faustina Shaari
29-8-2016 10:56
Faustina Shaari
I already email you the form app
Bart van Jole
29-8-2016 11:37
Bart van Jole
I saw. Thank you
29 augustus 2016
Faustina Shaari
29-8-2016 14:40
Faustina Shaari
Sure no problem :)
2 september 2016
Bart van Jole
2-9-2016 7:49
Bart van Jole
Would it be possible to visit the village by
myself tomorrow and day after?
Faustina Shaari
2-9-2016 8:36
Faustina Shaari
Which village you wanna go Bart?
Bart van Jole
2-9-2016 8:36
Bart van Jole
the one of last week of 4.0
Faustina Shaari
2-9-2016 8:37
Faustina Shaari
You mean Bt 17?
Bart van Jole
2-9-2016 8:38

Bart van Jole
yes
Faustina Shaari
2-9-2016 8:41
Faustina Shaari
I see..better if you tell me earlier so that I can
arrange someone to wait for you there...its
just the matter of networking to reach them
I'll try to contact Tok Batin Bah Rose if he can
assist
Bart van Jole
2-9-2016 8:42
Bart van Jole
Sorry i understand. First i was assuming there
would be building this weekend.
Do you think Mira will be there again?
Faustina Shaari
2-9-2016 8:42
Faustina Shaari
Mira?
Bart van Jole
2-9-2016 8:43
Bart van Jole
Yes the 16 year old girl. She knows English well
and helped me last time with questions
Faustina Shaari
2-9-2016 8:44
Faustina Shaari
Oh yeah I think so she's there...the tok batin's
grandaughter
Fyi according to Prof Meor's letter the project
will proceed from 8Aug-26Aug 2016
Bart van Jole
2-9-2016 8:47
Bart van Jole
september you mean?
Faustina Shaari
2-9-2016 8:47
Faustina Shaari
Sorry yeah September not Aug...
Hmmm...a lil bit confusing thou...here it was
stated 8-26Aug...
I've to check & confirm with Prof Meor again
Bart van Jole
2-9-2016 10:19
Bart van Jole
So do you think it would be possible for me
tomorrow? I would have to get the train to
tapah and rent a motorbike
Faustina Shaari
2-9-2016 10:43
Faustina Shaari

Ok Bart,tomorrow Uncle Chong will be goin to
Bt 17 at 9am...is it possible for you to arrive in
Tapah earlier than that?
Bart van Jole
2-9-2016 10:46
Bart van Jole
There is one that arrives before that, but I
guess he will only visit tomorrow? Wouldnt it
be easier if i go by myself? If i have a
motorbike I could also go to the other villages
along the path
Faustina Shaari
2-9-2016 10:48
Faustina Shaari
Yeah he will only go for a visit tomorrow
actually to accompany some of our friends
from KL as well...
Hmmm if that so I'll ask Uncle Chong to
inform to Bah Ebel or anyone of the villagers
to wait for you?
Bart van Jole
2-9-2016 10:51
Bart van Jole
If it's possible I would like to spend the night,
maybe at the community house. I have my
own sleeping bag/mat/net.
Faustina Shaari
2-9-2016 10:52
Faustina Shaari
Yeah sure I'll let them know....
What time are you expecting to be arrive in
here?
Bart van Jole
2-9-2016 10:53
Bart van Jole
And if it's possible, I could join meals? Im
willing to pay for it
Faustina Shaari
2-9-2016 10:53
Faustina Shaari
Ok you don't have to worry about that
Bart van Jole
2-9-2016 10:53
Bart van Jole
Great
Faustina Shaari
2-9-2016 10:55
Faustina Shaari
Is it ok if I arrange you to be spending at bah
ebel's house or which one do you prefer?
I mean spending your night...
Bart van Jole

2-9-2016 10:56
Bart van Jole
Oh im fine with anything. As long its a dry place :)
Faustina Shaari
2-9-2016 10:56
Faustina Shaari
Bart van Jole
2-9-2016 10:56
Bart van Jole
It depends which train i take. But how can i rent a motorbike? the train station is quite a bit out of town right?
Faustina Shaari
2-9-2016 10:57
Faustina Shaari
Yes exactly out of town
Am not sure where you can rent a motorbike...hmmm
Faustina Shaari
2-9-2016 11:05
Faustina Shaari
I'll talk to you later..
Faustina Shaari
2-9-2016 11:53
Faustina Shaari
I just spoke to Tok Batin Bah Rose of Bt 16 just now...he told me that there was no such motorbikes rental around here or in Tapah Road...the only way you can travel is by taxi or bus...
I'll forward to you Tok Batin Bah Rose phone number later...just in case you may contact him. I also has ask Uncle Chong to inform about your visit to Bah Ebel of Bt 17...
Faustina Shaari
2-9-2016 11:56
Faustina Shaari
Bart van Jole
2-9-2016 12:13
Bart van Jole
Oh.. So i would have to be at tapah before 9? Or are there bicycles in the village?
I just saw that there are no tickets available for the one train that arrives before 9..
Bart van Jole
2-9-2016 12:53
Bart van Jole
I just spoke to Wan, and the priority is getting the manual done. So it might be better for me to work on that this weekend and bring it next time im able to go to the village to assess it.

Faustina Shaari
2-9-2016 14:46
Faustina Shaari
Bicycles?...that one I've to check and confirm with the villagers hehe...
So are you still with your plan wanna come over tomorrow or....
But I think they would be no prob for the villagers to lend you a bike....yeah
Bart van Jole
2-9-2016 14:53
Bart van Jole
I decided not to. Manual has priority now. I might go soon by myself or together with building volunteers
But thanks a lot!
Faustina Shaari
2-9-2016 14:54
Faustina Shaari
Yeah good for you then...at least you would have some ample time to precisely planning for your next step
Let say if you decided to go by yourself in future time, please kindly inform me in advance for some arrangement ok?
Bart van Jole
2-9-2016 14:59
Bart van Jole
Yes i will. Thanks!
Faustina Shaari
2-9-2016 14:59
Faustina Shaari
Because the challenge here is the networking...I mean it's not easy to keep in touch with the tok batin or villagers in quite a short time or on the spot...
Faustina Shaari
2-9-2016 15:01
Faustina Shaari
Faustina Shaari
2-9-2016 15:01
Faustina Shaari
Sure no problem. Have a wonderful blessed weekend then...take care. God bless!
24 september 2016
Bart van Jole
24-9-2016 10:38
Bart van Jole
Can i know your full name and title in this project? I would like to put it as a reference in my report.
Faustina Shaari

24-9-2016 10:41

Faustina Shaari

Sure no problem. My name is Saedah Shaari.

You mean my designation in this project, is that what you mean Bart?

Bart van Jole

24-9-2016 12:24

Bart van Jole

yes

25 september 2016

Bart van Jole

25-9-2016 6:59

Bart van Jole

There was some miscommunication between me and Wan, but im coming to the village tmr morning. I booked a bus ticket to Cameron highlands and i get off at the village

Faustina Shaari

25-9-2016 7:58

Faustina Shaari

Sorry, just came back from the church...by the way am the secretary of the project. Oh ok, so what time do you expect to be arrive in Bt 17, so that I would be able to arrange someone to wait for you there in Bt 17.

.

Bart van Jole

25-9-2016 8:01

Bart van Jole

Bus leaves at 8:30 from bts so im guessing 11 pm

I mean am.

Faustina Shaari

25-9-2016 8:04

Faustina Shaari

Ok noted.

Bart van Jole

25-9-2016 8:07

Bart van Jole

It isn't very clear to me when the materials can be delivered. Wan first said it was postponed to next in the weekend, but i asked if it would be possible during the week (this mon-thu), since i had plans for the weekend. I got the manual (wan approved) printed out on a3 and laminated. All i need to know that the materials would be delivered and the people are ready to build.

It would not only be good for their empowerment but also be good for my research if they try to build it themselves with

(or without) just the manual (and some help of me)

Faustina Shaari

25-9-2016 8:12

Faustina Shaari

Ok you dun have to worry bout that...recently uncle chong met the tok batin & the villagers as well to further explain & remind them of the project esp in terms of the procedures etc and yeah they understand that very well...

3 more houses owner has been confirmed for this coming project and uncle chong himself already passed the name list to the tok batin... I've to check & double confirm again with uncle chong when Sing Kee gonna deliver the materials for those 3 houses...

Bart van Jole

25-9-2016 8:22

Bart van Jole

Alright thank you so much

Is there a organization hierarchy available?

Otherwise i would like to make it

Faustina Shaari

25-9-2016 8:26

Faustina Shaari

Sure no problem. You mean an org for this project?

Bart van Jole

25-9-2016 8:26

Bart van Jole

Yes a chart

Faustina Shaari

25-9-2016 8:27

Faustina Shaari

Yeah have to check at the office tomorrow

I'll forward to you by email...

Bart van Jole

25-9-2016 11:05

Bart van Jole

Wan is too busy to arrange the materials. She said it would be thursday or friday.. So there is not much for me to do. Also for the survey i depend on Mira (cause she speaks english), and she goes to school during the day right?

Faustina Shaari

25-9-2016 12:17

Faustina Shaari

Yeah right, she goes to school during the day...

So whats your plan then?

Still you'll be coming by tomorrow?

Bart van Jole

25-9-2016 12:32

Bart van Jole

I want to come but there is not much i can do then. Im so sorry to cancel again. I expected for the materials on Monday or tuesday. I need to wait for Wan to confirm the materials

Faustina Shaari

25-9-2016 12:38

Faustina Shaari

Well,I guess you better do. It's ok Bart.

Perhaps you can arrange your visit by Wednesday or Thursday,depends on the material deliverance...

Bart van Jole

25-9-2016 12:40

Bart van Jole

Yes. I really sorry. Again i ask for your help and cancel.

Let me treat you for food one time 😊

Faustina Shaari

25-9-2016 12:43

Faustina Shaari

Hey it's okay,no harm at all

By the way,I'll be not around to be joining with you guys by this weekend cause I'll be on leave starting from the 30th Sept til 4th October...

We'll be having a family event for my mom's 100days of funeral back in my dad's hometown

Treat me for food? Yeah sure why not haha :)

26 september 2016

Bart van Jole

26-9-2016 11:03

Bart van Jole

Could you send me the organizational chart?

Faustina Shaari

26-9-2016 11:22

Faustina Shaari

Hi Bart,am sorry...at this moment we got some urgent matters to be deal with and even tomorrow we got an an urgent meeting with all the Tok Batin. I'll get back to you when we're done. Thank you.

Bart van Jole

26-9-2016 11:32

Bart van Jole

Alright let me know if any help needed.

Faustina Shaari

26-9-2016 14:16

Faustina Shaari

Ok,if possible I'll try to forward the chart by tomorrow...actually we had an urgent meeting

at the office with Dato. Yet tomorrow another meeting will be held with all the Tok Batin. Btw Wan told me that she already ordered the materials and they'll delivery them to bt 17 by thurs,fri & saturday. So then again,Ive to deal with the Tok Batin for the deliverance of materials by tomorrow itself...

Bart van Jole

26-9-2016 14:25

Bart van Jole

You mean for people to carry the materials?

Faustina Shaari

26-9-2016 14:33

Faustina Shaari

Yes Bart

27 september 2016

Bart van Jole

27-9-2016 12:54

Bart van Jole

So when should i come? Thursday or tomorrow already? If they deliver thursday morning it might be easier if i come tmr

Bart van Jole

27-9-2016 13:23

Bart van Jole

Wan just sended me a message. I will come on thursday 😊

Faustina Shaari

27-9-2016 13:28

Faustina Shaari

Ok Bart,so I'll send the message to Tok Batin as well. What time you're expecting to be reach in Bt 17?...truly very sorry bout the chart,actually at this moment we're really running out of time...got to suspended major of other work and fully focus to the coming election matters...

Bart van Jole

27-9-2016 13:28

Bart van Jole

No worries

I will have to check the bus ticket tonight when im home

Faustina Shaari

27-9-2016 13:33

Faustina Shaari

Allright then,anything just let me know so tomorrow I can send the message to Tok Batin or somebody to wait for you. However,during our meeting today I already stressed on this matter & convey the message about the 3 more houses to be continue to build to the

Tok Batin & I mentioned your name to be the person in charge to supervise the works

Bart van Jole

27-9-2016 13:46

Bart van Jole

Good thanks. Where will it be this time?

Beginning of the path again or the end?

Faustina Shaari

27-9-2016 14:56

Faustina Shaari

2 sites will be in the first village & 1 site in the second village...

We already handed over the name list to the Tok Batin

Faustina Shaari

27-9-2016 15:04

Faustina Shaari

This time we're giving priority among those of the elderly owners

30 september 2016

Faustina Shaari

30-9-2016 15:17

Faustina Shaari

Hi Bart, good evening. How are you? Hope you're enjoying your stays in Bt 17. Should you have any problem, just don't hesitate to ask to the Tok Batin or villagers okay? Take care then & good luck! :)

Bart van Jole

30-9-2016 15:19

Bart van Jole

Hi! It was a bit unclear yesterday. It seemed nobody knew I was coming. But almost all materials for one unit are at the furthest village

Today the footing was done, but the box of screws and bolts and nuts are missing

Right now I'm in Tanah Rata because I found out my questionnaire wasn't complete. Plus I'm not in the Village, she's in Penang. I will try tomorrow with Tok Batin's son.

Faustina Shaari

30-9-2016 15:23

Faustina Shaari

Oh boy! Truly very sorry about that...actually I already remind the Tok Batin of your visiting few times...during the earlier meeting and again when he came to the office yesterday...

Bart van Jole

30-9-2016 15:25

Bart van Jole

But people took care of me and gave me food

It's just a little annoying with the language barrier about location, materials and tools.

Faustina Shaari

30-9-2016 15:28

Faustina Shaari

Oh ok...I would like to apologize on behalf of the villagers then...indeed the language barrier is one of the challenge in fact

Perhaps you can take the chances to teach them speak in simple English...sure that's gonna be fun

Bart van Jole

30-9-2016 15:29

Bart van Jole

It's a challenge haha

A lot of people know few words but questions are difficult

Faustina Shaari

30-9-2016 15:34

Faustina Shaari

Yeah no doubt

So you're spending your night in Tanah Rata tonight?

Bart van Jole

30-9-2016 15:36

Bart van Jole

Yes I got a hotel

But unfortunately internet is out in the town. Only 3G

Faustina Shaari

30-9-2016 15:38

Faustina Shaari

Oh boy!...by the way Dr Wan will be coming over to Bt 17 with the Rotary Club by this Sunday....Uncle Chong will be there as well

Bart van Jole

30-9-2016 15:38

Bart van Jole

Yes I heard

Faustina Shaari

30-9-2016 15:40

Faustina Shaari

Okay :)

So have you had your dinner?

Bart van Jole

30-9-2016 15:40

Bart van Jole

I did

Mee Kong fu

Faustina Shaari

30-9-2016 15:44

Faustina Shaari

Wow! Sounds pretty delicious...I just had mine...rice, fish & some spinach soup
Am on leaves starting from today onwards til Oct the 4th...tomorrow will be goin back home to my dad's hometown...yeah will be busy preparing for the function, thats my late's mom 100 days of funeral

3 oktober 2016

Bart van Jole

3-10-2016 6:33

Bart van Jole

What kind of tradition is that? Havent heard about it before

btw: could you communicate to the village that they can use the manual for the houses?

3 oktober 2016

Faustina Shaari

3-10-2016 17:10

Faustina Shaari

Hi Bart, sorry for the late reply. I just saw your message. Just got back home here yesterday. Well, it was kinda tradition that some of us the orang asli still practice until now...usually when someone died as for instance like a family member or others, we'll have a prayer on the 7th day of funeral and again on the 100th day of funeral..

During that day also, we'll gather all the family members, relatives & close family friends

4 oktober 2016

Bart van Jole

4-10-2016 8:11

Bart van Jole

Ah i see. Interesting

Sorry for your loss

Do you have the hierarchy map?

Faustina Shaari

4-10-2016 8:34

Faustina Shaari

Yeah it's truly deeply hurt actually but God loves her more I believed...am still on leave

Bart but I'll be back to work by tomorrow and I'll email you the details okay?

Bart van Jole

4-10-2016 8:35

Bart van Jole

Alright no problem

Faustina Shaari

4-10-2016 8:35

Faustina Shaari

Yeah, thanks

Are you still in Bt 17 or already back to KL?

Bart van Jole

4-10-2016 8:36

Bart van Jole

No, im back in KL

Faustina Shaari

4-10-2016 8:37

Faustina Shaari

I see...

So hows the progress in Bt 17 so far?

Bart van Jole

4-10-2016 8:41

Bart van Jole

There were some trouble in communication. Apparently there were no clear instructions from Tok Batin to the people, so they were a bit surprised i was there. Also they were expecting a big group of volunteers again. I only saw materials for one unit. Later i understood from Wan that they had the others stored somewhere else. Also, the box of nails and bolts n nuts were missing, which were just in the house next to it. And nobody could get a drill until Tok Batin arranged it. Due to this, i had to deviate from the manual and made about half a unit.

Faustina Shaari

4-10-2016 8:46

Faustina Shaari

Faustina Shaari

4-10-2016 8:46

Faustina Shaari

Oh boy!...hmmm

Bart van Jole

4-10-2016 8:47

Bart van Jole

I heard of Wan one owner is going to get from his cousin, who has a lot of experience.

Faustina Shaari

4-10-2016 8:48

Faustina Shaari

Okay

Tomorrow I've to discuss further with Uncle Chong about this...seems its pretty hard to make them understand that this time around there would be no volunteers will be involved

Bart van Jole

4-10-2016 8:50

Bart van Jole

Wan explained that as well last sunday, not sure if that message reaches everyone

Faustina Shaari

4-10-2016 8:51

Faustina Shaari
 Yes Bart,even everytime when Uncle Chong went there he always remind them even to the Tok Batin
 Bart van Jole
 4-10-2016 9:27
 Bart van Jole
 For my study i also would like to know the level of control. In which phase who is involved? would be great if you could send me that tomorrow as well
 Faustina Shaari
 4-10-2016 12:19
 Faustina Shaari
 Okay
 5 oktober 2016
 Faustina Shaari
 5-10-2016 10:28
 Faustina Shaari
 Hi Bart,Ive sent you the details via email
 6 oktober 2016
 Bart van Jole
 6-10-2016 9:37
 Bart van Jole
 thanks a lot
 Faustina Shaari
 6-10-2016 9:38
 Faustina Shaari
 Sure,no prob
 27 november 2016
 Faustina Shaari
 27-11-2016 12:22
 Faustina Shaari
 Hiya there Bart,how are you doin?
 27 november 2016
 Bart van Jole
 27-11-2016 15:32
 Bart van Jole
 Hi! Doing good. Busy writing my thesis. How are you?
 Faustina Shaari
 27-11-2016 15:33
 Faustina Shaari
 Am doing good as well Bart. So you already got back to your country right?
 Bart van Jole
 27-11-2016 15:34
 Bart van Jole
 Yes im already back for about 3 weeks.
 How is the progress on the project?
 Faustina Shaari
 27-11-2016 15:37

Faustina Shaari
 CONGRATULATIONS!
 Your initiative Teratak Semai Project – Faculty of Design & Architecture, UPM has been shortlisted to the top 5 for iM4U's Volunteer Malaysia Awards 2016 – BVI DRe1M.
 All the shortlisted entries in the BVI category (except for Personality) are also eligible for the People's Choice Award which will be determined by ONLINE voting.
 Please visit www.im4u.my/vma/vote to vote in your project – voting opens from 23 November to 2 December 2016.
 Rakan-rakan tolong war-warkan & vote for *Teratak Semai*
 TKasih
 Faustina Shaari
 27-11-2016 15:40
 Faustina Shaari
 Isn't that awesome Bart? :)...just don't forget to sharing them up and vote for teratak semai
 Bart van Jole
 27-11-2016 15:42
 Bart van Jole
 Oh yes i saw that. Thats amazing!
 Faustina Shaari
 27-11-2016 15:42
 Faustina Shaari
 Faustina Shaari
 27-11-2016 15:44
 Faustina Shaari
 Yeah you should be proud of yourself Bart :)and I personally wanna thank you for all your love,kindness,effort and support towards this project
 Faustina Shaari
 27-11-2016 15:52
 Faustina Shaari
 By the way,I've issued your certificate of appreciation and shall forward it to Dr Wan on your behalf :)
 If everything's ok,I shall meet them,Prof Meor & Dr Wan by this wednesday
 We'll be having some discussion regarding with the continuity of the project by next year most probably expecting to be started again by mid january- feb 2017
 Bart van Jole
 27-11-2016 16:38
 Bart van Jole
 Oh thats great! Thank you for the appreciation

Alright. Keep me updated on the project. Nice to hear how everything is going
Faustina Shaari
27-11-2016 16:39
Faustina Shaari
No prob Bart
I wish you good luck & all the best wishes :)
My warmest regard to all your family & friends back there :)
Faustina Shaari
27-11-2016 16:49
Faustina Shaari
Good night Bart,gonna have some rest now. Talk later. Take care & God bless! :)
Bart van Jole
27-11-2016 17:00
Bart van Jole
Thank you so much. I will. You take care too
28 november 2016
Faustina Shaari
28-11-2016 15:56
Faustina Shaari
29 november 2016
Faustina Shaari
29-11-2016 14:21
Faustina Shaari
Hiya there Bart,how are you?..tomorrow am gonna expecting a visit from Prof Meor & Dr Wan :)
We gonna have a meeting at my office at 9.30am before off for some field trip to Kampung Batu 5,Batu 14 & perhaps to Batu 7 as well
Oh I really missed them so much now@the villagers
Can't wait to meet them up tomorrow...haha
Am sure Prof Meor & Dr Wan were excited as well
Bart van Jole
29-11-2016 15:08
Bart van Jole
Oh great! Would love to know how the villagers are doing now with their new houses
Faustina Shaari
29-11-2016 15:11
Faustina Shaari
Don't worry,we're sure gonna share them with you via photos etc :)
10 december 2016
Bart van Jole
10-12-2016 22:14
Bart van Jole

Congratulations with the award! So great !
Btw. i would like to know if you have any demographics or other data of Bt 17
11 december 2016
Faustina Shaari
11-12-2016 6:17
Faustina Shaari
Hello Bart,how are you? Yeah,congrats to you as well :). I'll have to check on that Bart...
17 december 2016
Bart van Jole
17-12-2016 15:30
Bart van Jole
Hi! Very busy now on my thesis. Do you have any statistics on income and jobs inBt. 17?
Faustina Shaari
17-12-2016 15:33
Faustina Shaari
Hi Bart,how are you? Sorry I haven't get back to you since the last time I got your message. Yeah,we've been doing pretty busy these days at the office and I haven't got any chance to gather all the infos that you need....I'm really sorry
As far as I'm concern,major of them are working on their own...self employment
Bart van Jole
17-12-2016 15:35
Bart van Jole
Ok thank you
But don't you have some results from gathering the Teratak Semai forms?
Faustina Shaari
17-12-2016 15:42
Faustina Shaari
Yeah like I told you,most of them are self employment...they plants stuff like paddy which so called the padi bukit or padi huma,vegetables like tapioca,pumpkin etc and fruit trees as well like durians,rambutan,mangosteen,also petai...they also into hunting wild animals like wild boar,while chicken & fish...
Faustina Shaari
17-12-2016 15:43
Faustina Shaari
Monthly average they'll earn around RM300-500
Bart van Jole
17-12-2016 15:43
Bart van Jole
Per household?

Faustina Shaari
17-12-2016 15:44
Faustina Shaari
and it's all depends if there were like during
the fruit season like durians etc perhaps they
will earn more...
Yes per house hold
Bart van Jole
17-12-2016 15:44
Bart van Jole
Thats very little
It would be great if you have these results on
paper, like a excel sheet.
Faustina Shaari
17-12-2016 15:47
Faustina Shaari
Yeah but I believed perhaps there were
among of the youngsters who are working in
town ie Tapah or Cameron areas...
We used to distribute the food boxes to every
and each village including Bt 17..and we do
keep some records & particulars regarding
with the income per house hold...I'll get the
infos for you by Monday or Tuesday...is that
ok?
Bart van Jole
17-12-2016 15:51
Bart van Jole
Thank you so much. the sooner the better
Faustina Shaari
17-12-2016 15:52
Faustina Shaari
Yeah sure
By the way,hows thing with you over there?
We had quite a pretty hectic schedule these
days as it's already nearly end of the year...lots
of thing to be done
Our Teratak Semai Project will continues by
mid January-February 2017
Bart van Jole
17-12-2016 15:58
Bart van Jole
I see, thats great! Hectic here as well, have to
finish my concept thesis and presentation next
week, final due after mid januari
Faustina Shaari
17-12-2016 16:00
Faustina Shaari
I see...well good luck & all the best wishes to
you Bart :)
How's your Xmas preparation?

Mine was okay so far...been quite busy thou
during the weekends making some cookies
and cleaning the house etc
Bart van Jole
17-12-2016 16:03
Bart van Jole
Thank you! best wishes to you as well
Not much. My mind is all on study now
Just going to make some food the day before.
Faustina Shaari
17-12-2016 16:05
Faustina Shaari
Was pretty damn tired as I don't have much
time to prepare anything during working days
Bart van Jole
17-12-2016 16:06
Bart van Jole
funny thing: we have two christmas days,
think its only in holland
Faustina Shaari
17-12-2016 16:06
Faustina Shaari
Yeah haha
I'll be on Xmas leaves starting from the 21st til
26th...
Earlier Prof Meor told me that they wanna
come over on the 21st for a field trip in Bt 14
& Sungai Lah Chenderiang...
So perhaps I'll be there to accompany
them...not sure yet until Prof Meor will
confirm the date
Let's just see
19 december 2016
Bart van Jole
19-12-2016 14:55
Bart van Jole
So that's to assign families?
20 december 2016
Bart van Jole
20-12-2016 0:29
Bart van Jole
Sorry to bother you. Could you send me the
info today?
20 december 2016
Faustina Shaari
20-12-2016 6:15
Faustina Shaari
I will try my best Bart,I'm truly very busy wit
Faustina Shaari
20-12-2016 6:59
Faustina Shaari

I'll try my very best Bart...we're truly very busy here....

20 december 2016

Bart van Jole

20-12-2016 10:28

Bart van Jole

Thank you so much for the data!

Is this just a database or actually participants of Teratak Semai?

Faustina Shaari

20-12-2016 11:19

Faustina Shaari

This is only the database@sample...fyi for the 1st batch of Teratak Semai applicants we didnt provide any app form...only by using their Identity Card & site visits to make sure their apps fullfill the criteria....only for the next apps then we started to provide them the form...however I already request some data from the Tok Batin of Batu 17....still waiting for his feedback....

Bart van Jole

20-12-2016 11:20

Bart van Jole

Alright. The data still gives a good overview So i can assume these are the poorest of the community?

Faustina Shaari

20-12-2016 12:08

Faustina Shaari

You can so say yeah....

Bart van Jole

20-12-2016 12:09

Bart van Jole

Pretty shocking, average of 540RM in kg 17

Faustina Shaari

20-12-2016 12:09

Faustina Shaari

I just got back home...was heavily raining....gotta stay back due to lots of work to be done...oh boy!

That's the fact Bart...most of their income will be increasing a bit during the fruit seasons like durians or petai

or if they do have some other side income/part time job working somewhere in town as for instance in Cameron...vegetable farm/nursery/plantation

Bart van Jole

20-12-2016 12:14

Bart van Jole

btw. in the table what does KRJ KG and PM/KEDAI mean?

Faustina Shaari

20-12-2016 12:16

Faustina Shaari

KRJ KG means self employment/working on their own ie farmer/rubber tapper/fruits or petai collector/catching fish or butterfly etc while PM/KEDAI means shop assistant

Bart van Jole

20-12-2016 12:18

Bart van Jole

so what is the difference between KRJ Sendiri, KRJ KG and KRJ Kebun?

Faustina Shaari

20-12-2016 12:20

Faustina Shaari

It's almost means the same except they mentioned KRJ Kebun perhaps they mean working in the farm/orchard/nursery ie vegetables/fruits/flowers

KRJ Sendiri like catching butterfly/fish or

hunting in the forest,collecting

herbs,bamboos,rattan,rafflesia etv

Sorry Kerja sendiri/kg almost the same...

Bart van Jole

20-12-2016 12:24

Bart van Jole

I see, thank you

Faustina Shaari

20-12-2016 12:25

Faustina Shaari

Yeah remember all along Lata Iskandar

Waterfall on the way to Batu 16?

The shop lots along both left and right of the roadside

Bart van Jole

20-12-2016 12:26

Bart van Jole

The handcraft shops?

Faustina Shaari

20-12-2016 12:26

Faustina Shaari

Yeah

They're selling most of the Orang Asli handicraft there

means they also earn some income through handicrafts...they made the blow pipe,the mat,the fish catcher also known as bubu etc they also sells herbs as well,honey

Bart van Jole

20-12-2016 12:29

Bart van Jole
so thats PM/ kedai?
Faustina Shaari
20-12-2016 12:30
Faustina Shaari
Yeah some of them working as the shop
assistant and some of them actually own the
business themself
Bart van Jole
20-12-2016 12:31
Bart van Jole
Thanks! Thats clear now.
last thing: the status eKasih and status daftar
spr?
Faustina Shaari
20-12-2016 12:31
Faustina Shaari
No prob
the status eKasih means for the poor and
poorest which means their income between 0
to 500
while daftar spr means are they registered as
the voters for the elections or not...in Malaysia
for those who are 21 years of age and above
are eligible to register as the voters
if they are registered than its ok if not and
they are eligible they will be advise to register
Faustina Shaari
20-12-2016 12:42
Faustina Shaari
If they are categorized as the eKasih status,the
goverment so far provides them with quiet a
lot of incentives like as for instance My Beras
through Jakoa....they provide each family with
foods ie 20kg of rice
Bart van Jole
20-12-2016 12:44
Bart van Jole
So not many problems for them in food supply
Faustina Shaari
20-12-2016 12:44
Faustina Shaari
The goverment also provides BR1M@the
people's aid which categorized into few level..
Bart van Jole
20-12-2016 12:45
Bart van Jole
Literature about orang asli often states the
government failing to give actual recognition
of land ownership. Is this also common here?
Faustina Shaari
20-12-2016 12:46

Faustina Shaari
like for house hold who earned 3k and below
they are eligible to receive 1.2k which paid in
4 stages either directly paid into their account
or voucher
and if the said person@the applicant died the
next kin is eligible to claim for assurance
Talking bout land...yeah its happened almost
everywhere including in Tapah area as well....
its a never ending story Bart..
Bart van Jole
20-12-2016 12:51
Bart van Jole
Its really worrying when i read all the
literature. An the governments paternalistic
approach of resettlement and converting.
While the land is sold to big companies...
Faustina Shaari
20-12-2016 12:51
Faustina Shaari
since Ive been working here,I've handled a
few series of meeting with all the Tok Batin
regarding this land issue
yeah its happened...thats why we always
urged the Tok Batin to always keep an eye
tegarding with this land stuff
if they found of any weird or any unusual
activities in their village,we always advise
them to make a report
and so far yeah the Tok Batin did quiet well
Bart van Jole
20-12-2016 12:56
Bart van Jole
Glad to hear that
Faustina Shaari
20-12-2016 12:57
Faustina Shaari
especially regarding with customary land we
did urge the Tok Batin to make an official
proper application to through those local
authorities
Bart van Jole
20-12-2016 12:58
Bart van Jole
And i heard once Wan say something about
them have to ask permission to cut down
trees?
Faustina Shaari
20-12-2016 12:59
Faustina Shaari

and recently through Jakoa and Land Office
they did a few series of meeting with the Tok
Batin regarding this land issue
yes it happened!....weird isn't it?...it's
happened when the land was so called
categorized as the forest reserved
they afraid if we might misused the trees that
we cut meant for profits@business or
something

Bart van Jole

20-12-2016 13:04

Bart van Jole

I understand. But that makes it hard for them
to cut down for their own use?

Faustina Shaari

20-12-2016 13:05

Faustina Shaari

yeah

and the same issue happened recently in Batu
7

the orang asli wanna make a new settlement
and so they've cut some trees there

Bart van Jole

20-12-2016 13:08

Bart van Jole

Is there any paper or website where i can read
about this?

Faustina Shaari

20-12-2016 13:09

Faustina Shaari

unfortunately once the forestry people found
out they stopped all the activities,claimed that
the orang asli went against the law etc
you can't find them in any website or paper
Bart...its just happened here...only we knows
the case

Actually in the first place we were the one
who approved some budget for the orang asli
to clear up the land in order for them to make
the new settlement...

but who knows suddenly a culprit appeared
up and started all the mass

Bart van Jole

20-12-2016 13:14

Bart van Jole

quite some administrative organisations have
some different views on Orang asli

Faustina Shaari

20-12-2016 13:15

Faustina Shaari

Indeed!

and thats why we feel so mad about this....pity
those orang asli
they cut the trees only just for their own
settlement...to build houses
not meant to ruin the whole forest!

Bart van Jole

20-12-2016 13:18

Bart van Jole

That would make the OA so much more self
resiliant and sustainable

Faustina Shaari

20-12-2016 13:18

Faustina Shaari

yes

Bart van Jole

20-12-2016 13:19

Bart van Jole

I red a lot about that, politicians accusing the
OA of destroying the forest while the opposite
is true

Faustina Shaari

20-12-2016 13:19

Faustina Shaari

and the case now was still under investigation
of Jakoa and the land office

yeah I really pity them

Actually they came to us for help earlier....and
yeah we did approved them to go on
infortunately this thing happened now and we
felt very guilty

Bart van Jole

20-12-2016 13:24

Bart van Jole

So it should have communicated with forestry
people?

Faustina Shaari

20-12-2016 13:25

Faustina Shaari

yeah earlier we already helped them to issue
some letters to the forestry including jakoa as
well

Bart van Jole

20-12-2016 13:26

Bart van Jole

So much bureaucracy

Faustina Shaari

20-12-2016 13:27

Faustina Shaari

yes

but thats the reality happened

Appendix 2: Expert Interviews

Expert interview with Henk Meijerink

Date: 5 April 2016

Interrogator: Eefje Hendriks (EH)

Expert: Henk Meijerink (HM)

Profile:

Henk Meijerink is werkzaam bij Cordaid Memisa en al 30 jaar actief in wederopbouw na natuurrampen. Cordaid is een christelijke noodhulporganisatie die zich op verschillende manieren inzet voor mensen. Een van hun bezigheden is de wederopbouw na een natuurramp. Henk Meijerink wordt namens Cordaid uitgezonden om het wederopbouw proces te begeleiden. Hij is tijdens zo'n wederopbouw proces een van de weinigen buitenlanders die het project begeleidt. Daarbij kijkt Cordaid goed naar de aardbeving/overstroming/orkaanbestendigheid van de huizen die worden teruggebouwd. De kennisoverdracht met betrekking tot de risico's speelt in zijn werk dus een belangrijke rol. De rest van de werknemers komen uit het getroffen land. Henk is werkzaam geweest in Haïti(2010), Indonesië, Sri Lanka, Pakistan(2012), Zuid-Soedan(2013), Filipijnen(2013) en Nepal(2015).

This is the rough version of the interview. This will be structured and translated in English. This interview will be compared with other expert interviews and findings in literature. The reflection will be documented in a Journal article.

EH:

Wat ben ik aan het doen; eigenlijk vergelijkbaar met wat jij doet, kijken of je de zelfbouw (bij noodhulp) beter kan stimuleren. Heel veel noodhulp organisaties zijn daar nog niet heel ver in, om dit echt te ondersteunen. Ik kijk dan vooral naar de kennisoverdracht. Dus b.v. na een natuurramp; hoe kan je de kennisoverdracht verbeteren zodat het eenvoudig(er) wordt om duurzaam een huis te bouwen of orkaan- of aardbeving bestendig. Dat is in ieder geval het doel. Ik heb natuurlijk in de literatuur gekeken wat daar allemaal al over is geschreven. Niet zo heel veel over de kennisoverdracht, in ieder geval niet in die situaties; Hoe stimuleer je nou dat die kennis over de risico's van het bouwen of die ook echt blijft hangen. Dus daar probeer ik me op dit moment op te concentreren.

Aangezien er hierover in de literatuur dus weinig over bekend is, probeer ik mensen te spreken die daar al veel over weten.

HM:

Jaja. En wie heb je daar al over gesproken of benaderd?

EH:

Jij bent in principe de eerste die ik hier over interview, maar deze week heb ik er nog een aantal gepland staan omdat ik zelf bezig ben met Speedkits. Ken je Speedkits? Dit is een soort van samenwerkingsverband hier in Europa met verschillende universiteiten, NGO's en bedrijven. Die heel veel shelter oplossingen hebben ontwikkeld voor noodsituaties. Deze week is de laatste week en daarmee de afronding hiervan van het hele vierjarige project. Vanuit de EU gesubsidieerd is dit.

HM:

oke.

EH:

Ja.

HM:

Wordt hiervan iets gepubliceerd?

EH:

Dat proberen we natuurlijk wel, ja.

HM:

Onderweg bedoel ik, zijn er al stukken over gepubliceerd?

EH:

Ja, er zijn al wel publicaties van. Van verschillende uitkomst. Als TU/e Hebben we een hele grote community shelter ontwikkeld en een watertoren. Dit is een watertoren die je heel snel kan opbouwen. Die grote tent kan je juist goed aanpassen aan het klimaat. Er zijn veel opties, het is niet één standaard tent,, maar een tent die je b.v. kan verstevigen voor hoge windkrachten, voor sneeuwlasten, muskieten netten, sjeen netten (?). Je kan dus de tent samenstellen zoals hij nodig is. Hij is ook niet echt bedoeld voor 3 jaar maar echt berekend voor een gebruik van 10 jaar. Wat eigenlijk in de praktijk ook realistischer is. Op die manier zijn we er als TU/e bij betrokken.

HM:

Dat is meer een community achtige ... voor scholen o.i.d. ?

EH:

Deze tent is echt een multifunctionele tent. We hebben eerst gesproken met heel veel NGO's en gekeken waar een gebrek aan was, met alle die partners dus. En toen allemaal verschillende doelen, verschillende deelprojecten van ervan gemaakt. Dus ook vanuit sanitair, maar ook vanuit shelter of communicatie. We hebben vanuit heel veel verschillende hoeken.

Wij (TU/e?) waren natuurlijk alleen bezig met sanitair, die watertoren, en dus shelters.

Die hebben we afgelopen december ook getest in Senegal. Die hebben we daar opgebouwd, met het Rode Kruis en gekeken wat werkt er wel.

HM:

Met het rode kruis samen, oké. Hoe heet diegene (van het rode kruis) die ook bij de TU/e contact heeft? Ik ben even de naam kwijt.

EH:

Wol Gijsberts (?) Jos Lichtenberg? Mark Koks?

HM:

Nee.

EH:

Tim de Haas?

HM:

Nee. Ik ben toen nog een keer bij Cordaid geweest samen met Jan, Jan-Willem Wegdam. Het was een privé consultant. Dat is ook niet verbonden aan de TU/e en ook niet verbonden aan het rode kruis, volgens mij.

EH:

Aha, oké. In ieder gevel binnen de faculteit Bouwkunde zijn dat degene die het meest met shelters bezig zijn.

HM:

Dat was toen met het Sheltercentrum, waarbij ook tenten met manufacture onderdelen waren. Om te kijken hoe kan je dus .. (? onverstaaanbaar)

EH:

Uiteindelijk heeft het best wel goed gewerkt, omdat we dus nu met Universiteiten, NGO's én bedrijven hebben samengewerkt. Om een goed product te kunnen maken en te produceren, wat ook echt kan concurreren met de (huidige) prijzen heb je wel er echt bedrijven voor nodig. Maar als universiteit alleen ..(word het lastiger?)

HM:

Ja. Wou even zeggen dat ik zelf niet zo erg ben van die onmiddellijke noodhulp of de tentjes of de tijdelijke huisvesting.

EH:

Ja, daar ben ik ook niet van.

HM:

Omdat je toch vaak ziet van; mensen hebben wat gehad (aan hulp/middelen) en that's it. Er komt geen gevolg op.

EH:

Ja .

HM:

Geld ook (vaak) voor transitional Housing. Wat een proces zou moeten zijn, maar in feite zijn het een soort drie stappen van temporary shelter c.q. huisvesting. Zonder dat het eigenlijk een proces is. De realiteit is toch gewoon vaak; je krijgt het een of je krijgt het ander en daarna moet je maar zien.

EH:

Ja, precies. Dit Speedkit project is natuurlijk niet waar ik mijn eigen invloed altijd kan uitoefenen. Ik denk precies op dezelfde manier. Ik denk dat heel vaak dat de oplossingen die geleverd worden, heel tijdelijk zijn. Je ziet b.v. ook in Haïti, dat is in heel veel gevallen, dat het een hele permanente oplossing is. De eerste shelter word geleverd, en die stap naar iets permanent (van goede/duurzame kwaliteit), dat die soms best wel lastig te maken is. Zeker als je niet afhankelijk bent van noodhulp, dan is dat helemaal zo.

HM:

Ja.

EH:

In Haïti zijn er uiteindelijk natuurlijk wel veel organisaties gekomen. Ik wil niet zeggen dat er nu nog heel veel mensen in tentenkampen zitten, maar het is niet een hele duurzame oplossing voor de lange termijn. Dus daar gaat mijn onderzoek ook over en ik denk dat juist zelfbouw (een belangrijk punt is).

HM:

Ja. Je kent het programma van Cordaid in Haïti?

EH:

Ja, ik heb toen ik aan het afstuderen was gesproken met Michiel Mollen. Die was daar toen ook bezig met dat project.

HM:

Hij zat dan in het rurale gedeelte, maar het stedelijke programma van Cordaid ken je niet?

EH:

Nee.

HM:

Oke.

EH:

Ik denk ook juist dat zelf bouw op een of andere manier (kan bijdrage?) . Over tijd verandert langzaam zo'n tentenkamp in een soort van sloppenwijk. En als je dat op een ander manier aanpakt, kan je dat ook veranderen in een nieuwe stad. I.p.v. een nieuwe sloppenwijk. Dat is in ieder geval de insteek van mijn onderzoek.

HM:

Oke. Ja ik denk dat wat dat betreft Haïti wel een aardig voorbeeld is. Omdat we daar geprobeerd hebben die richting op te gaan. Op verschillende manieren.

De .. (overstaanbaar; project?) in Haiti gaf ook de mogelijkheid voor mij om mijn kennis van het verleden van krottenwijken verbeteren te combineren met noodhulp na een rampsituatie. Hoe je dat aan kan pakken e.d. Maar het probleem een beetje met de discussie tussen onmiddellijk onderdak en meer lange termijn, richting permanente woningen, is dat er natuurlijk een onmiddellijke behoefte voor huisvesting is. Van de mensen van wie het huis is ingestort. En ook veel druk vanuit de donoren. Of ja het Nederlandse publiek ook, mensen die geld gegeven hebben en dan zo snel mogelijk willen zien dat mensen een beetje onderkomen hebben. Versus het lange termijn, wat een vrij lange voorbereidingstijd vaak nodig heeft voor dat je daarin kan stappen. Je ziet men vaak het ene doen en het andere niet laten, een soort parallellen processen.

EH:

En hoe merk je die druk b.v. van donoren?

HM:

Nou, hoe je dat merkt is dat er vanuit de Headquarters een hele PR afdeling natuurlijk is, die moet terugkoppelen naar donoren. B.v. hoeveel huizen zijn er deze week weer gebouwd, heb je foto's, we moeten mensen informeren dat hun geld goed besteed word.

En vaak een hele beperkte tijdlimiet. Bij de tsunami was dat geloof ik twee jaar o.i.d.

Als je naar de Filipijnen kijkt, het geld wat dan opgehaald is voor twee jaar. Maar de helft moest besteed worden in het eerste half jaar / jaar.

EH:

Dat vertelde inderdaad Jan- Willem ook bij de lezing.

HM:

Wil je wat duurzamere, lange termijn oplossingen dan moet je een langer perspectief hebben. Maar ook mogelijkheden hebben om die voorbereidingstijd goed in te kunne vullen. Dus vaak probeer je dat parallel te doen en dat zijn dan vaak vrij complexe programma's. Enerzijds moet je onmiddellijk of zo snel mogelijk beginnen met uitvoeren en anderzijds tegelijkertijd lange termijn visie hebben of ontwikkelen.

En daardoor kan je in processen op (problemen?) stuiten (? onverstaanbaar). Want je zit natuurlijk met landeigendom landeigendom, zeker in de rurale gebieden en de informele settlements.

En ook nog vaak dat mensen op de meest gevaarlijk plekken wonen, wat betreft ravijnen of landslides e.d.

EH:

Hoe gingen jullie om met die landrechten uiteindelijk?

HM:

in de rurale gebieden is dat vrij, relatief, makkelijk vaak. Omdat een soort traditioneel recht heerst. Of dat nou in Indonesië het Atar- recht (?) is of in Haiti dat het over gaat (op de volgende generatie?), zijn er altijd wel problemen met rechten. Wij hadden in zowel Haïti als in de Filipijnen ook een notaris, een landadvocaat zeg maar, in gehuurd lokaal. Om de dingen uit te zoeken.

Maar ook in Haïti was het meer om ons in eerste instantie te informeren wat de wetgeving is en wat de realiteit is. Dat zijn twee verschillende dingen. Zeker in Haïti waar het kadaster eigenlijk niet goed functioneerde en waar voor elk stukje land geloof ik

drie eigenaren zijn. Dat er drie verschillende manieren zijn waarop het geregistreerd word. Dus de kans op een dispuut is vrij groot, als iemand iets claimt.

En tegelijkertijd wat is de realiteit in de informele omgeving, waar dus geen landrechten zijn. Er zijn natuurlijk wel security of tanwue (?), mensen ontlene bepaalde rechten. Zeker als er bepaalde voorzieningen qua waterleiding en elektriciteit zijn dan hebben ze wel niet de officiële landrechten, maar hebben ze wel recht om daar te wonen eigenlijk. Of ontlene daar dus rechten aan.

EH:

Of mensen die dan recht hebben op een bepaald gebied wat dan eigenlijk een gevaarlijkzone is b.v. ?

HM:

JA dat zijn dan natuurlijk de moeilijke (gevallen) als je praat over sustainable solutions. Hoe ga je met die gebieden om? In de rurale gebieden heb je iets makkelijkere landssituaties, in de urbane situaties, b.v.v surporta prince (? Onverstaanbaar) waar Philip Delva (? onverstaanbaar) heeft gewoond, is het een stuk moeilijker. En dingen (die je kunt doen) om jezelf in ieder geval tijd te kopen en te kunnen sturen is b.v; in de gebieden die een hoog risico hebben wat betreft natuurlijke omgeving dat je daar niet gaan puinruimen en eerst een plan stelt. Eens te kijken waar de ophoping is en de open plekken zijn, waar je mensen kan realokeren binnen de wijk of randen van de wijk ect. Dat is natuurlijk een hele dialoog, en dan speelt ook weer wie is nou formele en/of informele eigenaar van dit soort plekken. Dat is natuurlijk een moeilijk en tijdrovende zaak om dat uit te zoeken en tot een oplossing te komen met de gemeenschap. Maar dat kan dan wel weer ruimtes creëren voor een speeltuintje of o.i.d. Dat je dus b.v. de steilere gebieden terrassen kan maken en daar mogelijk meer publiekelijke voorzieningen kan treffen waar je dus niet permanente woningen maakt.

EH:

Dat je het dus omdraait. Daar was mijn afstuderen dus ook op gebaseerd.

HM:

Dat gaat dus vaak heel erg moeilijk.

EH:

Daar heb je ook heel erg de medewerking van nodig vanuit de overheid. Wat (dat betreft) ieder geval in mij afstuderen over ging is b.v. de parken in Haïti veranderde in eigenlijk een soort van tentenkampen, dat was de vrije grond. Daarnaast had je natuurlijk heel veel wijken die waren ingestort.

Maar wat je daarna zag, was dat de regering die parken wilden vrij maken. Maar eigenlijk kan je zeggen, waarom draai je het niet om? Hier ontstaat weer een nieuwe community, waarom zou je die dan weer kapot maken om weer opnieuw te starten?

HM:

Ja. Maar het was dan ook wel zo in Haïti dat in een aantal gevallen voor mensen die parken twee functies hadden. In eerste instantie gingen de mensen naar die parken omdat het de enige vrije ruimte was in de buurt van waar ze woonde. En de plek waar ze vandaan kwamen een.

En de plek waar ze vandaan kwamen een en al puinhoop was.

Anderzijds dat na een bepaalde periode, mensen hadden puingeruimd in een bepaalde mate en gingen wel weer vaak terug wonen. Maar bleven ook gewoon wonen en handeldrijven op de (nood) plek (de parken). Het was een uitstekende locatie, ook de plek waar mensen naartoe kwamen en waar je dus iets kon verkopen. Het werden ook hele business centums, allemaal restaurantjes en plekken om wat te drinken. Het was ook de enige plek waar mensen dan avonds vertier konden hebben.

Je kunt het inderdaad ook omdraaien, maar ik denk dat .. wij hebben eigenlijk altijd op basis van de gesprekken die we hadden met bewoners en met overheden (plannen gemaakt/ gehandeld?), in het begin was dat niet mogelijk maar na een jaar wel. Wat betreft de (visie/uitgangspunt van) overheid; dat mensen terug konden keren naar plek van oorsprong en dat je daar dus wederopbouw doet. Ze hebben natuurlijk geen formele papieren van het land. Dus het enige wat ze nog hebben, geen huis meer, maar wel recht op dat stukje land. Een plek om te kunnen wonen.

EH:

Ja, zoals het voorheen was.

HM:

Voor hun (de mensen) is dat ontzettend belangrijk. Je hebt eigenlijk niets meer, behalve recht van waar je vandaan kwam. Om enige houvast, want in de

parken of openbare wegen waar men op den duur weg moet, zodat het weer tot leven kan komen. Ze waren natuurlijk al in kampen (? Onverstaanbaar), maar in een situatie waar ze niet in het formele circuit zaten of het geld hadden om het land te kopen o.i.d. Ze hebben zich dus informeel gesetteld, de waarde dus van dat recht op die stukjes (voormalig) land is nog het enige wat men had. En daar hebben we dus ook samen met UNHabitat en andere NGO's (naar gekeken/plannen op gebaseerd ?) Op een gegeven moment is dat toen, niet helemaal tot het parlement gegaan, maar wel dat dus de status quo voor (de ramp) gehandhaafd kon worden. Dat betekend eigenlijk dat dus het recht om terug te keren ook daar was, wat ons dan het groene licht kon geven om mensen te helpen een stukje wederopbouw te doen. In ieder geval hun woningen.

EH:

Maar sommige mensen hebben dus recht op een stukje dat in zo'n vallei ligt b.v. ?

HM:

Ja. Dan ga je dus op een gegeven moment organiseren binnen zo'n wijk met buurtcomités en eigenlijk een stedenbouwkundig plan opzetten. Waarbij je dus niet alleen naar huizen kijkt, maar ook naar de risico's, verbeteringen van de watervoorzieningen, het afvoeren van water, de sanitatie e.d. Dan ga je dus veel meer naar settlement planning toe. Daar een plan voor ontwikkelen en beginnen bij de lowrisk area's. Waardoor er dus op een gegeven moment, "seeing is believing" zeg maar, een draagvlak komt om ook de problematische gebieden aan te pakken en proberen daar oplossingen voor te vinden. Maar vaak is het niet mogelijk, mensen maken natuurlijk zelf de keuze uiteindelijk tussen het risico of ergens 10 / 20 kilometer verder wonen. Waar ze (verder op) dus geen werk hebben of hele hoge kosten aan transport hebben. Die afweging hadden ze natuurlijk al gemaakt toen ze kwamen. Maar van een aardbeving hadden mensen zelf eigenlijk nog niet gehoord in Haïti. Het was natuurlijk heel lang geleden dat er een aardbeving was, dus het had natuurlijk een enorm schokkend effect. Plus dat de, dat geld ook voor de middle en upperclass, de bouwwijze daar niet op gebaseerd was. Als je naar de elite wijken ging, had men betonnen daken, met name tegen de tyfoons, orkanen e.d. en niet voor de aardbevingen. Bij een

aardbeving is dat natuurlijk uitermate slecht om op een hoog punt heel veel gewicht te hebben.

EH:

Hoe gingen ze dan om met jullie adviezen? Namen ze dat in acht bij hun nieuwe bouwwijze?

Gebleven bij 19min38 sec

Zarah gaat verder vanaf 19min38 sec

HM:

We hebben toen, als je dus praat over de urbane gebieden, en ga je naar settlement planning, heb je enorm veel expertise nodig. Dus wat we hebben gedaan, nu was er natuurlijk op dat moment in Haïti, vanuit internationale organisaties, veel expertise aanwezig. Zowel wat betreft stedenbouwkundige kennis, settlement planning, sanitatie, landrechten. Dus juridische kant, financing, huizenbouw, engineers, et cetera. Maar geen van die organisaties heeft al die kennis in huis. Dus wat we hebben gedaan is een samenwerkingsverband met de verschillende NGO's, zoals IOM, architectenbureau's, Habitat for Humanity, en nog enkele anderen. Waar wij dus in Villa Rose al die expertiseelden bij elkaar hebben laten komen, voor een deel hadden we fondsen om te financieren, om mensen in te huren, zoals Bill Chance, enzovoorts. Een soort subcontractor, waaronder onder andere die kennisoverdracht zat en bouwwijze. Van daaruit een stappenplan ontwikkelen en een participatieve aanpak om zo'n wijk te verbeteren, in het formele en informele gedeelte en ook nog eens een aantal traditionele erbij, de elite die daar zaten en die stukken land hadden. Ook van de kerk zat er land bij en dergelijke. Die en Villa Rose grenzen aan elkaar. Vanuit de druk zijn we eerst het programma wat we hadden, het houtskeletbouwtype met cement, gaas, stenen. De wanden hebben we toen aangepast naar de stedelijke omgeving, om te kunnen beginnen vanuit de druk, waarbij we een ontwerp hebben gemaakt waarbij de zonnepanelen zo gemaakt waren dat twee mensen ze konden tillen. Dus dat was een soort maatgeving, ook omdat ze de heuvels op moesten, tussen straatjes door, noem maar op. Plekken waar je niet met het transport kon komen. Deuren links, rechts, achter of voren en hetzelfde geldt voor de ramen, dat daar dus een heleboel variaties mee konden worden gecreëerd. Ze konden het aanpassen op de site. Toch bleek die footprint, want dat was natuurlijk 3,5 m2 per inwoner of 18 m2 minimum, dat was internationaal vastgelegd, die

past natuurlijk niet in een krottenwijkomgeving. Zo ontstond er toch een soort mismatch tussen de footprint. En het andere wat wij zeiden, je zit hier in de stedelijke omgeving, en de enige manier om te verdichten en om te groeien is omhoog, “the sky is the limit”. Dus je moet een goede basis hebben, met één zware verdieping en misschien nog een lichtbouw erop, dat je in ieder geval drie hoog kan gaan, waarbij je de mensen de mogelijkheid geeft om dus dat deel te verhuren, doordat een grote hoeveelheid vraag is naar huurwoningen in de lagere segmenten, en je daarmee dus ook de parken en de tentenkampen leeg kunt halen. En dat hebben we willen koppelen – dat is niet helemaal gelukt, aan banken die dus kredieten zouden kunnen geven. Mensen hebben geen toegang tot geld, tot financiën, omdat ze informeel wonen. Als wij die landrechten kunnen verbeteren en je geeft vanuit die noodhulp dus een core house of een basishuis, die dus verdiepingen heeft, dan hebben ze dat als onderpand om dus daarboven iets te kunnen bouwen wat ze kunnen verhuren en daarmee ook een aanbetalings kunnen doen naar de banken, et cetera. Dus dat was een beetje die mogelijkheid openhouden om dat te kunnen doen. Dus daar zijn we mee aan de slag gegaan, daar hebben we dus op een gegeven moment met de gedachte van die stenen woning, die dus meerdere verdiepingen heeft, met die visie, Bill Chance erbij gehaald omdat iedere site verschillend is, je kunt niet uit gaan van een standaard. Dat hadden we dus met die houten gebouwen, een stuk of 30. Blijkt dat je een aantal beperkte plots hebt, plus het leidt niet tot een duurzame oplossing, plus dat je bij houtskelet natuurlijk brandgevaaren hebt, cement erom heen was dan ook wel minimaal, ook al zaten ze dicht op elkaar. Maar je blijft toch in een één-verdiepingwoning zitten, met geen verdere mogelijkheden voor uitbouw en groei, omdat het plot te klein is. Je hebt smalle plots, driehoekige plots, je hebt 12 m2 plots, et cetera. Dus eigenlijk kreeg iedere benefitor (?) zijn eigen architect/ingenieur, om dus een ontwerp te maken op die plot, die aan een aantal vierkante meters en normen voldeed, zowel technisch – aardbevings- en cycloonbestendig, uitbreiding naar boven – en een aantal aanpassingen, een aantal limitaties, wat betreft de bouwconstructie. We bouwden voort op zoals de mensen hun gedachte was. De methode van aanpak was dat de mensen hebben die huizen die ingestort zijn ook gebouwd voor de aardbeving. Gebruik dezelfde methodes, huurden meestal ook een metselaar in of de metselaar was een architect.

Als je over stenen huizen praten, zijn het toch vaak de ongeschoolde metselaars die zowel architect zijn, als metselaar, als adviseur, als bouwmeester, in dat informele circuit. Probeer die te trainen, een stuk kennisoverdracht te doen, want dat is natuurlijk het andere. Het ene is natuurlijk toegang tot geld, access to money, en het andere is access to knowledge. Kennis en tegelijkertijd informeren mensen waarom dingen gedaan worden en waarom dit belangrijk is en dat niet. Dus zowel een meer technische kennis naar de metselaar, niet alleen om beter te metselen, maar ook waarom dingen sterker zijn. Die architectenrol of die ingenieursrol, het voor kunnen lichten aan bewoners, ook later, wat belangrijk is en waar ze op moeten letten als ze iets willen bouwen. Of iets sterk genoeg is voor in de toekomst...

EH:

...Om hun eigen personeel te controleren.

HM:

Ja, een stukje supervisie. Maar ook om te weten, nu slapen mijn kinderen veilig. Uiteindelijk is de keuze in de toekomst aan de mensen om die kennis te gebruiken of niet. Of ze toch groter gaan en slapper, of kleiner en sterker. Het is een keuze in een land waar dingen niet door bouwinspecteurs en bouwregels vastliggen, om een stuk kennis over te dragen. Daarnaast was het ook het idee om inspecteurs van gemeente op te leiden als adviseur en voorlichter, dat is iets minder gelukt. Maar de andere twee aspecten zijn dus uitgevoerd. Het is gepresteerd dat de mensen het ook zelf allemaal regelden, dus het ontwerpen en het maken. Op basis daarvan was er de methode dat ze dus eigenlijk via hun eigen bouwcomité van de wijk een aanvraag deden naar Cordaid toe en die ging eerst kijken naar alle papieren. Wat betreft het land, en als er geen landrechten waren dat de burens dus ondertekenden dat die mensen er al woonden voor die tijd, et cetera. Dus ook al waren er geen formele rechten, hadden we wel informeel aftekenen door de wijk en door het comité.

EH:

En dat werd ook geaccepteerd door de regering op die manier?

HM:

Ja, en dat was ook in overleg met de lokale overheid in een bepaalde mate. Ik heb nog wel een document voor je waarin dat allemaal staat beschreven. En dan kwam het bij ons, gingen wij kijken of alles klopte, of

het niet toevallig weer allemaal familie was van één persoon en dat soort dingen.

EH:

Ja, dat niet de hele wijk elkaar aan het ondersteunen was.

HM:

Ja, we gingen gewoon valideren of mensen niet van twee balkjes aten, want wij hebben natuurlijk de verantwoording of dat goed besteed wordt. En dan kregen ze dus het bouwplan en de eerste gelden om dus betonijzer, cement, mensen in te huren, een metselaar in te huren. Hadden ze een metselaar die geen training had, dan kon je op de volgende training meelopen, een korte training van twee dagen of van twee halve dagen, en de rest werd on-site getraind. Dus de vervolgentraining was ook on-site, met dan de begeleiding van Bill Change en zijn ingenieursteam. En daarnaast hadden we dus een heel draaiboek voor ieder huis, want we hadden niet alleen nieuwbouw, we hadden ook renovatie. Ik geloof dat ik er hier nog iets van heb, ik zal even kijken. Dit is dan van de overheid, hebben we samen met de overheid gedaan.

EH:

Een soort van manual eigenlijk.

HM:

Ja, het hele manual is veel groter, dus alleen die plaatjes die relevant waren werden dan ingebonden en aan de eigenaar gegeven, waar ze op moesten letten, et cetera. Want de metselaars die kregen het hele boek met alle dingen en een stuk training erin, en voor het specifieke huis, want soms hadden ze wel vijf huizen natuurlijk met verschillende soorten dingen. En er waren ook posters, die een aantal basic elementen en constructies aangaven en waar je op moet letten.

EH:

Ik heb zelf een vergelijkbare manual zelf gemaakt, voor Nicaragua toevallig. En wat maakt dat dit goed werkte? Werkte dit goed, of?

Zarah gebleven bij 32min28sec

Bart van Jole gaat verder bij 32min28sec

Ja nou, dat zou je eigenlijk Jip Nelisen en Diewer (?achternaam onbekend) moeten vragen moeten vragen, want die zijn nog terug geweest.

EH:

Met wie? Met?

HM:

Jip Nelisen en Diewer, ik kan zijn achternaam even niet herinneren. Die was ook een van het team, die zat eerst in het team van Michiel in Leogang. En later is Jip naar Villa Rosa gekomen. Het geeft even als voorbeeld aan dat hoe we kennisoverdracht, want dat was natuurlijk jouw thema, daar benaderen. Afgelopen jaar is er een klein informeel onderzoek gedaan in diezelfde wijk. Het onderzoek is te klein om representatief te zijn, maar het geeft wel een aantal indicaties en richtingen. Dus dat er een aantal dingen wel of niet gedaan zijn, etc. Er zijn geen aardbevingen geweest, dus dat helpt ook niet om het te versterken. En naast dit was er ook een hele campagne, maar dan zou ik het Terms of Reference moeten zien in het eindrapport van Bill Chance. Maar ook andere campagnes: zoals ik zei die inspecteurs, de overheid, voorlichting, de bewoners, de comitees. Het is een hele range (stakeholders) dat samen werkt met de overheid, het ministerie, om het..

EH:

..over de lange termijn..

HM:

Ja, over andere wijken en gebieden te gebruiken. Dus het is niet alleen een NGO actie, het is juist dat het embedded wordt in het huidige systeem. Het is niet een land dat te arm is om een overheid te hebben. Het is een vrij zwakke omgeving, maar desalniettemin moet dat ook zijn pogingen doen om. En daarvoor heb je natuurlijk ook een langetermijnvisie nodig, maar ook gelden, sponsors, donoren, om dit ook verder door te kunnen trekken.

EH:

Ja, zeker.

HM:

Proberen op ministerie niveau aan te sluiten. Die hebben dit dan weer voor de openbare gebouwen, zoals scholen. Want dit is woningbouw, waar de overheid nauwelijks een rol in had of heeft. Dus wat gaat de rol worden van de overheid? Je kunt denken aan radioprogramma's, televisie, want dat zijn populaire media.

EH:

Ja, om dat te delen.

HM:

Dus we hebben een aantal radio messages via het ministerie uitgegeven over waar de mensen op moeten letten. Zoals waar ze blokken kunnen kopen, want daar begint het natuurlijk mee. En wat daar vijf jaar daarna van te zien is zou je Jip Nelisen kunnen vragen.

EH:

En heb je daar iets van gehoord wat daar uit is gekomen?

HM:

Ja, ik heb het er wel over gehad, maar ik weet het niet (meer zo goed). Volgens mij was het wel redelijk positief, maar er waren ook een paar dingen die niet goed waren gegaan. Er waren vooral positieve geluiden.

EH:

Ik heb zoiets vergelijkbaars gehoord in Cuba, waar ik een professor heb gesproken. En die hebben inderdaad ook zo'n soort systeem, omdat daar ook ze daar ook aardbevingen en orkanen hebben. Dus is het best wel vergelijkbaar. Dus hebben ze ook een heel programma om dat voor te lichten aan hun bewoners, maar als je dan ziet in de praktijk hoe die wijken gebouwd zijn, hoe er uitbreidingen worden gemaakt dan...

HM:

Dan is de realiteit anders dan zoals we het zo mooi denken (dat het hoort). Ik ga even naar het toilet.

HM:

Koffie?

EH:

Ja, lekker.

Dit is eigenlijk bijna hetzelfde als dat we in Nicaragua hebben gedaan, de manual. Alleen die zag er echt heel anders uit. Wat maakt het dat dit goed begrepen werd?

HM:

Nou, ik denk dat dus de combinatie van manual en de activiteiten daaromheen zowel met bewoners als voorlichting. Dus de bewoner krijgt naast dit ook uitleg.

EH:

Over iedere stap?

HM:

Over wat voor hun relevant was. We bouwen nu altijd nieuwbouw. Plus de hele begeleiding tijdens de bouw. Dus als ook mensen inferieure materialen kochten.. Omdat mensen een aanvraag doen en wij dus nog goedkeuring moeten geven zit je ook in een onderhandelingspositie ten opzichte van zomaar iets dumpen of geven aan mensen. Het is altijd niet goed genoeg. Een aanvraag doen is een soort competitie met anderen. Dus kun je ook condities geven en onderhandelen. En mensen kunnen ook met ons onderhandelen. Wat wij moeten verantwoorden is dat het een volgende orkaan kan doorstaan, dat moeten mensen ook begrijpen, dus zijn er bepaalde eisen aan materialen. Net zoals dat er hier ook eisen zijn aan wat er gebouwd wordt. Dat is eigenlijk de methode hoe de aanvraag en het goedkeuren een dialoog of een onderhandelingspositie aan beide kanten weergeeft.

De begeleiding tijdens de bouw en ook de inspectie zijn dubbel. Enerzijds ben je adviseur, wat Bill Chance anders heeft is inspecteurs.

EH:

Ja.

HM:

Je hebt afgesproken: het moet dit soort staal zijn, gript staal en de blokken moeten van een bepaalde kwaliteit zijn. Dus daar controleren we op. Je hebt er natuurlijk maar één nodig waar je iets afkeurt en de hele wijk weet het. Ja, en ze willen gewoon geld om het te kopen. Dat is natuurlijk ook iets wat vrij ongewoon is in de NGO wereld. Dat je dus helemaal uitgaat van het vertrouwen in de mensen, maar wel maatregelen treft wanneer dit (vertrouwen) er niet is. En daarvoor gebruikten we ook, teminste ik, een samenwerking met het bewoners comité. Die waren daarin vaak veel strenger dan wij om te zorgen dat als zij het goed deden dat de volgende bewoners het ook konden. Dat was natuurlijk in de lange termijn, dat iedereen geholpen kon worden.

EH:

Ja, zeker.

Dus eigenlijk als ik het zo hoor werkte het best wel goed?

HM:

Ja, ja.

EH:

Zijn er dingen waarvan jij denkt die beter kunnen?

HM:

Het is natuurlijk een vrij intensief en duur proces eigenlijk. Het ontwikkelen van de materialen met overheden, zo'n proces, het dialoog, testen van dingen, het uitproberen en het verbeteren, dat is een vrij duur geheel. Dus er moeten fondsen zijn om het te kunnen doen. In een noodhulpsituatie waarin gevraagd wordt hoeveel huizen er gebouwd zijn deze week (is dit lastig).

EH:

En hoe zien ze er dan ook uit? Want meestal is de eerste prioriteit niet voor skills, maar voor funding de huizen te gaan schilderen.

HM:

Dat is natuurlijk het andere met owner driven: die huizen zijn nooit echt af.

EH:

Nee.

HM:

Een huis is nooit af, het is constant in ontwikkeling. Het stagneert, omdat mensen andere prioriteiten hebben. Net zoals mensen dat voor die tijd jaren deden.

EH:

En werden jullie dat verweten vanuit de funding?

HM:

Ja, met name vanuit de Haïtiaanse overheid, omdat we een aantal activiteiten hadden genomen om de regering aan boord te krijgen en mensen die dicht bij de president zaten het lieten zien als voorbeeldwijk. Dan moet het natuurlijk wel geschilderd en af zijn.

EH:

Dan moet het er niet uitzien als een sloppenwijk.

HM:

Ja, en dan nog het liefst met geverfde golfplaten daken in plaats van aluminiumdaken. Misschien moet je dat wel doen met zo'n approach, want het gaat niet alleen om die wijk, maar dat krottenwijken getolereerd worden. Want de eerste reactie na de aardbeving was de blueprint van de overheid om alle krottenwijken te bulldozeren en buiten de stad te brengen. Dat zie je in veel landen waar dit soort

informele groei heeft plaatsgevonden dat een aardbeving als excuus wordt gebruikt om alle gangster-achtige wijken en misdaad zo ver mogelijk buiten de stad te plaatsen en de stad weer mooi te maken.

EH:

Ja, precies.

HM:

In Haïti was dit ook het geval dat je de mogelijkheid met de regering om een goed voorbeeld te geven. Wij waren zelf sneller dan iedere andere NGO om een aantal supporters van van hogere posities te betrekken. Waarbij je die kans had om dat te doen. Helaas heeft Cordaid zich snel teruggetrokken uit Haïti wat betreft dit programma. En doorgedaan met hun lokale programma. Maar dat was naar mijn mening een van de meest spectaculaire programma's die Cordaid gedraaid heeft als je het hebt over een stap verder brengen van noodhulp, tenten, temporary shelter naar permanente huisvesting maar ook veel meer naar habitat toe. Plus die support van de overheid en van de mensen. En het zijn best wel moeilijke wijken betreft gang en misdaad gebeuren. Dus als het in Haïti lukt, moet het overal lukken.

EH:

Ja, inderdaad. Haïti is wel een extreem.

HM:

Een zwakke overheid en een heel erg getraumatiseerde bevolking, niet alleen vanwege de aardbeving, maar ook door het geweld van 20 jaar een gang-omgeving.

EH:

Gezondheidszorg, van alles.

HM:

Ja, sanitatie en de positie van de vrouw, wat heel traditioneel is. De rechten van de vrouw zijn minimaal, dus zijn er overeenkomsten getekend met de vrouw en man. Dat was een ander aspect dat wij er ook bij probeerden te betrekken. De vrouw nam altijd de kinderen mee en wordt zomaar het huis uit gestuurd met de pannetjes en de kinderen naar haar ouders en dan ontmoet de man een andere vrouw.

EH:

En het ondertekenen van het contract door allebei, man en vrouw, wat heeft dat voor een effect? Niet per sé dat de man weggaat?

HM:

Weet ik niet.

EH:

Niet dat per se dat de man weg gaat? Er heerst toch nog steeds een bepaalde cultuur?

HM:

Ja, door het feit dat de vrouw het contract ondertekent heeft ze ook rechten. Dat ze in ieder geval in de formele rechtspositie kan ze toepassen. Terwijl daarvoor, traditioneel gezien, had ze geen positie. Dus nu is de optie, de mogelijkheid, aanwezig. Het effect op lange termijn is heel klein, maar op een groot niveau kan dat wel effect hebben. Het gaat er meer om dat je zaadjes plant. Dat je ook andere aspecten meeneemt en er over na te denken en overleggen wat is acceptabel en wat is niet of wel belangrijk.

EH:

Ja, precies. Je gaf net aan dat dit een van de spectaculairste projecten is en als het in Haïti lukt, zou het overal moeten lukken, maar ik heb niet het idee dat dit de meest gangbare manier is van wederopbouw als ik zie wat er in de literatuur is over opgeschreven.

HM:

Nee, het is niet de meest gangbare manier.

EH:

En waarom denk je dat het niet overal lukt of ondersteund? Of vindt je dat een te brede vraag?

HM:

Het is voor mij natuurlijk moeilijk te praten namens andere NGO's. De noodhulp is een gigantische business geworden en dit betekent dat je als eerste ter plekke moet zijn en moet bouwen om meer geld binnen te krijgen. Er is dus steeds meer competitie tussen NGO's om geld binnen te krijgen en iets te laten zien op grote schaal. Er wordt een aanpakmodel uitgerold en op fabrieksmatige wijze. Daarmee wordt het een vrij technisch verhaal en dingen als bewoner participatie en inspraak hebben een veel langere opstart nodig. Deze productie is beter en sneller dan centraal georganiseerde processen, maar de opstarttijd is veel langer. En ik

heb de indruk dat de bestedingsdruk alleen maar erger is geworden. Er komt steeds meer druk om sneller iets te laten zien.

EH:

Is dat echt een druk vanuit de Nederlandse bevolking wordt gestuurd of doen NGO's dat ook zelf?

HM:

Ik denk dat het een druk is dat de pers creëert bij de Nederlandse bevolking en men laat niet de succesverhalen zien. Corruptie en slecht nieuws verkoopt veel beter dan een verhaal dat iets positiefs vertelt. Veel verhalen gaan over het geld 52?? Er is vanuit de NGO's vaak een reactieve reactie om zo goed mogelijk accountability te doen ????? Ik denk ook dat vanuit de NGO's zelf dat ze niet in het nederlands tegengas geven. in hun beste positie Ze zitten altijd in het verdomhoekje en daardoor De scholenbouw p

EH:

Dat is bij het SpeedKits ook, om van de afgelopen vier jaar...

HM:

De snelheid waarmee dat gaat en Nederlanders geven nog steeds, maar is een negatieve sluier over wat er gedaan wordt. Ik zou liever willen zien dat ze een positieve reactie geven en een visie geven, in plaats van een depressieve reactie.

EH:

Ik merk dat bij Cordaid wel een beetje bij Urbain Matters, als je de filmpjes bekijkt, dat het gaat over de andere approach.

HM:

Die afdeling is nu weg.

EH:

Ik hoor het ook terug bij Oxfam die geven ook echt duidelijk aan dat ze dat niet oké vinden van de hele wereld, maar dat betekent nog niet dat het echt veranderd.

Denk je dat het mogelijk op een manier kan veranderen dat dit soort projecten meer gestimuleerd zullen worden? Of is het altijd vechten tegen..

HM:

Voor de nabije toekomst denk ik niet dat het die richting op gaat.

EH:

En ligt dat aan de funding of zijn er andere dingen die daarbij meespelen?

HM:

Niet alleen de funding, maar ook gebrek aan visie bij de NGO's en dat ze met elkaar concurreren. Het rode kruis heeft veel meer mandaat voor noodhulp, terwijl andere organisaties kunnen noodhulpfondsen kunnen gebruiken voor verduurzamen. Het verdelen van de koek dat steeds kleiner wordt geeft onderling spanning. Dat speelt in Nederland, internationaal is het nog veel erger. Daarbij zijn dit soort programma's vrij complex en is het risico van succes moeilijk in te schatten. Het geven van een paar duizend tenten of huizen is makkelijk te meten. En met welke donoren heb je meer mankracht voor nodig, terwijl al die organisaties zijn aan het inkrimpen. Dus één persoon moet meer doen. Dus daarvoor ook visie naar de buitenwereld

EH:

Maar het ligt niet per sé aan technische gebreken van kennisoverdracht? Het is niet zo dat de NGO's weten hoe ze het moeten toepassen?

HM:

Ik denk dat dat de trigger is die zo'n proces kan ommekeren. Ik denk dat kennisoverdracht /?

EH:

Het is niet zo dat ze geen vertrouwen hebben in de constructies die door deze mensen zijn gebouwd? Een gebrek aan vertrouwen dat NGO's, bijvoorbeeld het Rode Kruis zou hebben?

HM:

Ik kan alleen maar spreken over programma's wat wij gedraaid hebben. Ik heb wel geleerd dat als doet dan moet je het goed doen. Dus ook al is het duurder, wat in het begin lastig is, later praat niemand daar meer over. Als je 100 huizen bouwt en twee ervan lekken, dan praat iedereen over die twee. Zeker in high risk gebieden, zoals aardbevingsgebieden moet je zorgen als er wat gebeurt dat de huizen blijven staan. Je hebt een enorm reputatierisico als internationale organisatie, zeker met de pers zoals ik eerder beschreef.

EH:

En plus de verantwoordelijkheid voor die mensen.

HM:

Dus cordaid heeft altijd met zijn kwaliteitswaarden aan de top gezeten, ook al kostte dat wat meer. Bijvoorbeeld na de tsunami heeft cordaid 65 scholen gebouwd op het Eiland Simalu Er waren 110 basisscholen en middelbare scholen ingestort.

EH:

In Indonesië toch?

HM:

Ja, in Atjeh. En het is in twee jaar gebouwd. Ik was toen net weg een half jaar toen was er een aardbeving van 7.5 met het epicentrum 500 meter van een van onze scholen en de scholen hadden helemaal geen schade. Dat is natuurlijk geweldig dat je dat vertrouwen hebt dat er kinderen veilig naartoe kunnen gaan. Terwijl van een andere organisatie beste huizen bouwden van de 1100 400 schade hadden. Dus de kwaliteit van je product blijft heel belangrijk. Dat is sowieso een voorwaarde, als je iets bouwt moet het goed zijn en moeten je normen duidelijk zijn.

EH:

Ik ben het volledig met je eens.

HM:

Dus als je de uitvoering en het management uitgeeft aan de mensen.

EH:

Dat hebben jullie in de Filipijnen gedaan toch?

HM:

Ja, en in Haïti ook. In de Filipijnen zijn we wat verder gegaan om te kijken hoe ver je kunt gaan om het aan de mensen over te laten. Het zijn allemaal hoge kosten dus hoe kun je die kennis overdragen en in hoeverre volgen die mensen het op? Als men nauwelijks inkomen heeft om te eten, of men wil iets kopen voor een landbouwwerktuig omdat je daar inkomsten uit hebt en je neemt daarbij een wat mindere kwaliteit roofing sheet, waardoor je andere dingen kunt doen, hoe ver kun je gaan?

EH:

En hoe ver gaat dat? Of heb je zelf die grens ondervonden?

HM:

Jawel dat mensen mensen shortcuts doen en dat de kwaliteit van de materialen Het gaat dan een tijdje

goed . Als je de kwaliteit wil die je vanuit jezelf ziet, maar ook naar je achterban dan moet je je systemen daar op aanpassen. En dan moet je accepteren dat ondanks dat je kennisoverdracht wil, dat mensen als ze iets zelf gaan bouwen dat dat niet dat soort kwaliteit is, toch relatief duur is en ver weg staat. Zeker in de Filipijnen. Daar hebben we ook Bill Chance ingehuurd en die kwam met ingenieursnormen en met bunkers. Dat staat zo ver af van de realiteit van de mensen dat in mijn ogen dat niet haalbaar is. Dus dan moet je inschatten (wat de kans is) dat zo'n 300km/h tyfoon daar langskomt. Wat is belangrijk? Geen damage aan je huis of het redden van levens? Dat heeft het huis schade of misschien is een deel ingestort, maar je moet ook provisies hebben dat mensen zo'n typhoon kunnen overleven. Met name in het rurale gebied waar ze met houtskeletbouw werken. Uit interviews kwam dat ze geschuild hebben in de wc/ badkamer, hoewel 1m2 met 4 tot 6 personen heel krap is om 12 uur in te zitten.

EH:
Zeker als het een wc is.

HM:
Vandaar dat we een combinatie van badkamer hebben met zoveel m2 dat ook hun valuable goods mee kunnen tijdens die periode. Dan bouw je huizen die rond de 180/200 km/h kunnen hebben en daarna damage krijgen, maar dat het hoofdskelet blijft staan. En iedereen heeft z'n eigen emergency room omdat als je centrale opvangplekken hebt moeten de mensen ver weg en kunnen ze hun spullen niet meenemen, dus blijft de man achter om de spullen te bewaken. Dus op deze manier kun je dat ondervangen. Plus dat ook 80% van de schuilkelders ook ingestort waren. Met name grote gebouwen zijn gevoelig voor dat soort winddruk.

EH:
Dus jullie hebben gemaakt dat de wanden eruit konden? En het dak ook?

HM:
Wij wilde rieten daken, omdat het er makkelijk af kan waaien, maar zij willen allemaal golfplaten. Daarom hebben we hogere kwaliteit platen genomen en een aantal details aangepast. Overstekken minimaal gehouden ???

EH:

Maar als de wanden eruit zijn, dan ben je je dak wel kwijt.

HM:
Ja, dan kan hij in z'n geheel eruit blazen.

EH:
Daar heb je de details wel op aangepast?

HM:
Dat is dus de discussie geweest, met in dit geval Bill Chance als engineering party. En die komen dus met bunker constructies die duurder zijn dan een houten huis en even duur zijn als een betonnen huis. Betonnen huizen voor de stedelijke gebieden en in de rurale gebieden houten huizen met een sterke betonnen wc/badkamer.

EH:
Dus stel je voor er komt weer een typhoon, dan is...

HM:
Die typhoon is geen punt, het gaat om hoe sterk die typhoon is. 90-95% van de typhoons die daar komen de laatste 20 jaar een in 87 dus dat is ook weer 30 jaar geleden en die dan een paar jaar terug die was extreem , de hoogste ooit gemeten kwam daar aan land en normaal komen die hoger aan land. Dus de corridor van typhoons die is iets naar beneden gegaan dat was uitzonderlijk. Hoe ver uitzonderlijk zal in de toekomst blijken. Dan heb je in ieder geval een stuk kennis als er iets gebeurt voor de veilige plekken en voor de mensen die een stenen huis krijgen die moeten ook mensen die een houten huis, in dit geval in stedelijke gebieden, die in de zee wonen adopteren als shelter.

EH:
Of dat gebeurt weet je natuurlijk niet.

HM:
Het gebeurt normaal gesproken wel. Het idee was om het op te nemen in de agreement. Ik weet niet in hoeverre dat gebeurd is. Meer dan een jaar geleden was de laatste trip van mij naar de Filipijnen, toen waren we net begonnen met de betonnen huizen. Het idee was dat die overeenkomsten dat de mensen zelf iemand 1 of 2 families konden kiezen die bij hun in huis konden. Want het gaat niet alleen om de mensen, maar ze hebben televisies, karaoke set en noem maar op. Mensen zijn bang dat ze gejat worden als iedereen verlaat. Daarom blijft er vaak iemand achter om het te bewaken, of mensen gaan

niet uit huis en wachten de orkaan af met alle risico's van dien. Als ze hun spullen niet kunnen bewaken, of achterlaten als het heel erg wordt, op het laatste moment, en hun spullen verliezen. Als je je tv mee kan nemen. En Dan gaat het er om hoe lang kunnen ze andere mensen opnemen. 1:10?? Dat is dan een probleem.

Dat hun huisje is weggespoeld die in zee staat op palen, dan duurt dat even voordat het herbouwd is. Maar je kunt de in ieder geval de overlevingskansen (vergroten) en het minimaliseren van het aantal slachtoffers. Plus mensen kunnen toch een aantal valuables meenemen. Dat geeft weer tijd om om 48/72 uur voor de overheid om systemen op te zetten, om mensen op te vangen, eten te geven, water te organiseren.

EH:

Je hebt dan een goede en structurele oplossing in ieder geval.

HM±

Nou ja, je hebt dan eigenlijk het probleem dat (men) community centers als vlucht/ schuilplaatsen aanwijst, maar dat zijn altijd vrij high risk areas. Plus als daar iets mee gebeurt is ineens 200 man opgesloten of dood. Of als een kerk instort of wat dan ook, zelfs bij deze huizen stevige huizen als dit, als het misgaat zijn er beperkt aantal slachtoffers. Het is heel hard om te praten. Of je moet gigantisch investeren in hele dure constructies van grote overspanningen, wat natuurlijk heel duur is. Als je ziet dat de universiteit van Civil Engineering is ingestort...

EH:

Civil Engineering, dan heb je het ergens over.

HM:

Dat waren ook natuurlijk bouwnormen die toendertijd gebouwd waren op 180/200 km/h. Inmiddels zijn de bouwnormen in Haiti en Filipijnen aangepast naar 200/250 in bepaalde gebieden om in theorie het te hebben. En de kwaliteit van de bouwmaterialen bepaalt of het inderdaad ook in de realiteit gebeurt, de inspectie daarop. Dat zijn dingen die nogal meespelen in de keuzes. Hoe ga je het aan? Bijvoorbeeld tsunami bestendige huizen.

EH:

Dat ligt meer aan de zone waar je dan...

HM:

Ja, hoewel er in Japan een aardige betonconstructie bij de kerncentrale aangetast is.

EH:

Dat zijn enorme krachten. Maar hetzelfde zie je ook een beetje in Nepal, daar lag ook niks in de bouwnormen vast. Op de universiteit werd niks onderwezen over aardbevingbestendig bouwen. Dus dat zijn ook rare dingen. Of heb je dat niet zo ervaren?

HM:

Nee, dat heb ik niet zo ervaren. Ik ken die universiteit niet, maar er is natuurlijk wel een (organisatie), goh ik ben die naam kwijt, al jaren bezig dat er een gedachte uit de universiteit voort kwam. Dat is een NGO die al jaren bezig is met overheidsgebouwen, scholen met name, te versterken en nieuwbouw aan die normen te laten voldoen. Dus het is niet helemaal...

EH:

Ja, dat heb ik (vernomen) van een aardbevingexpert.

HM:

Dat is niet juist denk ik. Wij werken dan met Lumanti, een van de weinige sociale woningbouw architectenbureaus in dit soort landen.

EH:

Met Humanity dan?

HM:

Lumanti het heet. Die komen uit de sociale hoek en hebben (te maken) met vrouwengroepen en kreditsystemen voor sociale woningbouw voor lage inkomens en kasten, die anders geen toegang hebben tot dat soort kennis en gelden. Spaarsystemen en dergelijke gekoppeld aan woningen. En die zijn er natuurlijk ook mee bezig met die normen. Dus er was in Nepal zeker al het een en ander gaande om die aardbevingbestendigheid te verbeteren van openbare gebouwen. In hoeverre het onderwezen wordt aan de ingenieurs of op scholen, dat weet ik niet.

EH:

Denk je dat de kennis aanwezig is? Voor high-tech aardbevingbestendig bouwen is het behoorlijk

ontwikkeld. Maar heel low-tech, bijvoorbeeld leemhutjes, in hoeverre is die kennis er? Overhaupt?

HM:

In de wereld?

EH:

Ja.

HM:

Ja, die kennis is er.

EH:

En dat is eenduidig, die kennis?

HM:

Nee. Als je bijvoorbeeld naar India kijkt, vaak is dat leem gewoon niet aardbevingbestendig materiaal, terwijl traditioneel kun je veel leren hoe mensen het in het verleden deden. Ze hebben spijkers hebben uitgevonden en (door) cement is dat misschien een beetje verdwenen. Het is ook het terugkeren naar het traditionele of de kennis, althans. En dat weer gebruiken en interpreteren voor toepassingen, nieuwe materialen, goedkopere materialen, environmental friendly materialen.

Maar er is gewoon ontzettend veel kennis aanwezig. Misschien teveel soms. Experts die misschien elkaar een beetje tegen spreken of een soort discussie of competitie aangaan in plaats van dat het complementair zou kunnen zijn.

EH:

En dat is in ieder geval wat ik van een andere expert heb gehoord. Die weet veel over aardbevingbestendig bouwen, althans dat is mijn interpretatie. Die heeft gekeken naar alle verschillende normen en documenten. Dat er soms hele tegenstrijdige dingen in staan, vooral bijvoorbeeld in Nepal.

HM:

Dat zou kunnen. Daarom zeg ik: ik weet niet precies wat er vanuit de Nepalese overheid exact de normen zijn. Ik ben in Nepal alleen betrokken geweest bij het opstarten qua methode en met project proposals schrijven. De eerste opstart en het contacten en contracten voor lokale NGO's. Daar hebben we een klein kantoorje voor Cordaid. We werken met lokale NGO's en proberen dat aan te sturen in bepaalde richtingen. Dus ik ben daarna niet bij betrokken geweest. Ik ben wel bij de Shelter Clusters

vergaderingen geweest in de beginfase en daar worden, maar toen, ja, zat daar een beetje wat de overheid wil en policy dachten dat het heel positief startte, maar het is behoorlijk uitgesteld allemaal.

EH:

Ja.

HM:

Maar ik kan mij voorstellen dat er tegenstrijdige normen zijn.

EH:

En waar baseren jullie dat op? Is dat vooral Bill Chance of hebben jullie daar nog...

HM:

Ten eerste: welk land je ook bent, de normen van het land. Dus we pakken altijd samen met lokale ingenieurs of architectenbureaus bij voorkeur eigenlijk. Net als in de Filipijnen, daar hebben we ook contact met de association van ingenieurs en architecten. Dat is één ingang. Daarnaast heb je internationale bouwnormen. Als je met Bill Chance dan zit je met Amerikaanse bouwnormen. Verder probeer ik ingenieurs die er andere ideeën hebben met elkaar in contact te brengen. Dat is soms niet zo makkelijk om daar een overeenstemming in te krijgen, dan blijft met in zijn eigen loopgraaf. Je moet toch het dialoog aangaan.

EH:

Ja, zeker. In een andere context.

HM:

En als je praat over single story bouwen is er niet zo veel groter verschillen in denken. probleem komt meer wat voor materialen je toepast. Functioneel etc. Hoe vindt je die balans tussen hoe mensen indelen ten opzichte van bouwnormen. Dus het is voor mij veel meer de sociale dialoog waar de engineers met oplossingen moeten komen in plaats van te zeggen hoe te bouwen. Dat is het spel. In ervaring is dat nogal wat structural engineers heel recht toe recht aan approach hebben je probeert te kijken, wat zijn de social engaged structural engineers. Dus die oog hebben of open staan voor het dialoog en voor het gesprek met de mensen waarom ze dingen doen. En daar je oplossingen binnen de normen (geven) of aangeven wat wel en niet kan.

EH:

En je gaf net aan: in de stedelijke gebieden gebruikten we vooral beton en in de rurale gebieden vooral...

HM:

[01:20:41] Nou, in Haïti en de Filipijnen.

De uitbreiding zit in de hoogte, want het single story bouwen is natuurlijk stukken goedkoper per vierkante meter. Als dat gewoon de traditie in die omgeving dan moet je daarop aansluiten. Dan praat je over de architectuur begrijpen waarom mensen over een bepaalde tijd gebouwd hebben. Wat je ziet door observaties en gesprekken hoe indelingen zijn in wat voor situaties, of ze landbouwers zijn of visser, en dat bepaalt het framework. In de Filipijnen is er met lokale architecten die van de universiteit kwamen van Tacloban en daar kreeg iedere bewoner een architect om een droomhuis te realiseren. We begonnen eerst met vrouwengroepen het droomhuis tekenen. Van daaruit zijn de eerste proefwoningen gebouwd door de mensen zelf.

EH:

Ja, mooi.

HM:

De vrouw is vaak degene die in en rond het huis is dus sanitatie, de was, het repareren van de netten voor de vissers, een afdak of dat ze het in de open lucht doen in gemeenschappelijke ruimtes. Dus je kijkt altijd iets meer dan alleen het huis en het liefst ook nog op het wijkniveau. In de Filipijnen zijn we ook begonnen met, voordat we met woningen begonnen, dat ze voor zichzelf een aantal prioriteiten community structuur projecten wat ze belangrijk vonden. Soms gezuiverd water of een basketbalveld. Dat is heel belangrijk voor de Filipijnen om de eerste opstart van zo'n community gevoel op te bouwen en daar vanuit een organisatie te vormen.

EH:

Bijzonder toch? Om als eerste een basketbalveld te bouwen? Ik kan mij voorstellen dat dat met funding een probleem kan zijn. Dat kan een krantenkop zijn: alle huizen ingestort, Cordaid bouwt een basketbalveld. Dat ze met een basketbalveld beginnen.

HM:

Ja kan ook. Daarom zeg ik ook voor het een moet het ander niet laten. Juist in de omgeving waar mensen heel individueel (zijn) of (waar je) het idee hebt dat er nog groepen individueel ingesteld zijn. Dit soort dingen zijn om mensen bij elkaar te brengen, om trust te bouwen. Wat doet snel? Van daar uit meer die woningbouw, die settlement, om dat dialoog te kunnen voeren. Anders lopen we alleen maar te klagen: ze praten er wel over, maar ze doen niks. Terwijl je tegelijkertijd dingen doet voor de hele gemeenschap, ook (voor) mensen (waarvan) niet hun huizen zijn ingestort, maar wel getroffen zijn in hun werkgelegenheid. Je doet iets voor het geheel. Het werkt vaak heel goed om eerst een relatie op te bouwen. Je bent toch een vreemdeling. Zij hebben hun eigen structuur en weten het beste hoe alles in elkaar zit, dus je krijgt ook een hele boel informatie. Het begrijpen van de omgeving waarin je werkt is super belangrijk en doordat je met noodhulp situaties zit wordt het vaak vergeten daaraan te werken. Ja, moeilijk die balans.. Het is het totaalbeeld dat iets succesvol maakt of niet. Soms kunnen één of twee elementen die zwak zijn het totaal verstoren en dat maakt het ook vrij risicovol.

EH:

En wat voor elementen zouden het bijvoorbeeld in de Filipijnen kunnen verstoren? Of hebben het verstoord?

HM:

Een voorbeeld in een van de dorpen zaten een aantal mensen vrij recent van andere eilanden. Die worden als een soort vluchtelingen, AZC'ers behandeld. Die mogen ook geen deel nemen aan of verkozen worden door buurtcomitémember. Terwijl ze er al 5 of 7 jaar wonen hebben ze ook geen grondrechten. Of je moet er voor kiezen dat je dat soort mensen niet helpt als de spanningen tussen die groep en de bestaande bevolking hoog oplopen. Dat kan het hele proces frustreren. Dus proberen het dialoog en het contact een beetje begrijpen hoe de situatie is, en wie je in moet schakelen wie ja als mediator. In dit geval omdat Cordaid katholiek is werken we daar met priesters samen. Dat geloof is overkoepelend, niet de lokale overheid. Die kan wel als mediator ingezet worden om in ieder geval dat soort dingen proberen te oplossen. Dat je zowel de een als de ander kan helpen. Anders zou dat niet het geval zijn, dan zou je het aan de overheid overlaten. Die natuurlijk alleen maar bestaat uit bestaande bevolking. Dus dat is zo'n element, die het zo maakt dat je of alleen beperkt tot de groep van mensen die

er langer dan x jaar wonen, of dat je probeert alle mensen die getroffen zijn door de ramp te helpen.

EH:

Ja.

HM:

En nu noemde ik ook die mensen die op de houten palen in de zee wonen. De gemeente wil die weg hebben. Om toch.. Wat je probeert is het organiseren rond een aantal gemeenschappelijke interests, zowel mensen die op het land wonen als op palen en tegelijkertijd extra aandacht te geven aan de mensen op palen. Dat is eigenlijk je doelgroep vanuit je sociale motivatie als NGO. Dus hoe kun je de een helpen en de ander ook. Dat is allemaal balanceren.

EH:

Dat is eigenlijk een heel creatief proces.

HM:

Ja, en daar heb je lokale leiders voor nodig. De burgemeester voor nodig. Als dat daar fout gaat, je bent maar gast in dat land, dan heb je kans dat je in zo'n gebied niet kunt functioneren of opereren.

EH:

En hoe komen die ideeën tot stand? Waar beide partijen wat aan hebben.

HM:

Door hun een stuk planning te doen, dus in de filipijnen hebben we weer wat anders gedaan. We hebben zoveel geld, we starten een proces hoe we daarmee omgaan. Waar je prioriteiten liggen en binnen dat kader van geld, want anders krijgen ze alleen wishlists En je gaat met elkaar strijden; wat is de handigste manier om zoveel mogelijk mensen te bereiken? Dus er komen zomaar plannen en dan kun je het op zich op zaterdag organiseren dat (door) een soort self-help er wordt gegraven, want dat is skilled labour. En dan komt de aannemer om te bouwen, dan bespaar je en kun je meer doen. Dus zo ga je een planningsproces in.

Je geeft het kader aan, wat wel kan en niet kan. Dus geen televisies voor mensen, maar wel housing. Dat kun je heel strict houden, dat framework, of heel loose houden. Vaak experimenteer je met hoe ver kun je gaan om het over te laten, en waar moet je sturen?

EH:

En waar moet je sturen?

HM:

Ten eerste: je moet kijken of je goed geïnformeerd bent over de omgeving en de machtspeelhoeding. Dus je moet al een stakeholder membrane?? power relations en dergelijke weten. En daar moet je op letten. Ten eerste moet je er op letten dat de individuele belangen boven de gemeenschapsbelangen gaan. Voor bepaalde individuen die macht hebben en niet hun hele familie ??alleen maar doen? Dus je moet kijken in hoeverre het transparant en democratisch is. Daarnaast moet je secundaire informatiebronnen hebben die je daarbij informeren. Die niet uit te wijk komen, maar wel kennis hebben van de verhoudingen. Waar je soms op moet sturen of waar je je framework, als je dus praat zoals in de filipijnen katholieke omgevingen zie je veel meer het individuele belang. Toont meer over de gemeenschappelijke. Dus een watervoorziening of schoolje gaat eerder voor het geld wat er is zoveel mogelijk verdeeld wordt dat iedereen wat krijgt over de huizen en voor je eigen individu. En in andere boedhisitsche gemeenschappen zie je dat gemeenschapsvoorzieningen al snel aan bod komen. Wij redden het wel, maar dit zijn belangrijkere dingen: scholen... Als je wil dat een aantal vanuit je programma in de setup, dan moet je in je budgetten al zeggen: oké we hebben zoveel voor gemeenschappelijke dan moet je dat inschatten. Als binnen en bedragen voor in dit geval bedragen gedaan, anders krijg je zo'n theoretisch effect en krijg je alleen maar een wishlist. En als je niet genoeg geld hebt krijg je frustratie. Dus als mensen moeten plannen binnen een financieel kader is het veel interessanter. Plus veel meer kennis van wat het kost. Dat is in één project in de filipijnen.

Een ander programma in de filipijnen ging het met name over de gemeenschappen. Eerst hebben ze de wishlist excersitie gedaan en daarna het budget erop gegooid. Toen moesten mensen opnieuw plannen. Dus die grote projecten van een pier bouwen voor de boten die vielen in één keer af.

EH:

Toch niet zo belangrijk.

HM:

Nou, of alleen maar dat ene ding doen terwijl daarna gingen ze voor een damwand naar de zee toe, een

basketbalveld, het opknappen van de crèche, allemaal kleine bedragen maar wel veel projecten. Terwijl anders had het daarvoor stond het op nummer 1 op de lijst. Dat was iets van een miljoen euro, ofzo. Het plannen binnen een financieel kader is maakt dat je ook je huishouden runt binnen een financieel kader. Het is helemaal niet raar om dat te doen, alleen NGO's zijn heel... Je geeft een stuk van je macht weg. Daarom doen de meeste NGO's dat niet. En je moet wel zorgen dat je 30% reservegeld hebt.

EH:

Ja, onvoorziene kosten.

HM:

Ja, maar ook om hetgene wat je ziet dat bepaalde groepen eigenlijk toch buiten het proces (vallen). Dat je zegt we van speciale donor voor die groep of naar zigeuners of mensen op palen. In dit geval moet (het) specifiek voor die groep zijn. Dus dan houdt je nog een stukje macht om te kunnen sturen dat je in ieder geval de equity basis, wat heel belangrijk is, kunt inbrengen. Als die mensen in dat basin een soort outkast daar niet in komen dan kun je dat wel geforceerd ?? doen, maar dan heb je grote kans op spanningen. Je moet genoeg financiële ruimte hebben om dus ook te kunnen bijsturen en te kunnen optoppen voor hele goede dingen. Waar je een stukje in eigen hand houdt vanuit je eigen doelstellingen. In dit geval van Cordaid zijn er met name die equity en sociale doelstellingen zijn de human rights-achtige dingen komen ook op de proppen.

EH:

En wat heeft het gemaakt dat dat juist in die situatie, dat jullie die vrijheid hadden om dat zo te organiseren en dat anderen NGO's dat...

HM:

Ik denk dat dat vooral te maken heeft met Cordaid. [Henk Meijerink wordt gebeld. Onverstaanbaar] Oh, die heb ik om kwart over negen nog gebeld.

EH:

Eh, ja, dat kan kloppen.

HM:

Dan is die eruit. Ik dacht dat ik m hoorde piepen. Dat is ook raar. Oh, een whatsappje.

EH:

Je gaf ook net aan dat juist omdat jullie een christelijke organisatie zijn dat de kerk heel erg helpt bij die mediation. Zit dat ook wel eens dwars?

HM:

Ja, in de Filipijnen hadden we dat geluk.

ONBEKEND:

Veel informatie, of niet?

EH:

Ja. Het meeste weet ik wel, alleen dit soort dingen staan niet meteen letterlijk in de literatuur. Absoluut niet.

ONBEKEND:

En het is zelf op een gegeven moment uitgevonden/molken.

EH:

Ja. En ook vooral de mensen met wie ik nu werk van andere partijen, bijvoorbeeld het rode kruis, denken daar helemaal anders over. Dus ik probeer in die richting mijn onderzoek in te richten.

ONBEKEND:

Dat is wel gek, hoor. Want in Haïti was het zo dat iedereen dit kopieerde, zelfs de vorm van de huizen. In de Filipijnen zag je al die huisjes van Henk staan bij al de andere organisaties. Dat was in de Filipijnen nog een stap verder, ook met het financiële 'gelijk betalen'.

EH:

Ja, precies.

ONBEKEND:

Dat was wel grappig. Het was ook wel zo dat er.. Ik hoorde jullie net over de bouw, maar ik bedoel de timmermannen waren wel getraind. Zij moesten wel voldoen aan de eisen van timmermannen en ook de onze natuurlijk. Alleen ten eerste: je geeft ze 1000 euro, wat doen ze ermee? Daar doen ze niks mee. Dat is heel spannend.

EH:

Ja, zeker heel spannend.

ONBEKEND:

Maar het klopt. Het is waar heel veel ?vriend van vriend? [onverstaanbaar] iedereen neemt het heft in eigen hand en gaat zeggen wat doen wij als

organisatie voor hun. Terwijl zij zijn gewend om zelf te bouwen. Mensen hebben hun hele leven lang zelf gebouwd. Dat werd heel erg gewaardeerd, vind ik, altijd van Cordaid.

EH:

Ik waardeer het ook echt enorm, maar ik zie het echt bijna nergens terug.

ONBEKEND:

En ook hetzelfde verhaal. Mensen denken zeker in Indonesië na de Tsunami hadden mensen heel erg vragen. En die hadden het idee: die regeringen betalen wel gewoon, die kunnen we leegplunderen. Terwijl in de Filipijnen zeker zeiden we altijd: het komt ook van de vissers hier. Meisjes kwamen hier cakejes verkopen om jullie geld te geven. Dus het is geld van de mensen die jullie willen helpen. Dan zie je ze toch eventjes schakelen. Er was een hele rijke vrouw, die wilde ook een boot van gemeentegeld. Als de gemeente vindt dat jij de boot nodig hebt en verdient dan moeten jullie het onderling maar overleggen. Toen had ze het helemaal niet meer nodig. Ze kon gewoon niet bij het eilandje komen wat ze ook beheerste. Of ze willen inderdaad een vluchtelingenhuis. Wat je als (organisatie?) veel makkelijker kan bouwen, maar ook nog eens status gaf aan de wijk. Denk je niet dat het belangrijker is dat iedereen in hun eigen huisje kan blijven? Dat kostte heel veel energie.

HM:

Ik heb een setje bewaard. Het is een verscholen onderhoud, schoonmaken en dergelijke. Hadden we ook stripverhalen dus het scholen met dit, maar ook over veiligheid, schoonmaken, spelletjes.

EH:

En dit heeft Cordaid ook allemaal ontwikkeld?

HM:

Ja dat is allemaal.. Atjeh.. [onverstaanbaar]

ONBEKEND:

Het is natuurlijk niet alleen het bouwen. Je bent natuurlijk veel breder bezig. En we werken ook heel veel samen met UNICEF. We hadden dan wel materialen, maar geen vervoer. Dan hadden we bijvoorbeeld 'Happy Day'. Dan ging de hele school open en dan kregen ze bijvoorbeeld kleurtjes of pennen van UNICEF. Dus probeer altijd gewoon samen te werken. Waarom zou het allemaal opnieuw uitvinden?

EH:

Nee, inderdaad.

HM:

Heb je vragen over de samenwerking met Habitat (for Humanity)? Na het Rode Kruis de tweede grootste familie van organisaties. Ik heb in verschillende landen duidelijk een positie door de rampen. Ikzelf het is vaak heel lastig je moet er mee samenwerken, zeker in het geval van de Filipijnen omdat we daar niet geregistreerd zijn. Het hangt ook heel erg af van welk persoon je vindt in hoeverre dat goed en waardevol is. In de Filipijnen hadden we dat geluk. [onverstaanbaar] outsider als niet Cordaid/Habitat persoon zie. En dat speelt natuurlijk heel erg een rol in de beslissingen. Je probeert samen, maar het is niet makkelijk. We hadden veel geluk in de Filipijnen door de personen en de support die we kregen en de vrijheid. In andere landen hebben we altijd onafhankelijk als een eigen bureau opgezet en dan werk je wel informeel en heb je overleg op een hoger niveau, maar niet zo'n sterke samenwerken.

EH:

Ja, want bijvoorbeeld in Indonesië is niet iedereen katholiek.

HM:

Indonesië is een ander verhaal, zeker in Atjeh. Daar is natuurlijk de katholieke kerk nauwelijks vertegenwoordigd, dus daar heb je niet zo'n sterke organisatie.

EH:

Maar dan ga je nog steeds wel als christelijke organisatie...

HM:

Ja, maar daar hebben we ook geen embleem of kruis of wat dan ook. Dat heeft Cordaid sowieso niet, maar sommige donoren wel. En waar je geld van krijgt wil ook hun stickers ergens plakken als ze hun geld gegeven hebben. Dus daar moesten we voorzichtig mee omgaan.

EH:

Hoe heb je dat gedaan dan?

HM:

Inderdaad geen kruizen ofzo, maar wel de naam. Niet het gestigmatiseerd wordt wat je probeert te

vermijden, maar tegelijkertijd wel zeggen: oké, het is christelijk, maar in eerste plaats een humanitaire organisatie, onafhankelijk van geloof, afkomst en politiek. En dat maar herhalen, die boodschap, en dat geldt ook voor de katholieke omgeving. Je hebt toch altijd spanningsvelden tussen etnische groepen of geloofsgroepen.

EH:

Ja, zeker bijvoorbeeld in Maleisië. Je was ook in Maleisië geweest?

HM:

Ja, wel geweest, maar niet gewerkt.

EH:

Want daar heb je dat helemaal, die ongelijkheid. Ik kan mij voorstellen dat je juist als christen helemaal niks voor elkaar krijgt daar.

Dat is wel een interessante balans.

HM:

In het algemeen denk ik persoonlijk dat het niet makkelijker daardoor maakt. En soms kan het wel makkelijk zijn, omdat je de bisschop achter je hebt staan. In Haïti had dat in theorie gekund, maar die kerk was zelf ook groot grond bezitter. Politiek gaat er een [onverstaanbaar] Allemaal moeilijk om daar als charity organisatie daar binnen te functioneren en een relatie vol te houden.

EH:

Het is natuurlijk wel makkelijk qua funding om christelijke organisatie te zijn soms.

HM:

Ja, in het verleden is Cordaid altijd een rijke organisatie geweest, omdat ze naast wat ze van de overheid kregen ook nog veel privé donaties kregen. Wat andere organisaties niet hebben. Daardoor konden wij ook dit soort aanpak doen, omdat we niet à la minute afhankelijk waren van donorfondsen. We konden ook daarmee relatief snel beginnen, omdat je altijd een eigen pot geld waar je veel flexibeler mee om kon gaan. Niet eerst voorstellen schrijven, dan funding krijgen en dan pas beginnen met je uitvoering. In theorie heb je dat voordeel.

EH:

En als het hier over hebben, de kennisoverdracht, misschien is het een beetje een switch, maar dan heb je dit soort dingen, manuals, en trainingen. Wat voor middelen gebruik je daar allemaal in? Schoolbord of ik zag je ook een keer tekenen op de grond.

HM:

Ja, Ja. En daarnaast ligt het eraan wat je aan het doen bent. Dus je uitvoeren... Wat werkt eigenlijk... Je praat natuurlijk over... Als je het hebt over ongeschoolde timmerlui of metselaars dan is er toch de modellen. Eén op één is vaak toch vaak het beste en dan gezamenlijk. Dus de eerste huizen die gebouwd zijn, zijn met twee teams van vier of acht timmerlui gedaan die dan ook betaald kregen. Die moeten ook eten die dagen. Proberen wel... geen hoge, niet een echte dagvergoeding, maar dusdanig dat ze dus kunnen overleven en een klus aanpakken. Daar zit een klein beetje theorie bij en de rest is gewoon doen, uitleggen en dan opvolgen met plaatjes. Dat ze de plaatjes met wat ze gedaan hebben associëren. Want sommigen hebben ook moeite met tekeningen lezen. Net zoals in de Filipijnen met die groepen vrouwen droomhuizen tekenen. Zij tekenen liever driedimensionaal. Hetzelfde heb ik gedaan met de timmerlui van het dorpje en die konden nauwelijks tekenen en tekeningen lezen. Dat gaf mij gelijk een heleboel informatie over het kennisniveau en de tools die je kan gebruiken. Terwijl ze heel goed konden timmeren en wisten hoe dingen zaten, maar niet dat ontwerpen met een potloodje en een pennetje. Dus het testen van en het voortborduren van wat mensen weten en wat hun achtergrond is is heel belangrijk voordat je besluit wat voor methode je gebruikt.

EH:

We hadden bijvoorbeeld voor Senegal ook van die manuals ontwikkeld. Echt van die IKEA type manuals. Daar zaten heel veel uren in, maar die lagen gewoon op de grond en daar snappen ze helemaal niks van. Zo'n 3D beeld en in Nicaragua merkten we dat ook dat die manuals die we hebben gemaakt niet het beste middel was. Een op één, inderdaad, dat nadoen...

HM:

Ja, en net zoals foto's. Waar je dan wel heel dicht bij de realiteit komt, zie dat mensen soms op die foto hele andere dingen zien dan dat jij aan hun wil laten zien. Of het nou de kleur van het behang is of

iemand die erbij staat die ze herkennen of dat is daar en daar genomen. Terwijl jij dan een detail wil laten zien van dat huis. Dat zien ze dan niet. Begrijp je? Dus dat weet ik ook. Als je foto's gebruikt en dat soort dingen, hoe kun je laten zien wat goed is of niet? En met minimale teksten eventueel uitleg erbij kan doen.

EH:

En dit begrepen ze wel? Of hoe heb je getest hoe ze dit begrepen werd?

HM:

Ja, dat is allemaal wel.. Iedere poster is met verschillende groepen getest voordat het uiteindelijk dit is geworden. Dus dit is allemaal wel door te testen uitgevonden. In hoeverre dit echt goed werkt dan moet je het eigenlijk door een andere partij evalueren. In plaats van de partij die het ontwikkeld heeft.

EH:

Wij hebben dat ook geprobeerd in Nicaragua om dat te testen om te kijken wat er begrepen werd en wat mensen er in zagen. Over het algemeen hele andere dingen. Sommigen begrepen er wel wat van.

HM:

Op zich is het zeker niet voldoende en te weten... Net zoals deze. Dit was... Zo'n persoon... Dit was geloof ik al iets of in Nepal hebben we ook een bepaald beest, ofzo. Mensen begrepen al dat dit DnR??[01:49:31] messages of rampen dingen waren of bepaalde messaging had. Dus kijken wat er lokaal aan kennisoverdracht geregeld is. Of het nou Coca-Cola is... Commerciële bedrijven zijn er vaak heel goed in om om een message door met heel veel reclame een boodschap door te krijgen. Dus daar kun je vaak een hele boel uit halen. Dat wordt vaak ook overgenomen door bepaalde NGO's die werken met overheden om bepaalde sociale messaging door te krijgen. Dus voor het bouwen [onverstaanbaar] en wat zich al bewezen heeft en herkenbaar is voor mensen. Ook qua tekenstijl en qua technieken. Ik denk dat dat heel waardevol is en daar heb je een uitgebreide studie voor nodig. Meer in je hoofd hebt zitten, zodat je ogen dat soort dingen zien of herkennen en dan in no time heb je een netwerkje en weet je ook wie de tekenaars waren en kun je die inhuren. Of in ieder geval mee in gesprek gaan.

EH:

Ja. Want zijn inderdaad heel anders dan.. dan..

HM:

Er zit dan al jaren onderzoek achter, dus hoeven wij dat niet te herhalen.

EH:

In Nicaragua staat het belangrijkste altijd in het midden en dan leest men in een rondje er omheen. Dus dan zou zoiets al sowieso nooit werken. Dat is een groot verschil.

HM:

Eens even kijken wat ik van Haïti heb.

EH:

Dat is waarschijnlijk ook wel ergens digitaal te vinden, toch? Deze manuals?

HM:

Nou, dat weet ik niet.

ONBEKEND:

Ik heb ze wel op CD staan.

GEMOMPEL

HM:

Oké. Ik heb hier... Heb jij een stift bij je?

EH:

Ehm, ja.

HM:

Dit is het document waar zowel de rurale als de urbane programma's in Haïti uitgelegd. Gewoon onder Haïti 2011?

EH:

Ja. Dat zijn ook de successen en de bouwfactoren?

HM:

Ja, [onverstaanbaar] Challenges moeten we even kijken wat we in huis hebben.

EH:

Dat is van?

HM:

Haïti.

Ik hoop dat dit een beetje compleet is.

Dit is de powerpoint... [onverstaanbaar] rurale..

Dit is dan model bouwen met de mensen, eigenlijk. We hebben onderzoek gedaan naar verschillende wandmaterialen, invullingen.

EH:

Ik zag net ook een aantal van die maquettes voorbij komen. En hoeveel gebruiken jullie maquettes om...

HM:

We hebben maquettes, maar we hebben hier ook met een zeildoek één op één, om mensen te laten zien hoe groot het is, waar de palen op staan. We hebben uitgelegd hoe ze hun huis willen situeren.

EH:

Dat leggen zij dan zelf neer?

HM:

Hoe ze het zelf zouden willen en waar ze de deuren...

EH:

Dus jullie zeggen: dit is ongeveer de maximale maat de je kan hebben en dan...

HM:

Ja, en het zeildoek is een stukje groter. Dus kunnen ze zien of het past, zo niet dan moeten er aanpassingen (komen). Als het een speciaal huis is dan is het een speciaal huis... Staat 'ie er nu op?

EH:

Het kan natuurlijk zo zijn dat het niet... Wel dat het hetzelfde aantal vierkante meters is, maar niet op de grond past, ofzo.

HM:

Ja. De eerste staan er op.

EH:

Oh, super.

En wat voor uitdagingen zijn er bijvoorbeeld om zo'n approach echt te laten werken?

HM:

Zoals je natuurlijk al een beetje begrepen hebt zitten er ontzettend veel elementen aan. Hoe je die in elkaar laat schuiven, de logica van de opvolging en als er dan dingen veranderen hoe dat dan weer verschuift. En het is heel moeilijk om dat op papier of als een soort manual vast te leggen. Het in de hoofdlijnen vasthouden en genoeg weten van de

details om daarmee te kunnen schuiven en spelen. Of dingen los te kunnen laten en te herzien en te reviewen en weer een andere approach eventueel te testen of toe te passen. Ik denk als je eens kijkt naar factoren die het mogelijk maken om succesvol te zijn heeft te maken met een duidelijke interne visie te hebben. Een clarity waar je naartoe wil. Dat is meestal niet een lijn van A naar B, maar dat loopt via verschillende [onverstaanbaar]. Zolang je die visie... Bewoners in feite in de driving ziet, een stuk visie dat je zegt: we moeten gewoon sterk bouwen. Een aantal technische normen kun je er in hebben, een aantal sociale normen of ideeën als de visie. Dan moet je kijken: wat heb je er allemaal bij nodig? Welke elementen? Dat zijn er nogal veel. De complexiteit. En hoe kun je dat op een hele efficiënte manier organiseren. En dan met name: in hoeverre kun je dingen outsourcen? Bij de bewoners leggen? Bij een buurtcomité? En als je dat doet, wat voor begeleiding heb je daarbij nodig? Dus op die manier al wat inrichten in plaats van proberen alles zelf te doen. Ik denk dat dat de kans is op faillure eerder dan succes, want dan wordt je in no time enorm groot en als je weggaat stort alles in.

EH:

Ja, en heel duur ook op die manier.

HM:

Dus het gaat er om hoe kun je LEAN blijven als organisatie en toch (in) het proces je visie blijven sturen. Dus het gaat met name om netwerken en dat kan ook samenwerking zijn met andere NGO's. Het kan het inhuren van expertise van andere NGO's zijn, maar met de visie dat het overgedragen wordt aan de bewoners of de lokale overheid of andere partijen die langer blijven dan jij. Ik denk dat dat, de visie, je normen en wat je nodig hebt, heel erg belangrijk is qua gedachte en dat te blijven volgen. En daarvoor heb je een organisatie nodig die niet vastzit aan procedures en structuur. Dat is ook het voordeel van het werken met Cordaid. Bij Cordaid is er een hoge mate van ruimte en flexibiliteit met het proberen.

EH:

Meer een onderzoekende houding.

HM:

Ja, een goed idee; test het maar uit. Het hoeft niet te zeggen dat het succesvol hoeft te zijn. Je leert het meest van je fouten. Dus wees daar open voor en gebruik die kennis om iets beter te doen. Als je

volledig afhankelijk bent van extern geld moet je een voorstel schrijven waarin je zegt hoe je het doet, wat je output is, hoeveel het ontwerpen is en noem maar op. Elke spijker moet bij wijze van spreken geteld zijn. Dus als onderweg blijkt dat je ontwerp niet helemaal is wat de mensen willen, dan is dat vaak heel moeilijk aan te passen. Dus daar zit je aan vast. Dat is het voordeel bij Cordaid, althans dat was het voordeel, want nu zijn de financiën ook wel anders. Die hoge mate van flexibiliteit om onderweg te kunnen sturen. Dus ik denk dat dat ook een... En dat is natuurlijk waar donoren heel terughoudend in zijn; om dat soort vrijheden te geven.

EH:

Ja, precies. Dat wat je nu vertelt herken ik inderdaad bij Oxfam en bij het Rode Kruis. Als ze een shelter-type aankopen, dat hebben ze voor zichzelf vastgelegd, dan moet dat aan deze en deze dingen voldoen. Het moet van een supplier komen die al geaccepteerd is, dus daardoor hebben ze zichzelf al verbonden aan prototypes. En ook suppliers die al langer ervaring hebben zijn daardoor een hele gesloten business geworden.

HM:

En weinig innovatief.

EH:

Ja. Daarom was bijvoorbeeld SpeedKits om innovatie te stimuleren in die sector. Ik weet niet hoe jij dat ziet, maar ik heb soms het idee dat ook de producerende partijen ook behoorlijk grote invloed hebben op die NGO's. Dat is misschien een beetje suggestief, maar zie je dat ergens terug?

HM:

Ik zeg al: wat je ziet met verschillende projecten, het is altijd met lokale kennis en materialen. En niet zozeer met temporary shelters. (Je probeert) maximaliseren van lokale input, arbeidskrachten en dergelijke. Ik ben binnen Cordaid niet betrokken geweest bij de inkoop van tenten, als ze dat al deden. Eigenlijk heeft Cordaid het advies opgevolgd van het sheltercentrum en gelijk naar transitie shelter te gaan. En niet zozeer die noodhulp tenten. Wel in de dekzeilen als je niet niet in de koude klimaten zit. Het kan multifunctioneel zijn en geeft wel een nut. Het is nooit weggegooid geld. Die tenten zijn toch maar heel tijdelijk; een half jaar tot een jaar.

EH:

In principe.

HM:

En dan moeten die weer vervangen worden tegen die tijd. Als je ziet hoeveel energie en geld dat kost om dat inclusief... Als je van door-to-door kijkt, tot dat ze staan, wat het kost ook aan logistiek dan praat je vaak over hele grote bedragen. Dus Cordaid heeft het niet zo op die eerste noodhulp. We zijn veel meer een sociale organisatie. Vandaar dat we ook heel snel proberen te komen tot een keuze van de gemeenschappen van waar je in wil werken. Om daar een snelle mapping van te krijgen en een aantal factoren mee te nemen in je keuze. Want het is pas op het moment dat je een keuze hebt van het gebied waar je wil werken, hetzij met noodhulp, hetzij later voor de wederopbouw. Dan kun je het dialoog aangaan met mensen en vragen wat ze willen. Als je bij de noodhulpkant, maar dat heb ik nog niet echt uitgetoetst, is toch bij een aantal mensen binnen Cordaid het idee van zo snel mogelijk in een gebied en dan kijken wat je met de mensen kan doen. En dat kan bijvoorbeeld een Kerstkrans zijn. Mensen weten best hun prioriteiten. Sommigen hebben roofing sheets en hebben alleen wat touw en wat nails nodig, anderen hebben medicijnen nodig. Mensen weten best wat hun prioriteiten zijn en dan zal misschien 5% het aan dingen oneigenlijk gebruikt zijn. Dat is relatief zo weinig vergeleken met de kosten die als je zelf dingen gaat leveren maakt. Als de markt dusdanig is dat je goederen lokaal kan kopen zonder dat je enorm een inflatie veroorzaakt... Voor de goederen waar echt behoefte naar is maar niet lokaal is, dan oké, team up met anderen en zorg dat je het efficiënt doet. Het liefst zou ik dat ook willen dan leveren aan de normale leveranciers van het gebied. In plaats van dat wij het uitleveren, helpt de shopkeeper zijn startkapitaal weer in orde te brengen. En van iedere sheet die hij verkoopt dat hij terugbetaalt. Zodat je de normale levering zo snel mogelijk weer op gang brengt. Dat is waar Oxfam ook mee bezig was met studies om te kijken in hoe je zo snel mogelijk de normale business weer op gang krijgt. Dat is denk ik toch de goedkoopste en efficiëntste manier. Dus daar ligt meer het gedachtegoed dan 'wij doen het voor jullie' denken.

EH:

In Senegal was het ook hetzelfde toen wij daar naartoe vlogen alleen al. Onderzoek moet je soms testen in het veld en dat kost ook geld, maar als je bedenkt hoeveel geld we hebben verbruikt om daar

te testen. En het hele transport van die prototypes daar naartoe. Daar kan je bijna een heel dorp mee bouwen, met dat geld. Als je het allemaal gaat optellen denk je: dat is echt bizar veel geld. Hoe help je nou het beste?

HM:

Wat de meeste organisaties niet doen is het maken van een echt kostenplaatje inclusief je eigen manpower en overheads. Er wordt alleen gekeken naar het product dat neergezet wordt; de kosten van het bouwen of een tent, maar niet alle overheads die daarachter zitten.

EH:

Ja, inderdaan. Mijn kosten werden door de universiteit betaald.

HM:

Die moeten wel meegenomen worden.

EH:

Ja, en met het Rode Kruis zaten we daar in een super luxe hotel in de buurt. Ik was daar echt verbaasd over. Toen ik in Nicaragua was zaten we helemaal niet luxe, daar zaten we gewoon in een hangmatje. Dat is heel anders. Dat zijn meer ethische kwesties.

HM:

Het is gewoon een business, een grote business. Er gaat veel geld in om. Zo moet je het gedeeltelijk ook benaderen, dan wel met het sociale doel. Het is groot geld, grote belangen, ook van de leveranciers.

EH:

Het is natuurlijk ook een grote verantwoordelijkheid die humanitaire organisaties om te zorgen dat het degelijk is. En op die manier verleg je de verantwoordelijkheid naar de suppliers in plaats van dat je dat zelf helemaal in hand neemt. Dat is natuurlijk ook veilig om iedere keer te kiezen voor tenten die getest zijn door anderen.

HM:

Daar is ook niks mis mee als dat getest is en het werkt. Ik bedoel: het ene moet je doen en het ander niet laten. Je moet wel blijven doorontwikkelen. Dat is waar je zegt van: wat is het proces? En waar.. En om dat gezamenlijk te doen. Het bundelen van de krachten is natuurlijk kan tot iets efficiënts, maar kan soms ook tot iets verlamdend werken. Er wordt bij iedere ramp weer... Dan krijg je karton, dan komt er iemand met een iglo en al dat soort oplossingen. Ik

geloof daar niet zo in. Het is meer dat je je visie (richt) naar een betere toekomst opbouwen. Eigenlijk de ramp gebruiken als een startpunt om naar een verbetering te werken. Het is maar een stap in een heel ontwikkelingsproces. Die maatschappijen functioneerde al voor de ramp en dat zal ook daarna weer zijn. Nu zit er een soort dip in, een traumaervaring. En daar wordt weer uit opgebouwd. Net als dat iedere maatschappij verder gaat na een ramp of na een oorlog of na een conflict. Het is een stadium in een tijdshorizon als je het uitzet over 200/300 jaar is dat een dip. Vandaar dat ik zeg: kennis hebben van je omgeving waarin je werkt en van daaruit proberen dingen te verbeteren. Ik denk dat dat meer kans van slagen heeft dan zelfs nu vaak gebeurt. Er is een ramp, mensen zijn slachtoffer, en daar begint het denken. Alsof er geen geschiedenis daarvoor was en mensen niks deden. Mensen worden ook wel eens, omdat ze slachtoffer zijn, als een soort kind behandeld. En 'wij weten wat goed voor je is' in plaats van hun te vragen wat je nodig hebt. Zijn altijd de eerste behoeftes...

EH:

Net zei je: er is een soort gebrek aan innovatie in de sector, maar aan de andere kant geef je aan dat je dit juist goed vind om te testen en uit te proberen. Hoe zie je dat als je kijkt naar de shelters die ontwikkeld worden? Want je zegt: er komen iglo's. Is het goed dat ze dat uitproberen?

HM:

Ik vind het een soort westers hobbyisme en alle architecten en ingenieurs denken dat het technische oplossingen zijn. Het hele verhaal gaat om dialoog, sociale kennis. Die techniek moet goed zijn en daar is al een hoop kennis aanwezig. En als je iets nieuws wil doen dan is daar genoeg mensen in de wereld die je kunnen helpen of universiteiten om dat soort dingen te doen. Mijn redenering is dat de oplossing niet zit in zozeer de techniek. Je moet het wel goed doen, maar die kennis is aanwezig. Het zit meer in de approach, de aanpak, hoe je het wil doen. Dus het is veel meer sociale vaardigheden combineren met iets dat snel tot een output leidt. Dis in een goed rimte dat ook in de behoefte... Hoe kun je die dingen zo efficiënt mogelijk in elkaar schuiven? Maar technisch denk ik dat daar niet het kritische punt ligt. Als het gaat om belangen en innovatie omdat het gaat om grote organisaties, grote bedrijven, die hebben behoefte aan dit soort betrouwbaarheid. Snel kunnen doen, snel kunnen laten zien. Heleboel geld uitgegeven aan opslagplaatsen waar sheets of

tenten liggen die jaren niet gebruikt worden tot er weer een ramp is om er als eerste daar te zijn.

EH:

Ik wil graag in zo'n soort approach met mijn PhD ondersteunen. Iets onderzoeken dat relevant is om dit te laten werken, niet alleen voor Cordaid, maar bijvoorbeeld ook voor Rode Kruis, Oxfam. Ik zag het als een van de mogelijkheden om juist die kennisoverdracht te verbeteren. Dat het heel eenvoudig is, bijvoorbeeld voor Oxfam, om dat ook te implementeren, zonder dat ze heel goed sociaal zijn. Misschien wel een soort stappenplan of dat je die approach beter...

HM:

Een guide of wat dan ook...

EH:

Om die hele business tegen te gaan, eigenlijk. Waar zie jij dan de mogelijkheid om... Eigenlijk zou ik het liefst die hele business veranderen. Wat zijn dan de key factors waar ik mij het beste op kan richten?

HM:

Phoe... Ik weet niet... Je kent van shelter-center dat manual boekje?

EH:

In shelter center staat heel veel natuurlijk.

HM:

Of hoe noem je dat? Sphere project?

EH:

Sphere project, ja.

HM:

Dat zijn van die initiatieven, als je het hebt over stappenplannen. En ook daarin staan een heleboel guiding notes en richtingen. Het is alleen: wie leest dit? Wie gebruikt dit?

EH:

Nouja, ik denk dat heel veel NGO's dat toch wel...

HM:

Ja, de Sphere standarts wel, maar echt... Ze geven er ook allemaal cursussen in en ook... Je hebt die eerste drie maanden zijn crucial. Wat ik net ook al zei: de organisaties moeten een visie hebben. Dus ik weet niet in hoeverre die visies van die organisaties op

papier staan. Dus misschien moet je meer een visie verkopen dan een manual, die volgt dan wel.

EH:

Ik denk dat een visie van een grote organisatie vooral aangepast wordt door goede voorbeeldprojecten. Dus bijvoorbeeld wat jullie hebben gedaan in de Filipijnen, dat je dat... Een praktijkvoorbeeld dat dat iets kan zijn wat mensen op een andere manier... Ze moeten het eerst zien, dan geloven.

HM:

Seeing is believing, ja.

EH:

Vooral in deze sector denk ik dat het echt iets is wat ze niet zomaar... Daarom probeer ik ook tijdens mijn PhD veldonderzoek uit te voeren. Ik denk dat dat zo'n approach... Ik focus me nu op kennisoverdracht, maar ik vraag mij soms af als ik dit nu zo hoor: is daar überhaupt wel een gebrek aan? Of is het eigenlijk niet...?

HM:

Misschien dat je even bij Inge Leuvenink van Cordaid...

EH:

Inge Leuvenink? Ik heb wel met Inge Bouwmans gesproken.

HM:

Dat is van Urban Matters. ingeleuvenink@cordaid.nl Die zit op de noodhulpafdeling. Via haar ben ik dan ook bij die tsunami terecht gekomen, dat is tien jaar geleden. Dus die heeft een heleboel kennis. Misschien eens aardig om haar te interviewen naar aanleiding van je vraag: waar zou zo'n NGO behoefte aan hebben als zo'n PhD studie hebt? Heb je ook andere PhD theses gezien die ook in die noodhulp afdeling?

EH:

Ik heb er wel een aantal gezien, maar ik weet niet of ik de juiste heb gevonden. Vooral van collega's in Nederland.

HM:

In de Filipijnen is er ook iemand langs geweest, die is ook nog niet klaar.

EH:

Van Akbar, toch?

HM:

Nee, niet van Akbar. Ja, Anna en Akbar.

EH:

Die thesis ben ik nog aan het zoeken van hem. Ik heb hem daarvoor wel gemaild, maar ik kan 'm niet vinden online. Is hij wel al klaar? Akbar?

HM:

Volgens mij wel. Ik kan mij niet herinneren dat hij met een thesis bezig was. Hij is al wel weer gaan studeren, maar dat heeft hij na drie maanden opgegeven.

ONBEKEND:

Ik wilde net zeggen. Hij zit wel weer op de studie, hè?

HM:

Zou dat het zijn? Volgens mij heeft hij wel alweer opgegeven.

ONBEKEND:

Anne is er mee gestopt, maar ik weet niet of Akbar gestopt is.

HM:

Anne heeft dit in ieder geval afgemaakt en is nu zwanger. Die is nu gestopt vanwege haar, maar Akbar heeft volgens mij na drie weken een baan aangeboden gekregen.

ONBEKEND:

Dat weet ik ook niet.

EH:

Dus je bedoelt dat ze daar mij eventueel aanbevelingen...

HM:

Nee, het is... Ik vroeg mij gewoon af, want voorheen was er nooit iemand die op dit gebied PhD deed en nu is het steeds populairder aan het worden. Er is wat langgekomen; een masterthesis of een PhD.

EH:

Ik kwam nog een Masterthesis tegen die ook jou had geïnterviewd, maar dat interview stond er niet van in uitgewerkt. Een jongen uit Athene?

HM:

Wat is.. Ja, kennisoverdracht is natuurlijk heel breed.

Dat is niet alleen technische kennis, want daar begon het over. Ik denk dat het ook belangrijk is voor jezelf: ga je op die noodhulp of ga je naar een duurzame, sustainable, langetermijn? In hoeverre stroomt het weer in de normale ontwikkelingsfase? En dan kun je natuurlijk een aantal cases kunnen bekijken waarbij de organisatie een aantal ideeën, een visie heeft en wat is dan approach daar naartoe? Kennisoverdracht in de zin van Programma van Aanpak en methodieken. Misschien zijn er wel meerdere wegen die uiteindelijk tot dezelfde richtingen uitkomen en wat je daarvoor nodig hebt.

EH:

Dat ben ik nu aan het doen. Ik ben nu een case study vergelijking aan het maken. Daarom kwam ik ook met Jan-Willem Wegdam in contact.

HM:

Maar het belangrijkste om te achterhalen is: wat is de achterliggende gedachtegang om die weg te volgen? Wat ik dan de visie noem moet als het goed is ten grondslag liggen. Dus het idee, wat ik een beetje heb uitgelegd met Haïti van het omhoog (halen) van krottenwijken, het verbeteren naar settlement in plaats van shelter. Kijken naar settlements en naar krottenwijk verbetering en dan kun je mensen connecten naar kennis, geld, gemeenschapsorganisatie, etc. Daar zit een stukje visie achter en dat heeft geleid tot een aantal stappen. Soms niet zo efficiënt, anderen weer efficiënter. Soms zijn we er qua visie wel aan bezig, maar niet echt omgezet in praktijk, in activiteiten. Voor mij zou dat interessant zijn, persoonlijk, om te weten hoe andere organisaties: hoe komt daar iets uit? Of kan iets gemeenschappelijk? Elementen die erin voorkomen dat er gewoon verschillende manieren zijn om dat te doen. Dat is interessant. En daarnaast de technische kwaliteiten en de technische kennis die er aan ten grondslag liggen. Als je het doet, moet je het goed doen. Zeker in dat soort risicogebieden. Heel erg wijten op... Dat is een beetje het probleem, je kan je helemaal verliezen daarin.

EH:

Er zijn niet zo heel veel organisaties die op deze manier bezig zijn. Bill Chance, Cordaid.

HM:

Ik denk dat je Habitat for Humanity... Die komen natuurlijk vanuit een andere achtergrond. Die komen

meer vanuit het spaarsysteem sociale woningbouw jarenlang. Die sponsors ook PhD studenten. Dat is denk ik wel, in Engeland althans, dat zou een hele goede kunnen zijn om te kijken of je daar in contact mee kan komen. Bill Chance is natuurlijk niet een NGO zoals Rode Kruis of Cordaid. Het is inmiddels geloof ik een Social Enterprise geworden, geen NGO meer. Ze moeten gewoon ingehuurd worden en draaien nauwelijks eigen programma's. Ze hebben ook nauwelijks eigen geld. Het is een iets andere vorm. Dat zou je eerst even moeten kijken.

EH:

Ik heb wel gekeken, maar het is mij niet opgevallen op de site dat ze geen NGO zijn.

HM:

Ze kunnen best wel een NGO zijn, maar het is niet een...

EH:

Ze presenteren de projecten alsof het hun projecten zijn, maar dat is niet...

HM:

Ja, ja. Ze zijn heel erg goed, die Amerikanen, in zichzelf promoten. Ik Elisabeth Hussler? toen in Atjeh. Ik kwam haar voor het eerst tegen in Banda Atjeh. Na de tsunami in 2005 was dat nog een eenpersoons NGO. Later toen ook wat ingehuurd en in Haïti hebben we heel groot samen ??? wat zou je gehoopt hebben. Toen heb ik geprobeerd in de Filipijnen weer en daar was ik niet erg tevreden over dat ze niet op tijd leverde. Wat mij weer in problemen bracht in het maken van voorstellen en geld bij de donoren.

EH:

Maar het leveren van?

HM:

Oplossingen technische aanpak, trainingsprogramma's. We hadden overeenkomsten dat ze een aantal dingen zouden uitzoeken en in een korte tijd advies zou geven, waardoor ik voorstellen kon schrijven. En in plaats van zes weken duurt het zes maanden.

EH:

Oh, dat is wel een groot verschil. Dat is niet een beetje uitloop, nee.

HM:

Later hebben ze ook nog daar een stuk begeleiding gedaan in een dorp voor betonnen huizen. Dat hebben ze wel goed gedaan met lokale architecten of ingenieurs. Dat was wat looser en zij waren heel natuurlijk heel ?? [onverstaanbaar] controle. Ze is op zich wel een van de organisaties waarvan ik denk die hebben een waarde in dit geheel, vandaar dat we ook sterk die samenwerking mogelijkheden hebben gegeven.

EH:

En ook wel een duidelijke visie.

HM:

Maar ze willen nog wel eens wegllopen met het samenwerkingsverband en hun naam erop plakken. Ook een realiteit. Amerikanen hebben dat veel sterker dan de Europeanen en dat zijn ook de culturele verschillen. In Haïti, waar je met name met Amerikaanse NGO's en private te maken had, dat daar toch onlangs de gemeenschappelijke westerse achtergrond verschil zit in onderwijs en hoe zo'n maatschappij in Amerika functioneert.

EH:

Hoeft niet per sé nadelig te zijn voor het hele project als je het materiaalbeeld, pas als je al...

HM:

Vanuit onze kant niet, maar ik heb een beetje ervaring dat ze heel goed zijn in zichzelf verkopen en hele goede voorstellen schrijven en soms niet leveren en wel goed zijn om met argumenten te komen. Ook met de private, hoor. Dat er mogelijkheden voor claimen zijn, ofzo. Daar wordt energie in gestoken in plaats van oplossingen te verzinnen. Het is ook een ervaring.

EH:

En als je het over efficiëntie van geld hebt en wat draagt echt bij? Claimen?

HM:

Dat gaat dan over de aannemers en de leveranciers van hout en dergelijke. Er zijn verder niet goal, dat was toendertijd wel qua gedachtengoed, maar die...

EH:

In Haïti, een goal?

HM:

Ja, eerste organisatie dat toch wel leuke... Maar ik weet niet hoe die nu zitten, hoe die aan het

ontwikkelen zijn. Iedereen zit natuurlijk een beetje in dezelfde crisissituatie, bezuinigen denk ik. Maar ik denk Habitat for Humanity een goede zou zijn om eens te pijlen. En denk dat je eens met Inge zou moeten pijlen.

EH:

Ja, zal ik doen.

HM:

Jan-Willem is daar weg, he?

EH:

Ja.

HM:

Ik geloof dat in juli ofzo een nieuw persoon komt.

EH:

Oke, interessant. Ik denk dat wat je vandaag hebt toegelicht bij geen andere organisatie zo...

HM:

Nee, daarom moet je ook kijken. Misschien is dit wel een uitzondering en dan moet je uitkijken dat je je daar niet teveel op gaat focussen wat betreft je eigen PhD. Dus even reflecteren. Daarom is het denk ik ook goed om in het Haïti stukje te lezen. Dat daar aardig de methoden omschreven worden en verschillende aspecten van zo'n aanpak belicht worden. Maar of je daar als PhD iets aan hebt moet je voor jezelf...

EH:

Dat het uniek is betekent niet per sé dat het minder waard is dan de anderen. Mijn frustratie van mijn afstuderen was ook op die manier ingericht, maar wat je ziet gebeuren is eigenlijk heel erg raar. De manier waarop we leveren, in mijn ogen, is niet de beste manier. Dat is natuurlijk... Als onderzoeker moet je iets objectiever alle feiten naast elkaar zetten. Ook mensen vanuit verschillende...

HM:

Je moet eerst je onderzoeksvraag stellen. Dat is wat je nu aan het bedenken bent, toch?

EH:

In principe had ik op basis van wat ik heb gezien gekozen voor die kennisoverdracht, omdat daar wellicht een manier was om dat te ondersteunen. Ik weet even niet waar ik dat precies op heb gebaseerd, maar ik heb met een aantal gesproken en

vanuit de literatuur. Maar als ik jou nu zo hoor, dan vraag ik mij af of dat de juiste manier is. Ik merk dat ook in Nicaragua zelf, toen waren wij daar ook mee bezig. Mensen kunnen het dan wel uitvoeren en doen het na, maar het begrip hoe ze die principes over de lange termijn moeten toepassen, dat blijft nog wel lastig.

HM:

Zelfs al heeft men de kennis, dat wil niet zeggen dat je het ook doet. Er kunnen hele andere overwegingen zijn, geld is daar een van. Wat je wil is die balans vinden. Dat is natuurlijk het belangrijkste. Het zou natuurlijk best interessant zijn om te kijken in programma's waar dit soort activiteiten nogal sterk gericht zijn om trainingen te geven, kennisoverdracht. Om dus tig jaar nadat dat heeft plaatsgevonden te kijken wat er over is qua kennis. Zit het nog in de hoofden? Weet men hoe men veilig kan bouwen? En wat is de realiteit? Bouwt men ook veilig? De kennis kan best aanwezig zijn, maar dat wil niet automatisch zeggen dat men veilig bouwt. Wat zijn dan de redenen dat men het niet toepast of gedeeltelijk niet toepast? Dat is op zich best een interessant verhaal. Jip Nelisen is interessant, omdat ze terug gegaan zijn naar Haïti. Je hebt ook met Akbar en Anne Wachtmeister gesproken?

EH:

Nee, Anne heb ik nog nooit van gehoord. Hoe heet Anne van haar achternaam?

HM:

Wachtmeister. Ze is Zweeds, maar spreekt ook Nederlands. Woont in Malmö nu. Die heeft ook in de Filipijnen gewerkt als projectmanager de laatste jaren. Die is van de zomer teruggekomen. Die heeft met Akbar ook gewerkt. Als we het over dezelfde Akbar hebben, teminste?

EH:

Ik denk het wel.

HM:

Hij heeft in Irak gezeten.

EH:

Ja. Dat was in ieder geval Inge Bouwmans.

HM:

Akbar en Anne zijn getrouwd.

EH:

Ah, oké.

HM:

Hij is Indiaas en zij is Zweeds. Ze hebben elkaar in Irak en Koerdistan ontmoet, geloof ik. Ik denk dat het gewoon Anne Wachtmeister en Gino is.

EH:

Anna of Anne?

HM:

Anna.

[info over contactpersonen [02:37:00]]

EH:

Ik heb volgens mij overal wel ongeveer een...

HM:

Om één uur moet ik ergens naartoe, vandaar dat ik... Maar we houden contact. Ik zal even dat Haïti verhaal... Misschien moet ik het ook wel inlezen. We hebben een heleboel informatie over Haïti, ook technische. Daar is vooral Jip mee bezig geweest, met dat hele shell met dat houten ding, wat ik nog steeds een heel aardig vind met dat ferrocementen muren. Om toch een permanente en een qua veiligheid security geeft. Aardbevingbestendig.

EH:

En ook heel makkelijk te upgraden en te repareren.

HM:

Ja, en aan te bouwen en te veranderen en de technologie gewoon lokaal toepasbaar is en zowel sterkte geeft. Zeker in dat soort onveilige (buurten) dat je niet zomaar in kan breken.

EH:

En ook heel licht in geval van een aardbeving.

HM:

En genoeg gewicht is voor typhoons dat het niet opblaast. We hebben natuurlijk de funderingspoten eronder. Op zich een best aardig...

EH:

Ik vond het ook een heel goed ontwerp.

HM:

En met name die stedelijke, waar we die details voor de verbindingen de maatvoering dusdanig hadden dat je overal ieder element kon zetten. Plus dat we

daar een stuk extra verandaelement hebben gegeven. De een heeft er een winkel van gemaakt, de ander een toilet, een ander heeft de keuken uitgebouwd. Er gaat gewoon een los element bij met het idee van kan je doen... En iedereen heeft het op z'n eigen manier ingevuld. Dus eigenlijk het stimuleren van mensen nadenken wat ze willen doen geeft dat hele leuke resultaten. Dus daarom is het ook leuk, ik heb ze eigenlijk nog niet gezien van Jip, om te zien hoe zijn die huizen veranderd, omgevormd. Als architect is dat natuurlijk heel leuk.

EH:

Vooral interessant was dat ze in de hoofdstad hebben gedaan. Of die uitbreidingen ook echt...

HM:

... plaats hebben gevonden.

EH:

En ook of ze aardbevingbestendig zijn. Want vooral als je het hebt over verhuur...

HM:

Ik denk als ze daar gewoon een houten hut op bouwen, dan blaast alles er weer af en repareren ze het weer.

EH:

Enorm bedankt voor je tijd.

HM:

Graag gedaan.

Expert interview with Dr. WanSrihani WanMohamed

Date: 16 October 2016

Interrogator: Bart van Jole

Expert: Dr. WanSrihani WanMohamed

1. What does self-help/ self-build housing mean to you?

There are many variations, but there is one regularly used. Self-help: articles from Australia, classification. It changes within the situation. In this case, I would still say its self-help. But were **aiming** for self-build. Self-build is more specific, the ability to understand what is involved, from the materials to the managing construction till finishing. It is more than just giving manual and materials. It's an incremental process.

2. What is the future vision of Teratak Semai?

It would still be something to be encouraged. Maybe more improvements on detailing or construction methods. Maybe some more prefab. Maybe prefab locally instead of using external resources. Brochure for office, there was a good response from tapah kampungs. Jakoa is interested to adopt the approach of Teratak Semai, to apply it in other states as well. It would also encourage sustainability of orang asli people. The land orang asli is staying is allocated for them: tanah adat. But at the same time people are greedy to cut down timber from their land. It happens illegally.

3. Concrete is often said in the survey to be a desired material for their homes. This very different from their architecture. Why is this so often preferred?

Concrete house is not possible because it requires heavy transport. Looking at their architecture, timber is . Its just a matter of finance to get. For Teratak semai candidates, they get it free. People complain that they have to spend extra money. We should be promoting the positive things to use natural resources instead of concrete. Jakoa is building concrete houses and they start to compare. They forget about logistics of getting materials there. Distance will increase, it follows the river.

4. If concrete is applied, are they willing to contribute financially?

Not sure. Forcing, prefer to give them options. Give them options, timber/concrete. Media is showing them the difference which suggest what they have is bad, while its actually sufficient.

5. Is it perceived as normal for them to receive a house? Are there often NGO's involved in this area?

It's normal to receive. There are many NGO. Its something to dislike. Its okay to find sponsorship but not to build it fully. Jakoa is hiring contractors for the building. Its more building for them, there should be a sense of belongingship. Some events teach sawing skills, cooking, baking, teaching arts, language, Christians and muslims. Rotary club might be involved. PJ sponsors a community building. Political parties build houses to gather votes. They promise a lot but usually don't get.

6. Why do they not want to contribute financially? Is it not a priority for them to improve their home?

It depends on the capacity of each family. It depends on the amount of members of family. By having the small 16x20' is sufficient and build as they go along. They collect fruit in the morning. Only after lunch time is available.

7. Are there any alternative ways of financing discussed?

Orang Asli's main concern is survival. In order to get to orang asli. We do get some pnd/ glc. From government companies.

8. What do you think would happen if just the materials are supplied? What with a manual?

They would still build their house, but they might have difficulties to get the size right. They would build it conventionally. We have to make clear what the design intentions are. It depends on the person reading, they might get it right with a manual.

9. Are there any alternatives for plywood discussed?

Bamboo is also good to use.

10. Would an alternative design with concrete be possible? How compares this with the standard concrete housing?

It would be joko has a standard design with 3 bedroom with a bathroom. A cross design would be possible. If you really want to apply self-build, you have to understand building process. It would be good if they realize so they can setup their own club/ association to organize for other kampungs. It depends on the locations. Some are located by the road side. Even 5 and 17. Semai: 65-70% of village by the roadside. Those by the roadside need access to the river. Two factors: road and water supply. Electricity is not that much of priority. Another tribe in Perak barely use the uses because they go into the jungle for a long time.

11. Most houses are actually quite old. How is this possible?

After a long while they live as it is or replace what's necessary.

12. Why is it really necessary to pay them?

You want them to participate, but they don't know what they get out of it. They have to buy a majority of their food from outside.

13. Doesn't have paying them a negative effect on their empowerment/ self-resilience?

What is the definition of empowerment/ self-resilience for Semai? It is a very wide term.

Expert interview with Saedah Shaari

Date: 29 August 2016

Interrogator: Bart van Jole

Expert: Saedah Shaari

Circumstances:

1. How many people does the village have?
Approximately, there are 60 to 300 peoples living in the village whose being leads by a "Penghulu" or "Batin" whom generally appointed among the influential group as for instance the "Pawang" or "Bomoh" (Shaman) and the Traditional Leader (Customary)
2. How many children do people get?
Generally between 2-10 children's per family
3. What does the government provide?
In line with the Vision of 2020 and the Malaysian New Economic Policy, the Orang Asli comprehensive and strategic guideline through has been reviewed in order to enhance their socioeconomic level as well as to remains their cultural identity. Various programs through JAKOA which has been planned and held accordingly to these vital guidelines namely as:
 - a) *Act of The Orang Asli 1954 (Revised 1974);*
 - b) *The Orang Asli Administration Policy 1961;*
 - c) *The Decision of Ministers 1977 (RPS);*
 - d) *The Guideline of The Modern Development of Orang Asli 1978*
4. How many Semai people are so called 'in need' of new housing?
10% per village

Profile of people:

5. Are they able to save money?
Yes
6. What are their spending's?
Generally their spending's goes to daily needs ie foods; groceries
7. What material resources can they get?
The Orang Asli are well known as to practice a traditional economic base on self-agricultural hence they can easily get some material resources either by planting ie vegetables like pumpkin, long beans, cucumber, lady's finger etc; fruits like durian, mangosteen, rambutan etc. Some other material resources they can get naturally from the forest are the bamboos and bertam for crafting etc
8. What does their day look like?
Normally the head of the family (it can be either one: the husband, the wife or both or an elderly in the family) will wake up early to start up the day as for instance to preparing the children's needs before sending them to school. The adults usually will be off to work, some of them working in the government, some of them working with the privates or self-employment.
9. What houses were lately built?
Traditional Self Built Houses/Teratak Semai

Knowledge

10. How much literacy is there in the village?
50-80%
11. Which education do they get?
Pre School; Primary; Secondary; Upper Secondary; College; University etc
12. Who has any building knowledge/ skills?
50-90% of the men have building knowledge and skills
13. How do they get this taught?
Inherited by the elder folks/educational institutions

Finance

14. What's their source of income? And is this seasonal?
Self-Employment (Planting Vegetables/Fruits : Seasonal)/Government/Private
15. How are sponsors found?
Planning/Creating/Publishing/Promoting/Managing/Analyzing etc
16. Do you think it's possible for them to contribute financially?
Yes

Application

17. How do people apply for the housing?
Basically there is a form provided which consists of four pages/sections that they have to completed ie their personal details, spouse, households etc
18. What requirements are there to apply?
 - a) *Age between 18-50 years old*
 - b) *Nationality: Malaysian*
 - c) *Permanent Residence in the State of Perak (ADUN Chenderiang areas)*
 - d) *Households Income not more than RM3000*
 - e) *First Home: Not for business purposes ie homestay etc*
 - f) *Dilapidated House*
 - g) *The Approval of Tok Batin and ADUN Kawasan Chenderiang (The Assemblyman of Chenderiang) *Must enclosed together with relevant supported personals documents*
19. How is the order determined?
 - a) *First come, first serve basis*
 - b) *Interview (Applicant/Tok Batin)*
 - c) *Site Visit*
 - d) *Approval/Disapproval*

Participation

20. What are the expectations of the Semai people before, during and after construction?
Mostly of the Semai people fully supported this so called The Housing Project of Teratak Semai, hence houses is one of the vital needs among the community themselves
21. Why does someone not want to participate?
Lack of information/Prefer for other type of sources – PPR (JAKOA)

Appendix 3: Observation Report

Observation report

Observer: Bart van Jole

Ability of putting out grid

Ability of local people to:

- Dig
- Drill
- Saw
- Measure with measurement tape
- Hammer
- Draw
- Make concrete
- Make walls

Participation of local people

Use and intelligibility of manual

Date: 01-08-16

Location: Kampung Batu 5, Tapah, Perak, Malaysia

The village itself is situated along a main road towards Cameron Highland. The village has electricity and a weak mobile coverage. We began to put out the locations for the foundation with sticks and measurement tape on both construction sites. I already noticed it is difficult to make a good rectangular shape instead of a diamond shape. It had to be done repeatedly to make it correct. The method used was to measure the diagonal as well using Pythagoras' theorem. This might be too difficult to do for Orang Asli.

Conclusions:

- Putting out an exact rectangular grid might be difficult for Orang Asli.

Date: 02-08-16

Location: Kampung Batu 5, Tapah, Perak, Malaysia

Five people dug the twelve holes required for the foundation. This needs to be two feet deep which is very labor intensive in the heat of the day. The locals helped on this when they came back from the jungle in the afternoon. Although it is almost too hot to do any labor on the middle of the day. The people are familiar with the PVC-footing technique and even have their own method of leveling using a transparent hose filled with water. They knew how to make cement and even had their own cement mill. There is an abundance of fresh water from a river up in the mountain. The people, including the owner, have building experience. They have some tools and are good in hammering timber. The outer walls was done using a traditional method of bertam-leaf weaving. This forms weaved surfaces which are nailed on the timber. The term 'agak agak' is regularly used implying an estimation instead of exact measurements.

Conclusion:

- The people of Kg Bt 5 are well known with the given building techniques and are willing to participate in the afternoon.

Date: 29-09-16

Location: Kampung Batu 17, Tapah, Perak, Malaysia

Arrival in Kampung Batu 17 again. This time three units; two for the first village, one for the second village. It was a bit unclear about my visit when I arrived. The materials for one unit were already delivered. After some asking around I was brought to the construction site and my accommodation afterwards. Still it was unclear about when and where to start and with who, but the people were friendly and gave me food. Then I saw guys bringing the materials on their shoulders to the locations one by one. The majority of the materials were brought to site within a couple of hours. That was taking some time, so there wasn't much I could do. They said that construction could start tomorrow, but unfortunately the box with bolts and nuts is missing.

Conclusions:

- Semai people are capable to mobilize materials quickly to remote locations, with the exception of plywood.

Date: 30-09-16

Location: Kampung Batu 17, Tapah, Perak, Malaysia

Still there was unclarity. Young men were busy collecting durian from the forest. The owner of the house and a few old men were there. Luckily the PVC pipes arrived, so at least we could start with the foundation. Together with some women I put out the grid of the foundation. There was some indistinctness about the depth and grid. This is possibly caused by the little experience of the women. Together with (old) men, women and the owner we start digging. Then there was this young guy named Chris who spoke a bit English. When I ask for a rubber tube everything becomes clear. This is a technique they are familiar with. From their own initiative the spirit level is being used to straighten the pipes. At the end of the day all pipes are nicely leveled. Because my survey is made in English I have to change it to make it possible. Therefore I'm being brought to Tanah Rata for the night.

Conclusions:

- Priority of durian collection is first, since it's their main source of income. Therefore workforce from young men is scarce in the morning and afternoon. **Different in other season?**
- Caution is needed for setting out the grid. Preferably done by someone with experience.
- Semai are capable of setting out grid, digging, using a spirit level and leveling using a hose filled with water.
- Imperial system can be a bit confusing sometimes. Also, two systems on one measurement tape is confusing.

Date: 01-10-16

Location: Kampung Batu 17, Tapah, Perak, Malaysia

At 10am I went back to the site and started construction. After asking repeatedly for the box with nails and bolt and nuts they found it. It was just in the house next to it. Although, there is no drill which makes it difficult to make the frame. People are asking me what to do next. I decide to do the same process as the previous site, where space was scarce. It was done by putting the floor beams on the PVC and connecting with the concrete with the steel bar in a U-shape over it. I make a quick sketch and they understand. A bit later it is done. They start to make the cement manual and clearly have lots of experience with this. The women collected suitable sand and gravel. The PVC pipes are being filled without any problems. From their own initiative they start to vibrate the concrete by

tapping on it or by moving a stick in it. The problem with the absent drill is still not solved. I'm searching for it and when I get back they used the wrong beam.

Tien uur 's ochtends ben ik terug en start de bouw. Na veelvuldig vragen weet men de doos met spijkers en bouten te vinden. Deze lag gewoon in het oude huis ernaast. Er is echter geen boor waardoor het maken van frame lastig is. De mensen vragen mij wat nu verder. Ik besluit dezelfde manier te gebruiken als vorige keer. Vloerligers neerleggen en wapening in U-vorm er overheen leggen. Ik maak er een schets van en ze begrijpen het. Even later ligt het er. Ze beginnen met cement maken. De vrouwen hebben van tevoren zand verzameld. De PVC pijpen worden gevuld zonder problemen. Uit eigen initiatief trillen ze het beton door er op te tikken of met een stok erin te bewegen. Boorprobleem nog niet opgelost. Ik ga opzoek en als ik terug ben hebben ze verkeerde balken gebruikt. Ik moet ze attenderen op de tekeningen dat er een stuk van 14 feet gebruikt moet worden ipv 2x8 feet voor de floor joists. Na gedoe met een handboor is het gelukt een kolom te bevestigen. Morgen zou er een elektrische boor zijn. Ik laat wederom de handleiding liggen op de locatie.

Conclusions:

- Semai don't use bolt and nut connections in their traditional building method, but are familiar with it. Wrenches are present, but no drills.
- Semai are capable of understanding simple sketches made on site.
- Semai are very familiar in making concrete. The particular sand is collected by women and the cement is made by men with shovels.
- The concept of the design is understood, but in detail some wooden parts are used differently.
- An electric drill is much more used preferably over a hand drill.

Date: 02-10-2016

Location: Kampung Batu 17, Tapah, Perak, Malaysia

Zoals afgesproken sta ik om 9.00 klaar om te beginnen. De mensen komen zijn net klaar met de kerkdienst. Gelukkig is er zoals afgesproken een elektrische boormachine aanwezig. De handleiding die ik wederom heb achtergelaten is netjes opgeborgen. Ook zijn de spijkers en bouten en moeren afgedekt. Er wordt een generator aangezet en kan gebruikt worden. Het beton in de PVC pijpen is uitgehard. De locatie van de kolommen wordt uitgezet dmv een lijn. Visueel wordt dit gecontroleerd. Het wordt duidelijk dat de wapening soms echter in de weg zit voor de kolom en moet worden doorgezaagd. De kolommen worden met één boutverbinding vastgemaakt en worden geschoord om omvallen tegen te gaan, op initiatief van de locals. Er wordt begonnen met de floor joists. Zojuist is Wan aangekomen en in overleg moet het floorjoist grid verfijnd worden. De drie mannen van Rotary Club Shah Alam, de sponsor van het huis, komen ook een kijkje nemen. Een van hen is zelf engineer en geeft feedback. Allereerst moeten er schoren of dichte panelen gemaakt worden om schijfvorming te creëren. Hout moet ten alle tijden van de grond af gehouden worden om houtrot tegen te gaan. De PVC moet tot helemaal bovenop gevuld worden met beton, zodat het gewicht niet op de PVC pijp, maar op het beton rust. Deze feedback is bedoelt om de levensduur te vergroten, op de korte termijn zal het misschien niet veel uitmaken. Helaas is de multiplex nog niet aanwezig waardoor er geen makkelijke werkvloer gemaakt kan worden. Het transport van deze platen is erg lastig, aangezien dit niet mee op de brommer gaat. In een gesprek met Wan wordt het belang van Tok Batin verder bevestigd. Wanneer er geen duidelijke communicatie is tussen hem en de dorpsbewoners zal er weinig actie ontstaan. Het opzetten van experimenten en uitgebreide surveys is volgens haar zeer tijdrovend en kost naar schatting meerdere maanden en is voor mij als bachelor

student lastig haalbaar. Verder vertelde zij mij dat alle materialen wel aanwezig waren, maar opgeborgen waren totdat Tok Batin commando gaf tot begin van de bouw.

Conclusions:

- Simple appointments can be made.
- To get something arranged, the help of Tok Batin is needed.
- Minor changes in execution can extend the durability.
- Plywood is a very difficult material for mobility.
- No big actions are taken, unless directions are given by Tok Batin.

Appendix 4: Structured Interviews

Survey Participation and Knowledge & Skills transfer - 30-09-16

Nr	English	Bahasa Malayu	Answer
1.	Age	Umur	
2.	Gender	Janita	
3.	Take picture	Mengambil gambar	
4.	Age current house	Berapa tahun dah rumah ini dibuat?	
5.	Amount of residents	Berapa orang duduk dalam rumah ni?	
6.	Did you ever build a house?	Pernahkah kamu buat rumah?	Yes/ ya No/ tidak
7.	How satisfied are you with your current house?	Adakah kamu puas hati dengan rumah yang kamu duduk sekarang?	1. Very dissatisfied/ sangat tak puas hati/ sangat tak suka 2. Dissatisfied/ tak suka/ tak puas hati 3. Unsure 4. Satisfied/ puas hati/ suka 5. Very satisfied/ sangat suka/ puas hatidengan rumah sekarang
8.	How would you describe the quality of your house?	Apakah kualiti rumah kamu sekarang? Adakah anda berpuas hati dengan keadaan rumah sekarang? Bahagian mana rumah kamu yang kamu tak puas hati?	1. Poor/ buruk 2. Fair/ boleh 3. Good/ baik 4. Very good/ sangat baik 5. Excellent/ sempurna
9.	How concerned are you about waterproof?	Adakah kamu risau tentang rumah bocor atau masuk air ketika hujan? Kamu sangat risau atau tidak berapa kisah?	1. Not at all concerned/ tidak risau 2. Slightly concerned/ kisah sikit saja 3. Somewhat concerned/ risau juga

			4. Moderately concerned/ penting 5. Extremely concerned/ sangat penting
10	How concerned are you about structural condition?	Adakah kamu risau tentang betapa tahan/kuat rumah kamu? Mana bahagian yang kamu risau tentang rumah kamu?	1. Not at all concerned/ tidak risau 2. Slightly concerned/ kisah sikit saja 3. Somewhat concerned/ risau juga 4. Moderately concerned/ penting 5. Extremely concerned/ sangat penting
11.	Are you familiar with Teratak Semai?	Kamu pernah dengar pasal projek rumah teratak semai?	Yes/ ya No/ tidak
12.	Are you a Teratak Semai candidate?	Adakah kamu calon untuk dapat rumah teratak semai?	Yes/ ya No/ tidak
13.	Would you consider to be a candidate?	Kalau boleh, adakah kamu mahu menjadi calon untuk mendapat rumah dalam projek teratak semai?	1. Would not consider/ tidak 2. Might or might not consider/ mungkin 3. Definitely consider/ ya
14.	Would you be willing to participate in building?	Adakah kamu mahu join/ terlibat dalam projek membina rumah ini?	1. Would not consider/ tidak 2. Might or might not consider/ mungkin 3. Definitely consider/ ya
15.	When would you be able to participate?	Bila masa yang sesuai kamu dapat ikut projek bina rumah ini?	1. Morning/ pagi 2. Afternoon/ tengahari 3. Evening/ petang 4. Inapplicable/ tak kisah/ bila-bila pun boleh
16.	Would you do this without compensation?	Adakah kamu sanggup tolong buat rumah ini tanpa dibayar?	Yes/ ya No/ tidak
17.	How much would you be willing to	Kamu sanggup derma wang untuk pembinaan	1. 0 RM (0 EUR)

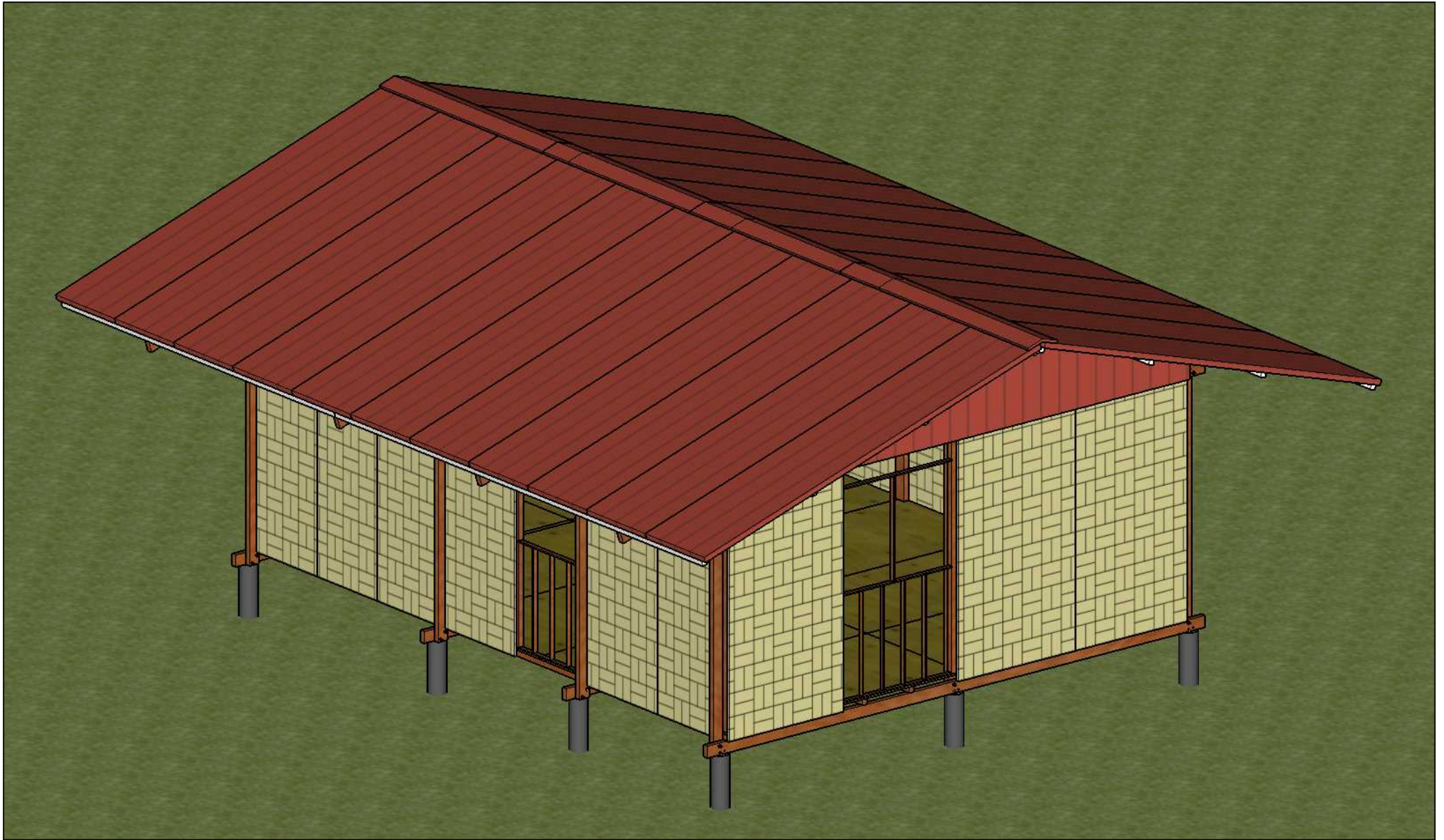
	contribute financially?	rumah ini?	2. 0-250 RM (0-52 EUR) 3. 250-500 RM (0-104 EUR) 4. 500-750 RM (104-157 EUR) 5. 750+ RM (157+ EUR)
18.	Would you help other families in building?	Kamu akan tolong tak untuk bina rumah untuk keluarga lain?	Yes/ ya No/ tidak
19.	Would you want to share your knowledge with the volunteers from outside?	Adakah kamu akan berkongsi ilmu/ cara kamu bina rumah dengan orang dari luar/sukarelawan?	Yes/ ya No/ tidak
20.	What do you expect from the volunteers from outside?	Apa kamu mahu dari orang luar yang datang membantu kamu membina rumah-rumah ini?	
21.	I can:	Apa yang kamu boleh bantu/buat dalam proses membina rumah?	1. Dig/ menggali 2. Drill/ menggerudi 3. Saw/ menggergaji 4. Measure with measurement tape/ mengukur dengan pita ukuran 5. Hammer/ menggunakan tukul 6. Draw/ melukis 7. Make concrete/ membuat konkrit 8. Make walls (bamboo/ bertam/ wood)/ membuat dinding
22.	Would like to learn new building skills?	Adakah kamu mahu belajar membina rumah seperti yang kami buat untuk kamu sekarang?	Yes/ ya No/ tidak
23.	What would be the perfect home for you?	Apakah jenis rumah yang terbaik untuk anda?	
24.	Comments	Comments	

Form	Comple	Upload	Comç	Submission	II	1. Age/ Umur	2. Gender/ Ja	3. Take pictur	4. Age curren	5. Amount of	6. Did you ev	7. How satisfi
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546177		20	Man/ Lelaki	http://www.c	8	4	yes	3 - Unsure
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546162		22	Woman / per	http://www.c	25	4	no	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546166		52	Man/ Lelaki	http://www.c	30	14	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546169		30	Man/ Lelaki	http://www.c	2	4	yes	1 - Very dissa
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546168		47	Man/ Lelaki	http://www.c	12	10	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546171		39	Man/ Lelaki	http://www.c	10	8	yes	4 - Satisfied/
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546173		60	Man/ Lelaki	http://www.c	15	11	no	4 - Satisfied/
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546180		30	Woman / per	http://www.c	30	10	yes	1 - Very dissa
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546183		44	Woman / per	http://www.c	1	10	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546186		45	Man/ Lelaki	http://www.c	8	8	yes	4 - Satisfied/
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546187		47	Man/ Lelaki	http://www.c	31	24	yes	4 - Satisfied/
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546190		70	Man/ Lelaki	http://www.c	10	12	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546189		65	Man/ Lelaki	http://www.c	18	8	yes	5 - Very satisf
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546192		42	Man/ Lelaki	http://www.c	5	6	yes	1 - Very dissa
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546193		22	Man/ Lelaki	http://www.c	3	5	yes	4 - Satisfied/
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546194		42	Man/ Lelaki	http://www.c	8	7	yes	1 - Very dissa
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546198		68	Man/ Lelaki	http://www.c	11	5	yes	1 - Very dissa
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546199		47	Man/ Lelaki	http://www.c	14	10	yes	1 - Very dissa
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546202		49	Woman / per	http://www.c	30	10	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546204		35	Man/ Lelaki	http://www.c	1	4	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-03	1	2016-10-03	0	14546201		75	Man/ Lelaki	http://www.c	3	2	yes	2 - Dissatisfie
2016-10-17	1	2016-10-17	0	14849424		32	Man/ Lelaki			5	no	2 - Unsure
2016-10-17	1	2016-10-17	0	14849428			Man/ Lelaki				yes	3 - Unsure
2016-10-17	1	2016-10-17	0	14849429		65	Man/ Lelaki			4	no	2 - Dissatisfie
2016-10-17	1	2016-10-17	0	14849430		35	Man/ Lelaki			5	yes	2 - Dissatisfie

8. How would you feel if...	9. How concerned are you about...	10. How concerned are you about...	11. Are you afraid of...	12. Are you a...	13. Would you...	14. Would you...	15. When would you...	16. Would you...	17. How much...
3 - Good	2 - Slightly concerned	2 - Slightly concerned	yes	no	3 - Definitely	3 - Definitely	Afternoon	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	no	3 - Definitely	3 - Definitely	Morning/ Pagi	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Morning/ Pagi	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Morning/ Pagi	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Inapplicable/ tidak ada	no	RM -
2 - Fair/ Cukup	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	no	1 - Would not consider/ Tidak akan	1 - Would not consider/ Tidak akan		no	RM -
3 - Good/ Baik	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	no	2 - Might or might not/ Mungkin atau mungkin tidak	2 - Might or might not/ Mungkin atau mungkin tidak	Afternoon/ Tengah hari	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Morning/ Pagi	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Inapplicable/ tidak ada	yes	RM -
puas hati/ puas	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	4 - Definitely	2 - Might or might not/ Mungkin atau mungkin tidak	Morning/ Pagi	yes	RM -
3 - Good/ Baik	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Inapplicable/ tidak ada	yes	RM -
2 - Fair/ Cukup	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	no	1 - Would not consider/ Tidak akan	1 - Would not consider/ Tidak akan		no	RM -
ried/ sangat sedih	2 - Slightly concerned	3 - Somewhat	no	no	3 - Definitely	1 - Would not consider/ Tidak akan		no	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	no	2 - Might or might not/ Mungkin atau mungkin tidak	2 - Might or might not/ Mungkin atau mungkin tidak	Inapplicable/ tidak ada	yes	RM -
2 - Fair/ Cukup	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	no	3 - Definitely	3 - Definitely	consider/ Ya	no	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Morning/ Pagi	no	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Inapplicable/ tidak ada	no	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Inapplicable/ tidak ada	no	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	consider/ Ya	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	no	yes	3 - Definitely	2 - Definitely	Morning/ Pagi	yes	RM -
4 - Very good	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	1 - Would not consider/ Tidak akan	Afternoon/ Tengah hari	no	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	2 - Definitely	consider/ Ya	yes	RM -
2 - Fair/ Cukup	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Afternoon/ Tengah hari	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	3 - Somewhat	3 - Somewhat	yes	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Morning/ Pagi	yes	RM -
1 - Poor/ Buruk	2 - Slightly concerned	2 - Slightly concerned	yes	yes	3 - Definitely	3 - Definitely	Inapplicable/ tidak ada	yes	RM -

18. Would you	19. Would you	20. What do you	21. I can:/ Ap	22. Would like	23. What would you	24. Comment	Count
yes	yes	Make roads	Dig, Drill, Saw, yes		Concrete house	Biblee Chriss,	1
yes	yes	Road, electric	Saw/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Road, electric	Dig/ mengg	no	Concrete		1
yes	yes	Concrete, road	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Road, electric	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
no	no		no				1
yes	yes	Road, current	Saw/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Roads, electric	Dig/ mengg	yes	Wood home		1
yes	yes	Home, electric	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Road, electric	Dig/ mengg	yes	Concrete house		1
yes	yes	Solar, house	Dig/ mengg	yes	Cement and concrete.	Bett	1
no	no		yes		Road, electricity		1
no	no		no				1
yes	yes	Road, concrete	Measure with	yes	Simple house..as long it is s		1
yes	yes		yes				1
yes	yes	Concrete, electric	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Road, electric	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Electric, home	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
yes	yes	Home, road, electric	Dig/ mengg	yes	Wood home		1
yes	yes	Road, home, electric	Dig/ mengg	yes	Concrete		1
no	yes	Road, home, electric	yes		Concrete		1
yes	yes		Dig/ mengg	yes	Wood	Bah ebel	1
yes	yes		Dig/ mengg	yes			1
yes	yes		Dig/ mengg	yes		18 little help,	1
yes	yes		Dig/ mengg	ali, Drill/ menggerudi, Saw/ m	Bah ida bt	17	1

Appendix 5: Construction Manual

TERATAK SEMAI 3.1

september 23, 2016

	BARANGAN	SAIZ	PANJANG	KUANTITI
ASAS				
	paip PVC	6" garis pusat	19'	4pcs
	simen			3 bags
	kerikil			
	bar keluli			1pcs
RANKA				
	rasuk lantai	4"x2"	18'	4pcs
	kolum	4"x2"	8'	8pcs
	kolum	4"x2"	10'	3pcs
	kolum	4"x2"	2'6"	1pcs
	rasuk atas	4"x2"	18'	4pcs
LANTAI				
	gelegar lantai	2"x2"	10'	11pcs
	gelegar lantai	2"x2"	14'	11pcs
	papan lapis	8'x4'		11pcs
BUMBUN	G			
	rasuk bahagian	4"x2"	8'	4pcs
	rasuk bahagian	4"x2"	14'	4pcs
	rasuk bumbung	4"x2"	12'	8pcs
	batten	2"x2"	10'	8pcs
	batten	2"x2"	14'	8pcs
	bumbung zinc	32"	12'	24pcs
	penutup rabung		8'	4pcs
BINGKAI DINDING				
	bingkai dinding	2"x4"	8'	12pcs
	bingkai dinding	2"x2"	8'	10pcs
	jalur dinding	1/2"x1 1/2"	8'	40pcs
LAIN				
	paku			
	bolt dan nat			

NECESSITIES

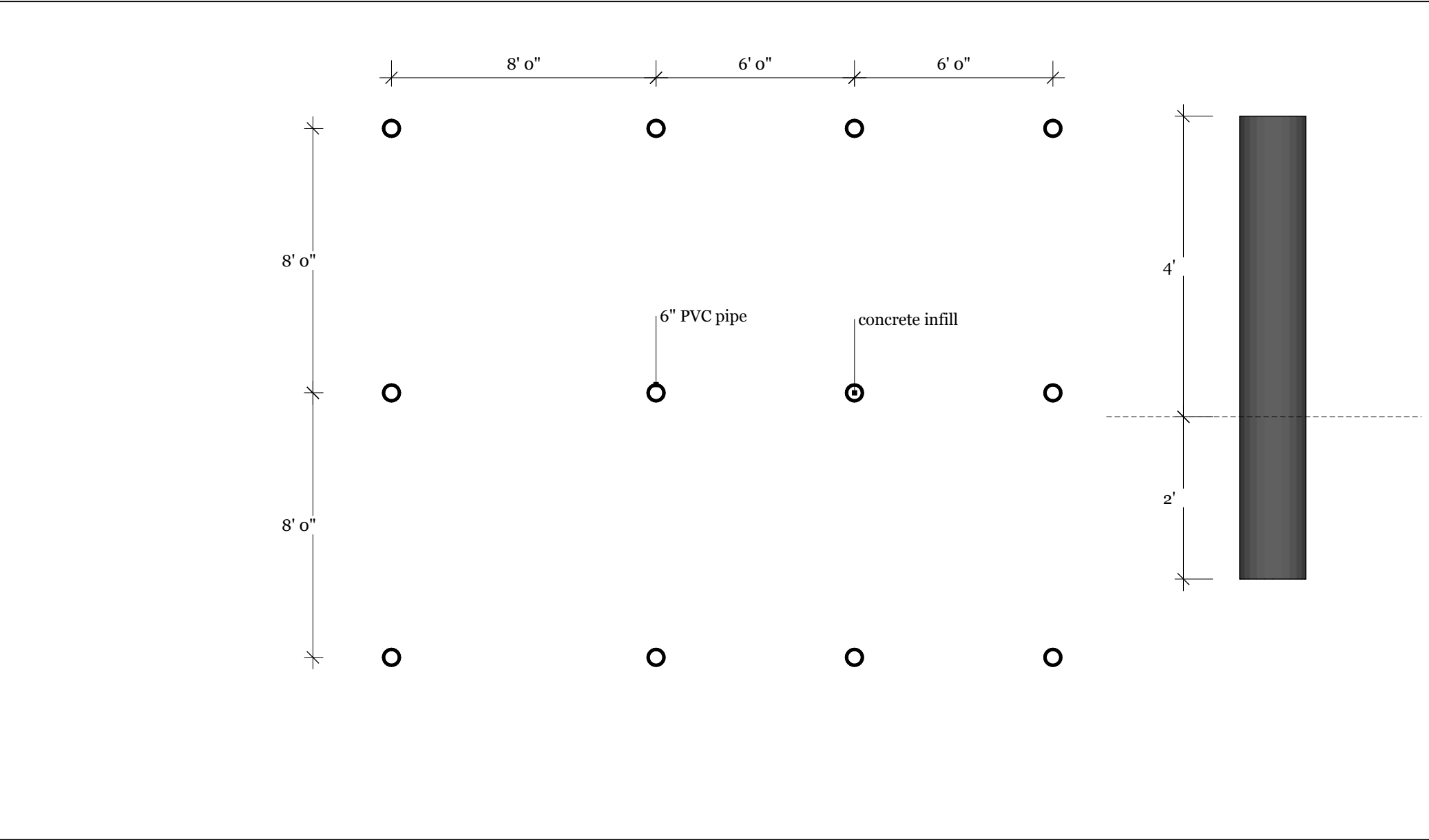
Teratak Semai 3.1

REVISIONS

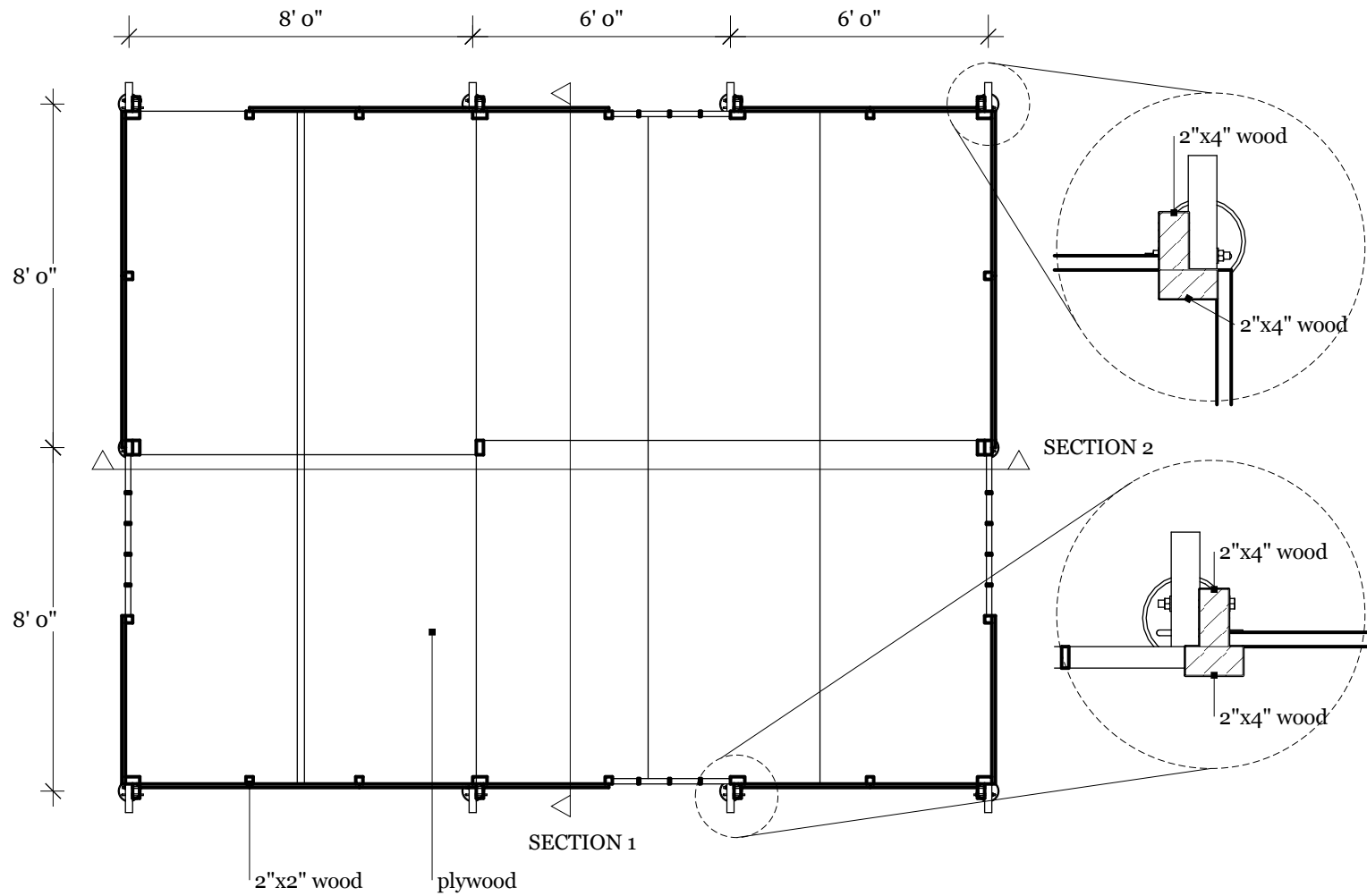
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

01

A

FOUNDATION PLAN		REVISIONS	
		DD/MM/YY	REMARKS
	Teratak Semai 3.1	1 19 / 08 / 16	first version
		2 05 / 09 / 16	revision
		3 15 / 09 / 16	step by step added
		4 -- / -- / --	...
		5 -- / -- / --	...

FLOOR PLAN

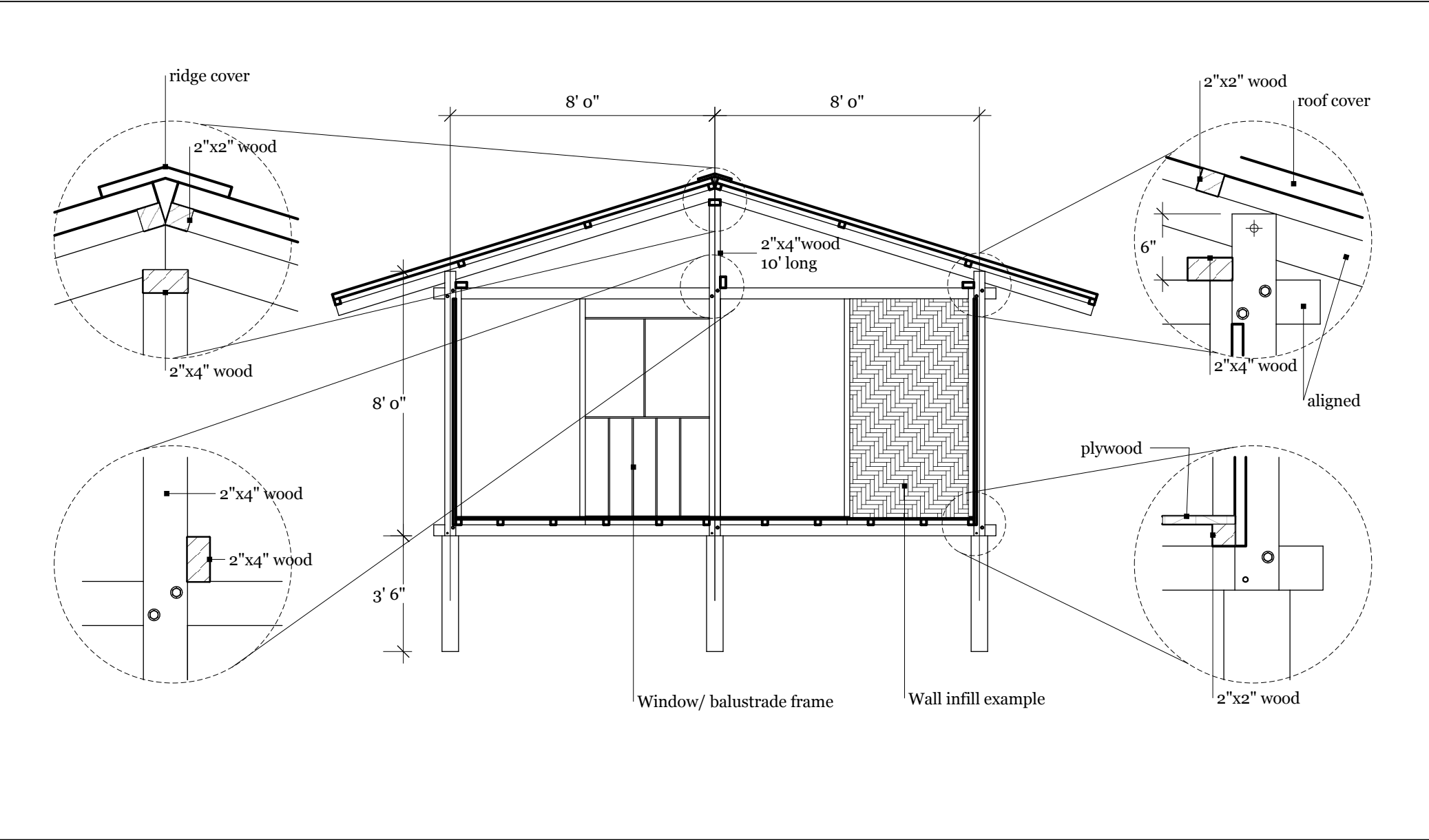
Teratak Semai 3.1

REVISIONS

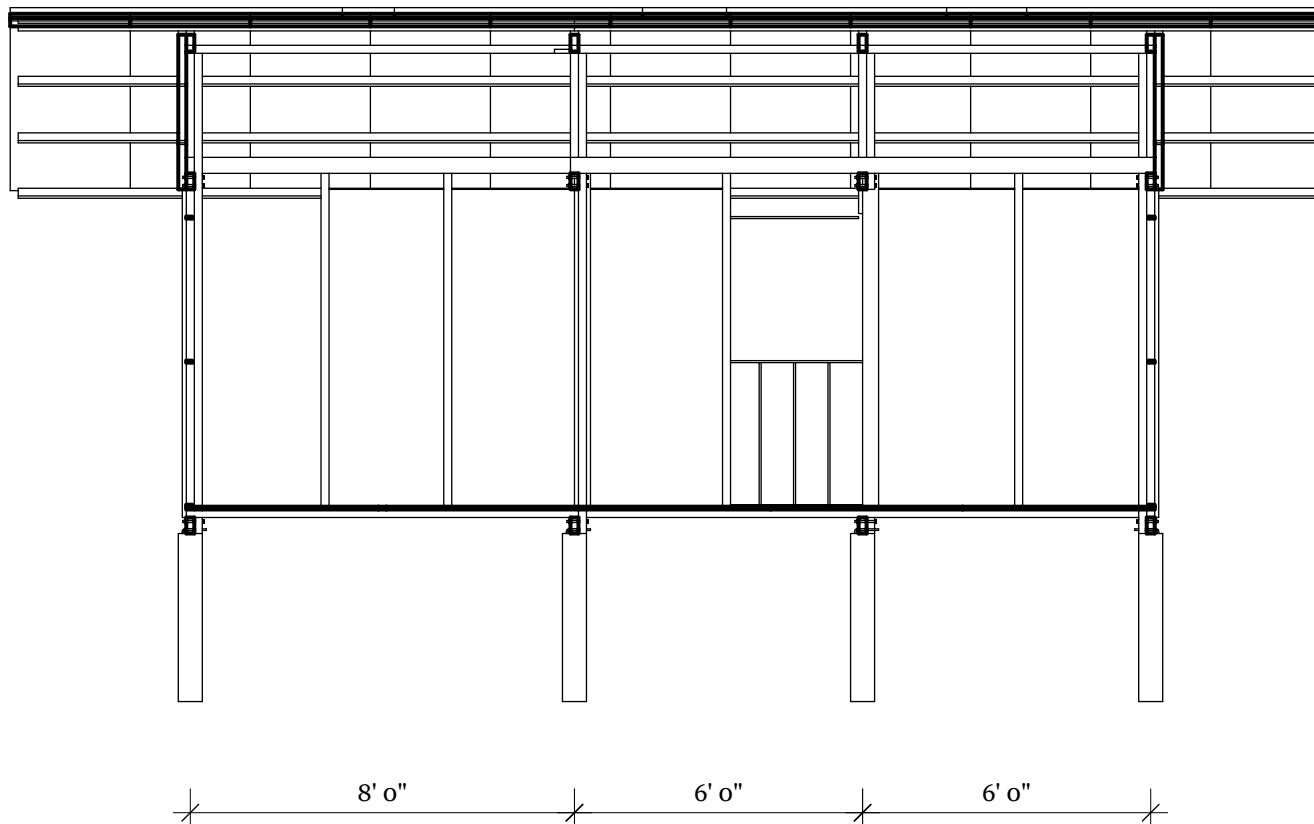
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

03

A

SECTION 1		REVISIONS	
		DD/MM/YY	REMARKS
	Teratak Semai 3.1	1	19 / 08 / 16 first version
		2	05 / 09 / 16 revision
		3	15 / 09 / 16 step by step added
		4	-- / -- / -- ...
		5	-- / -- / -- ...

SECTION 2

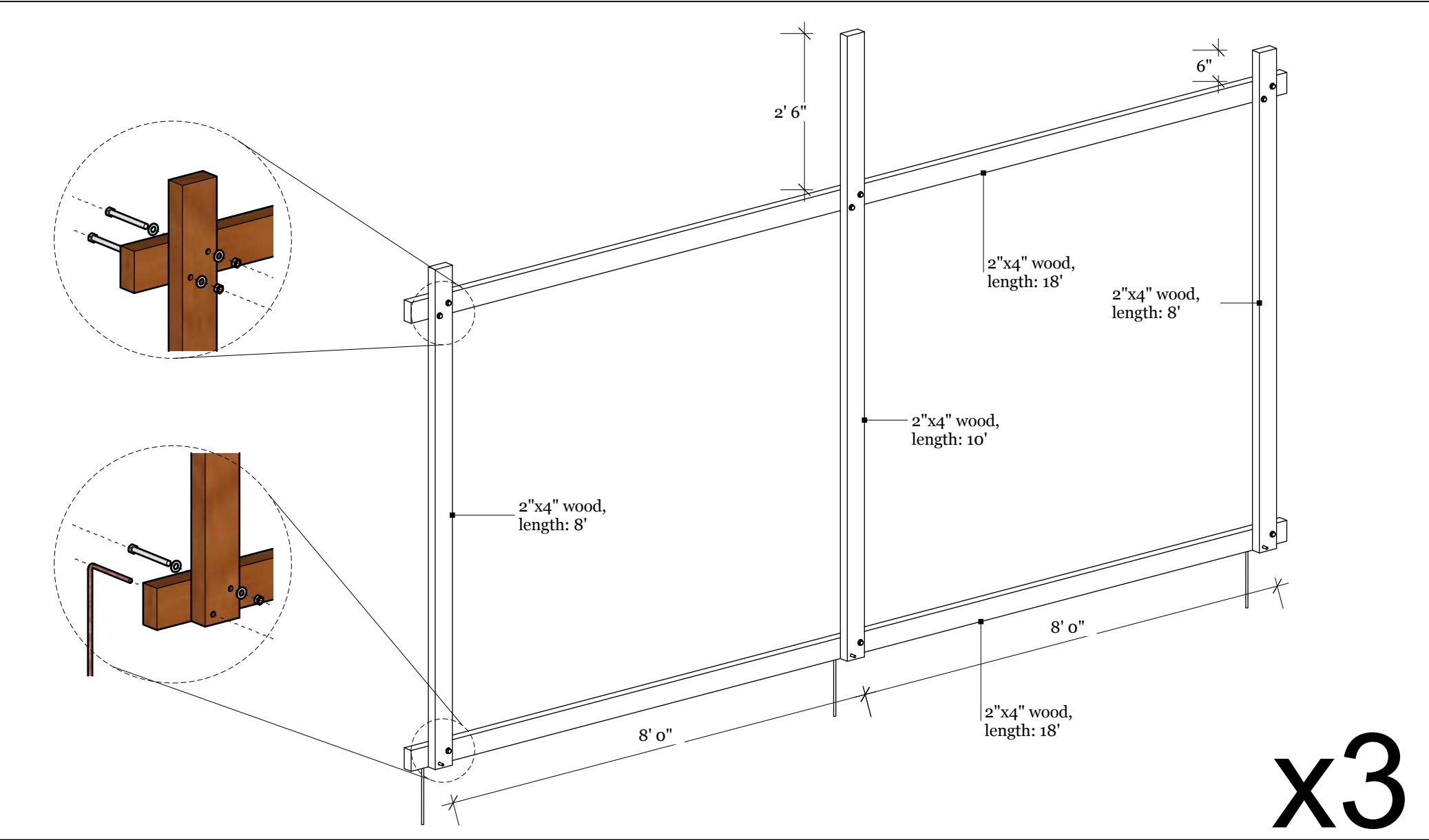
Teratak Semai 3.1

REVISIONS

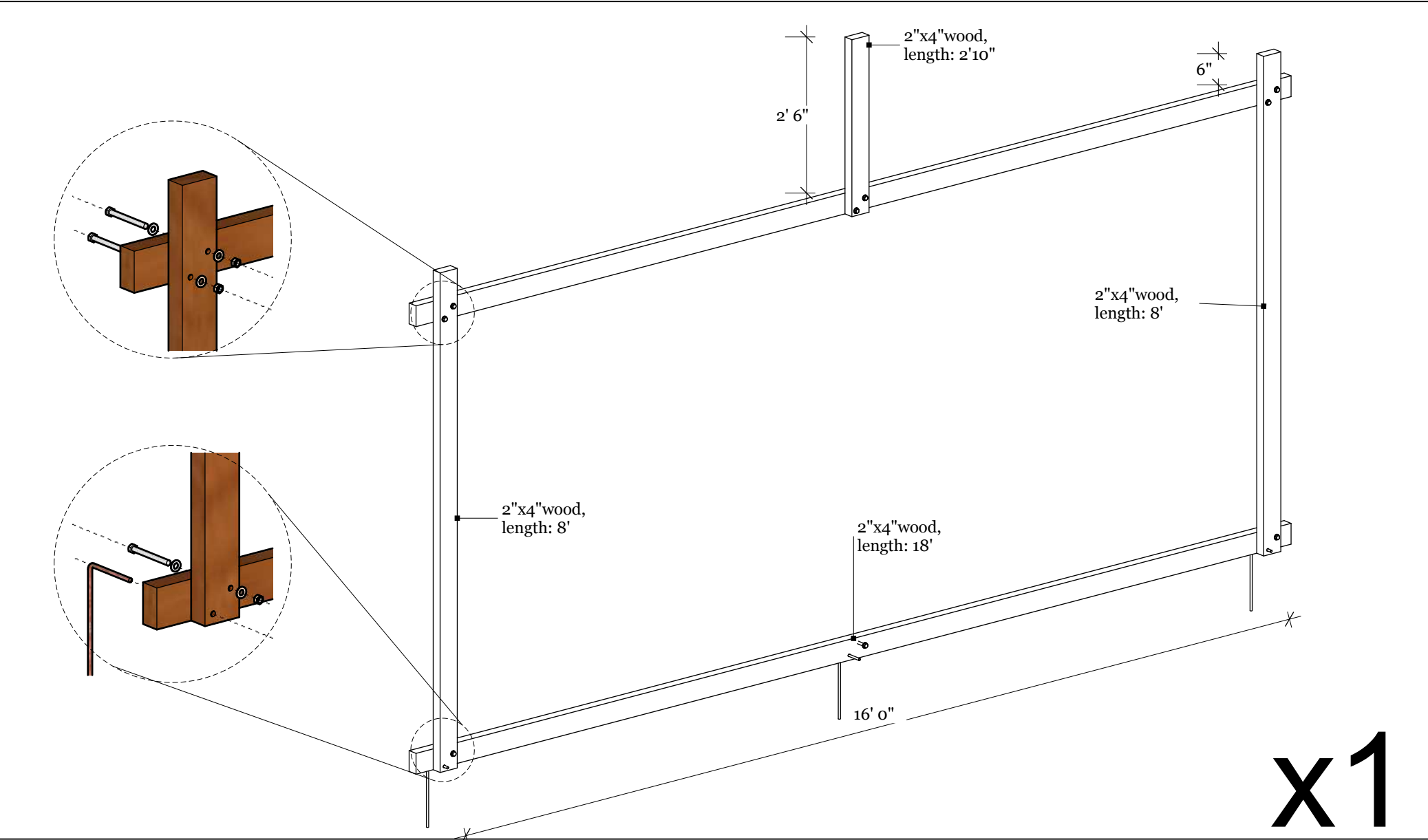
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

A 05

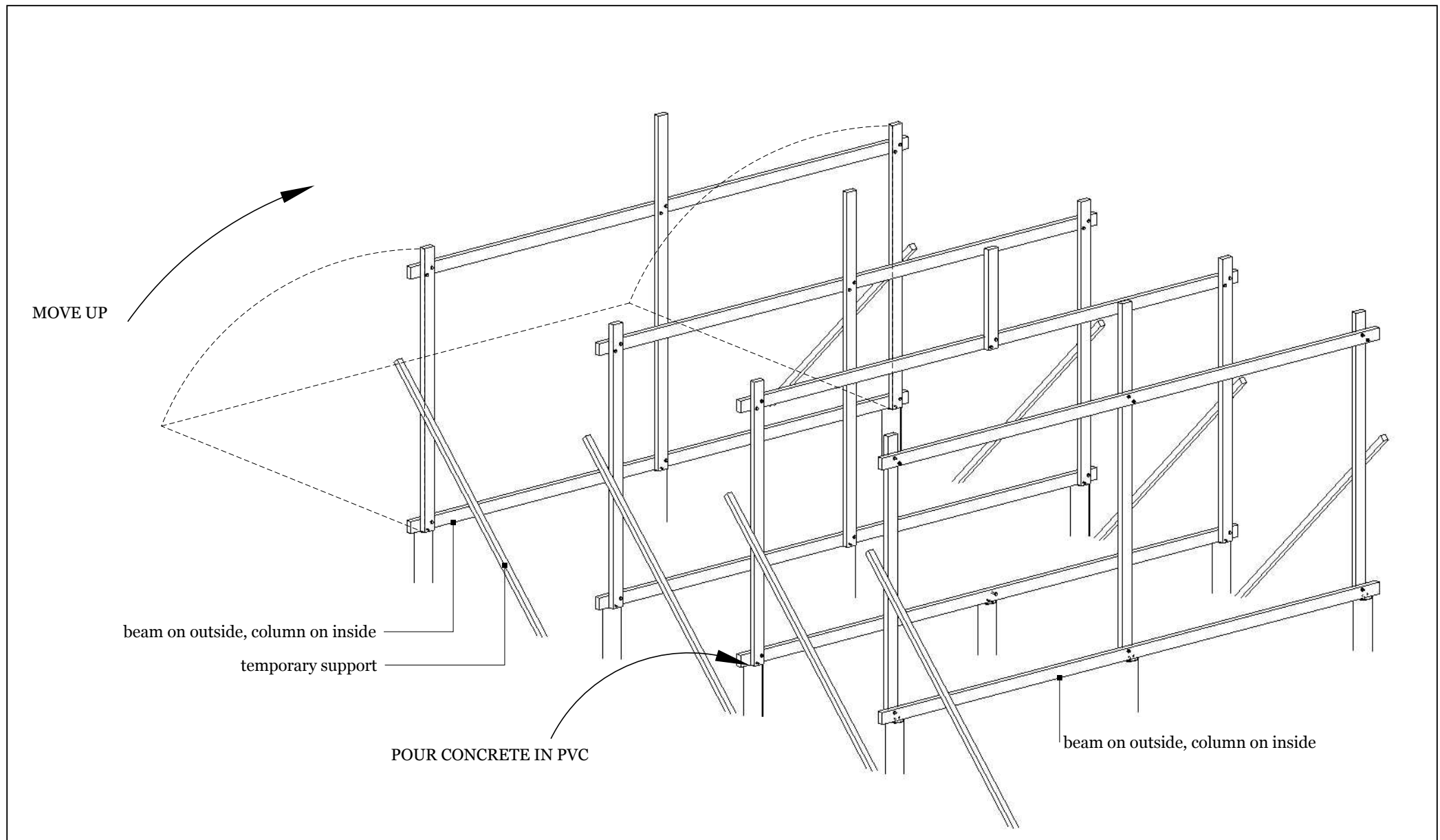
A

FRAME 1		REVISIONS		06	
			DD/MM/YY		REMARKS
		1	19 / 08 / 16		first version
	2	05 / 09 / 16	revision		
	3	15 / 09 / 16	step by step added		
	4	-- / -- / --	...		
	5	-- / -- / --	...		
	Teratak Semai 3.1				A

FRAME 2		REVISIONS		07	
			DD/MM/YY		REMARKS
		1	19 / 08 / 16		first version
	2	05 / 09 / 16	revision		
	3	15 / 09 / 16	step by step added		
	4	-- / -- / --	...		
	5	-- / -- / --	...		
	Teratak Semai 3.1			A	

FRAMES UP

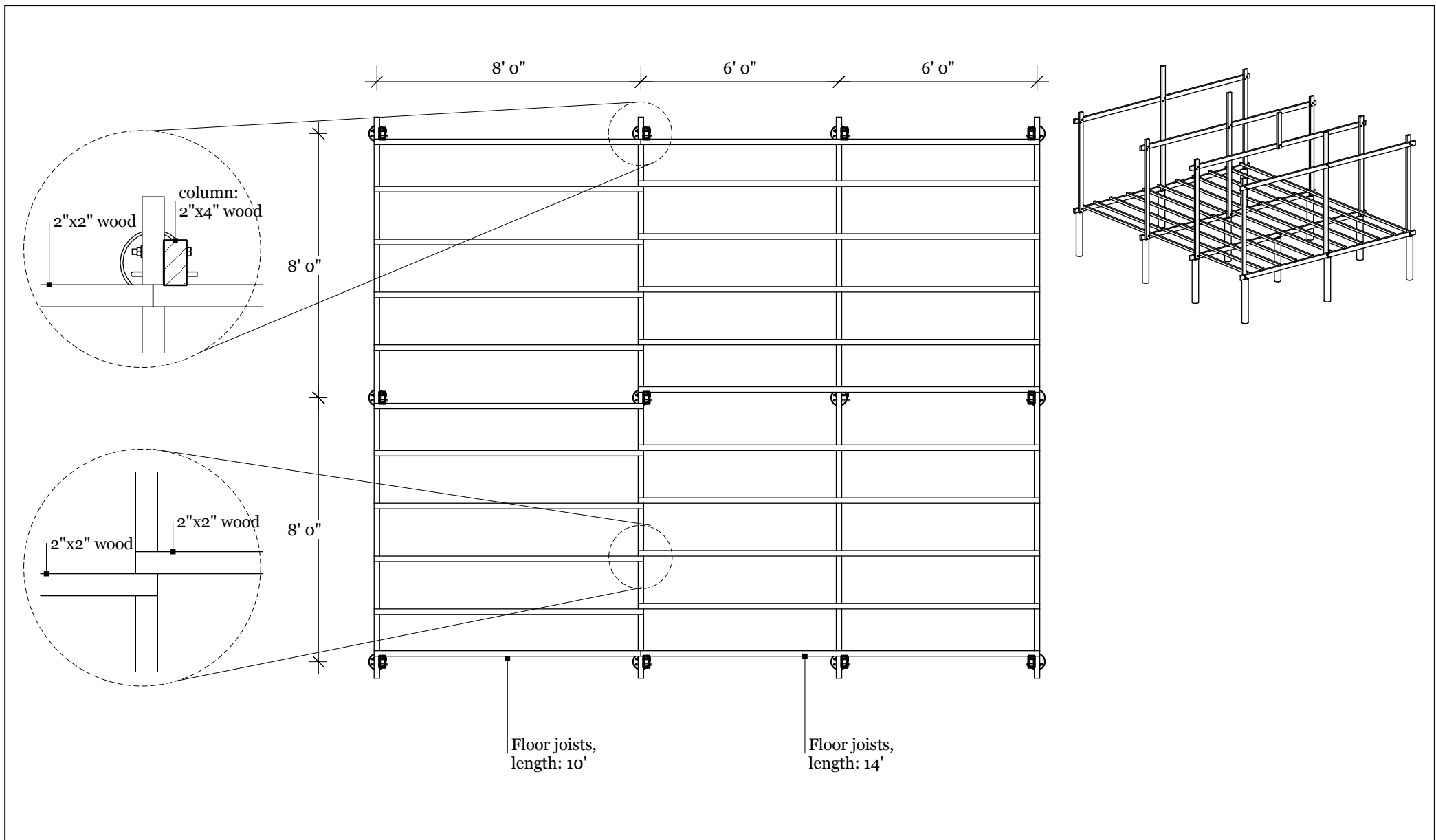
Teratak Semai 3.1

REVISIONS

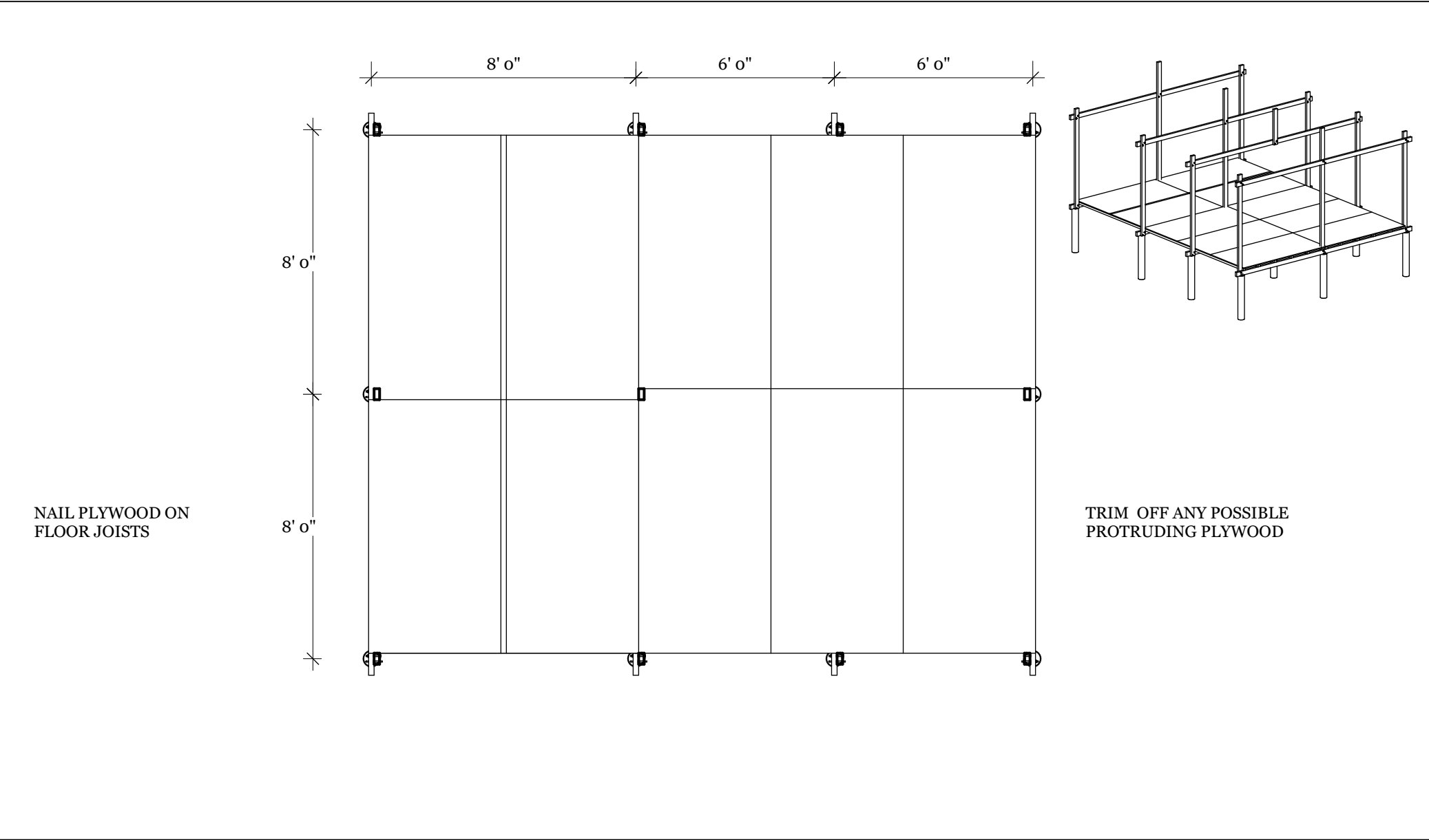
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

08

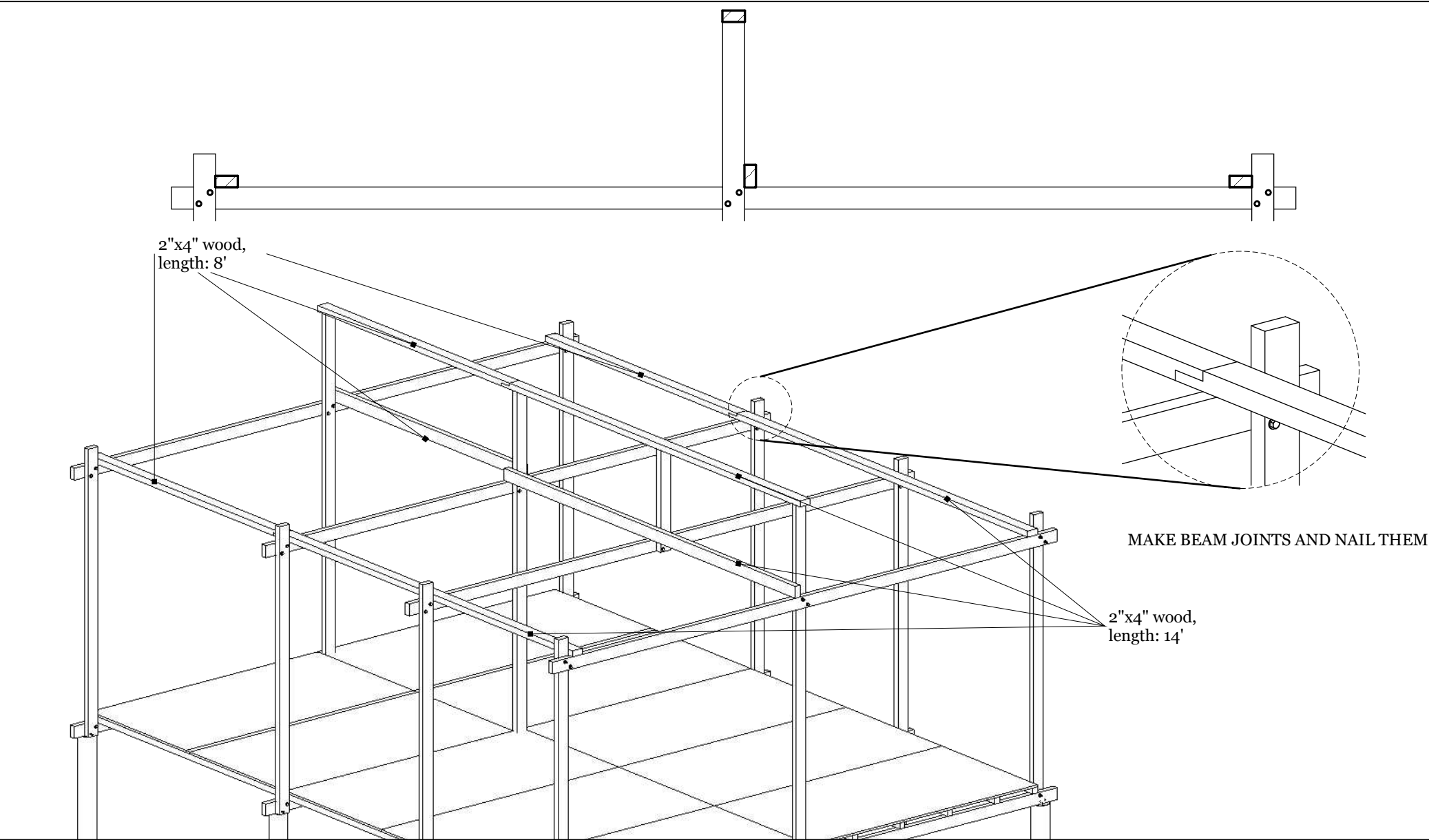
A

FLOOR JOISTS		REVISIONS	
		DD/MM/YY	REMARKS
		19 / 08 / 16	first version
		05 / 09 / 16	revision
		15 / 09 / 16	step by step added
		-- / -- / --	...
		-- / -- / --	...

FLOORING		REVISIONS	
		DD/MM/YY	REMARKS
	Teratak Semai 3.1	1 19 / 08 / 16	first version
		2 05 / 09 / 16	revision
		3 15 / 09 / 16	step by step added
		4 -- / -- / --	...
		5 -- / -- / --	...

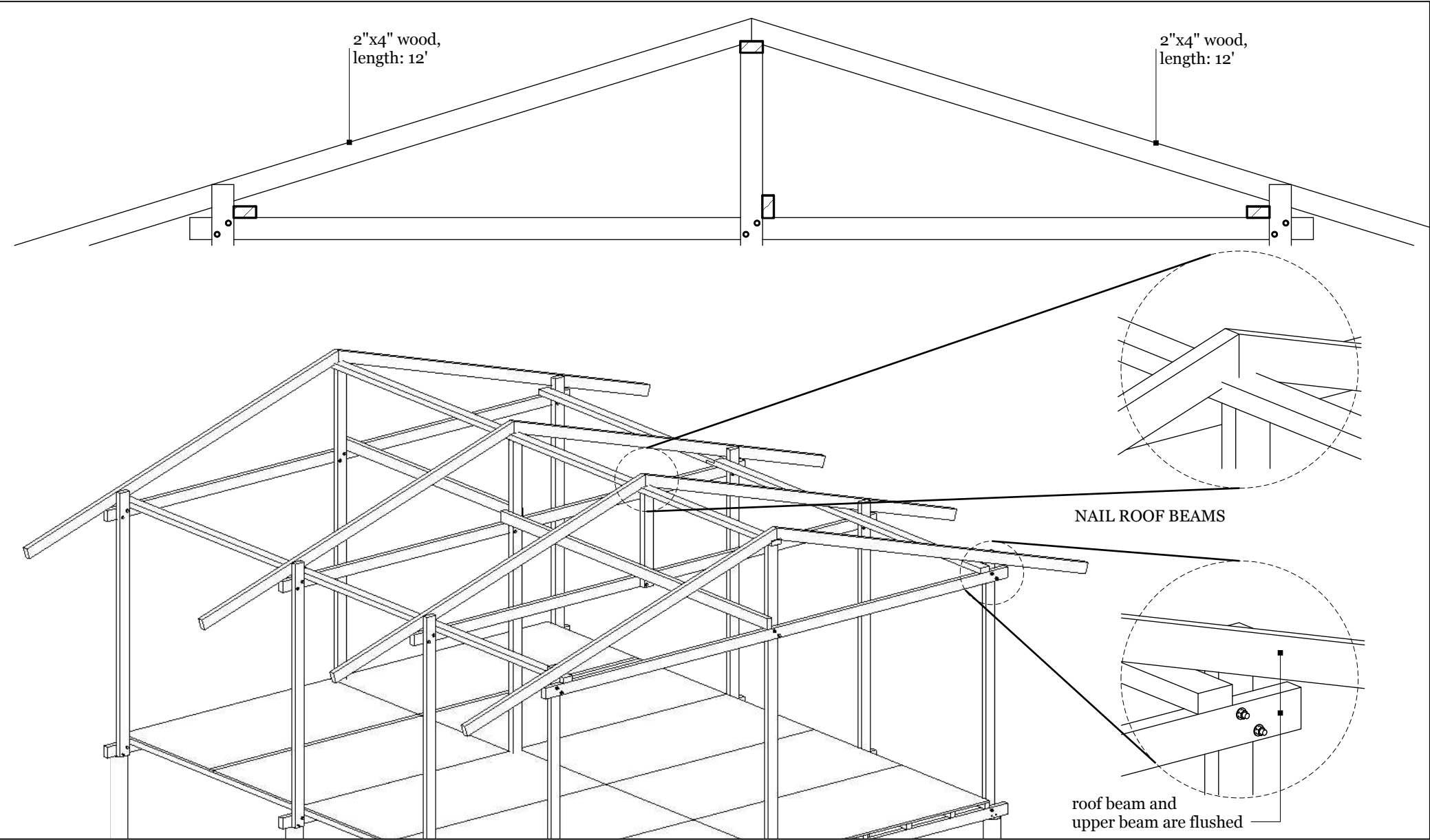

CONNECTING BEAMS

Teratak Semai 3.1

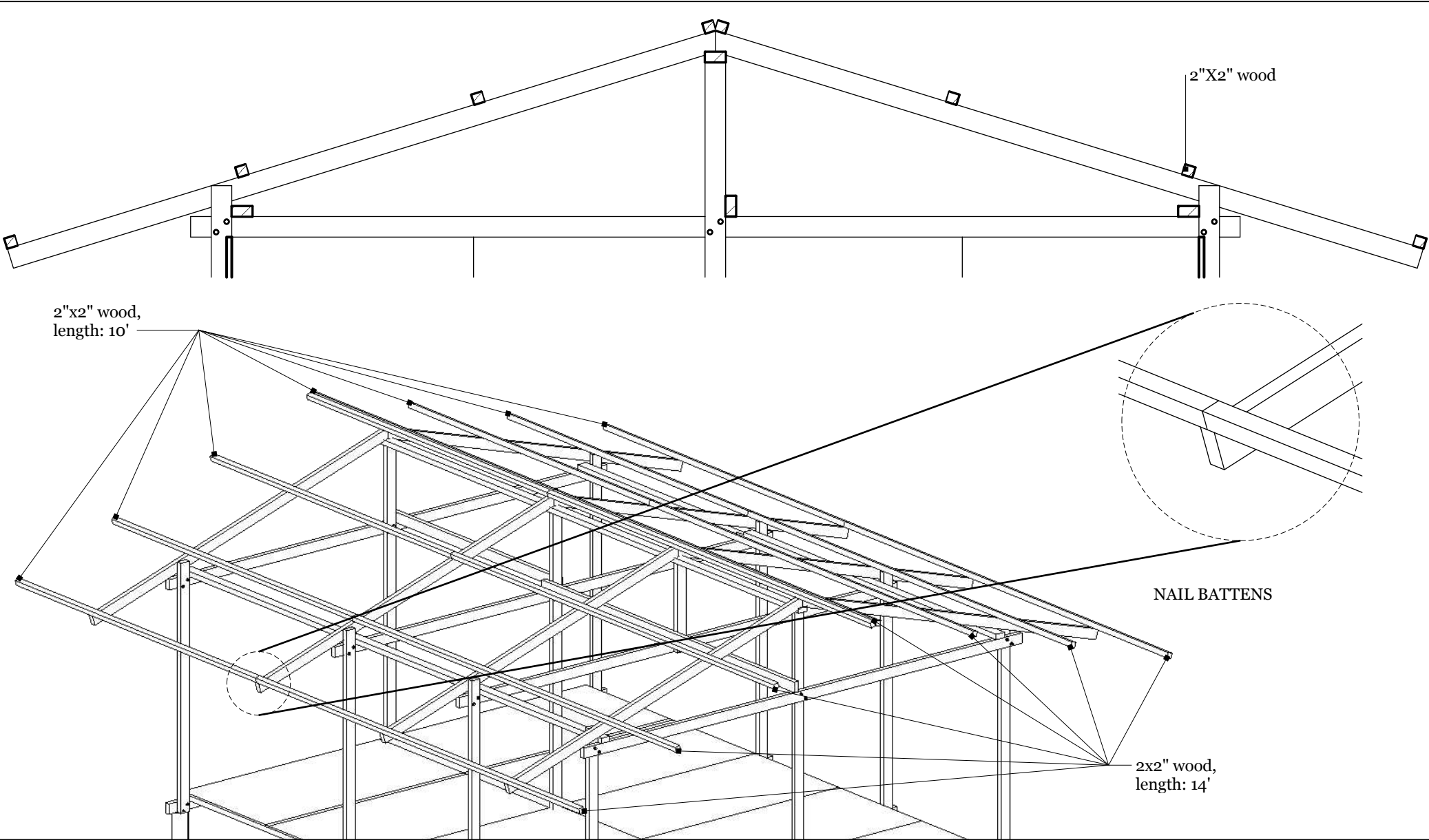
REVISIONS		
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

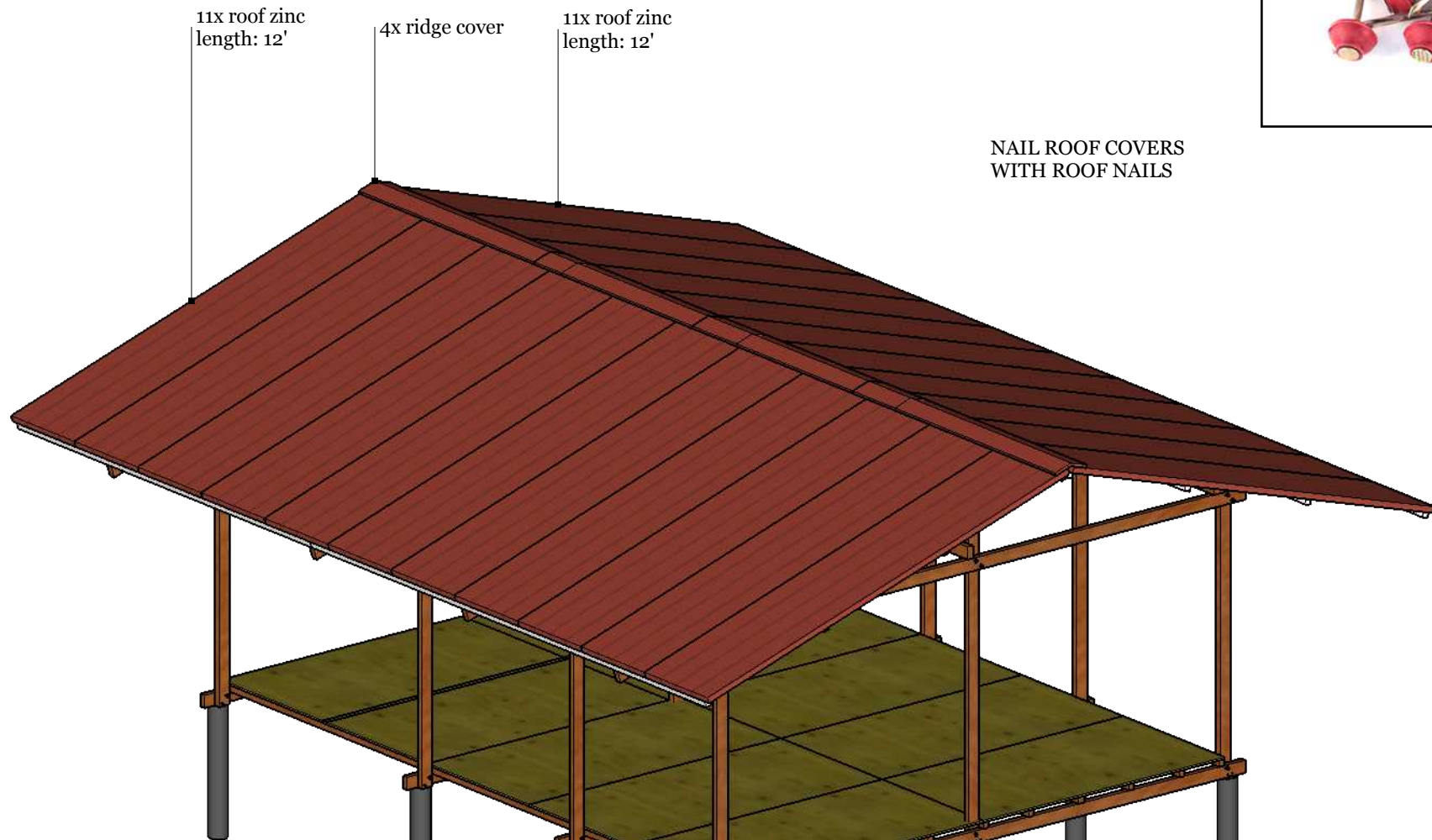
ROOF BEAMS		REVISIONS	
		DD/MM/YY	REMARKS
		1 19 / 08 / 16	first version
		2 05 / 09 / 16	revision
		3 15 / 09 / 16	step by step added
		4 -- / -- / --	...
Teratak Semai 3.1		5 -- / -- / --	...

A

12

BATTENS		REVISIONS		13		
			DD/MM/YY		REMARKS	
		1	19 / 08 / 16		first version	
		2	05 / 09 / 16		revision	
		Teratak Semai 3.1	3	15 / 09 / 16	step by step added	A
	4		-- / -- / --	...		
	5		-- / -- / --	...		

NAIL ROOF COVERS
WITH ROOF NAILS

ROOF COVER

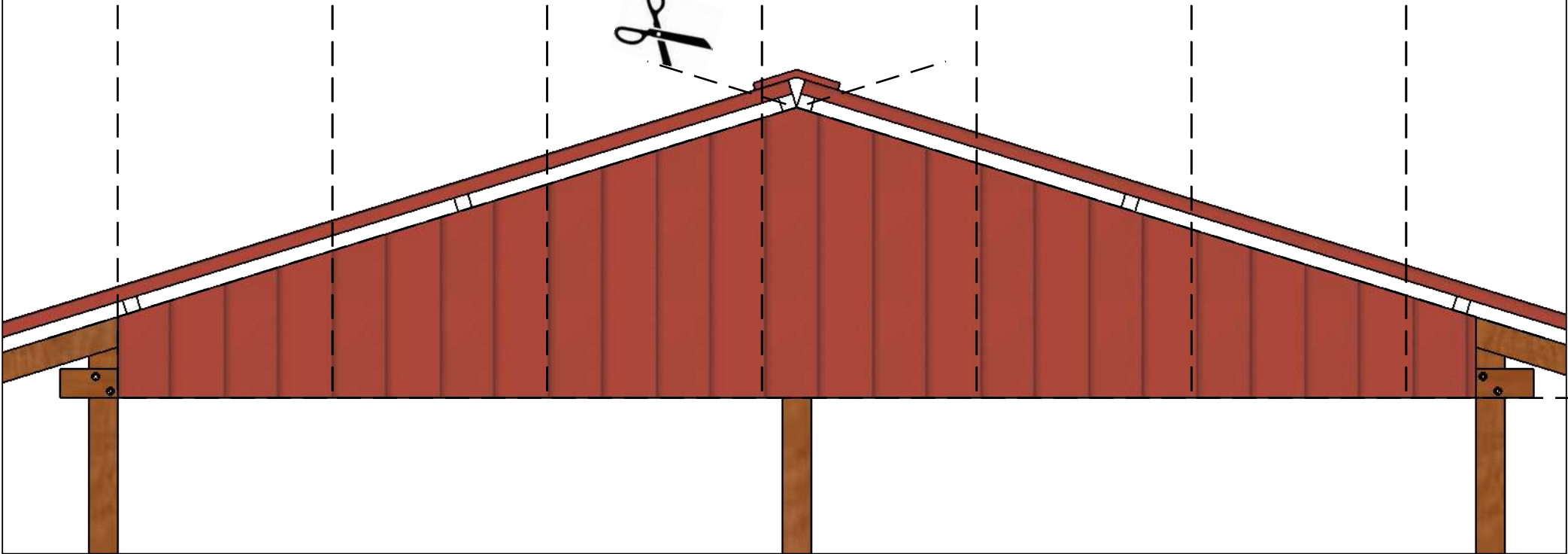

Teratak Semai 3.1

REVISIONS

	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

CUT ROOF SHEETS TO FITTING SIZE
THEN NAIL
REPEAT ON OTHER SIDE

SIDE COVERS

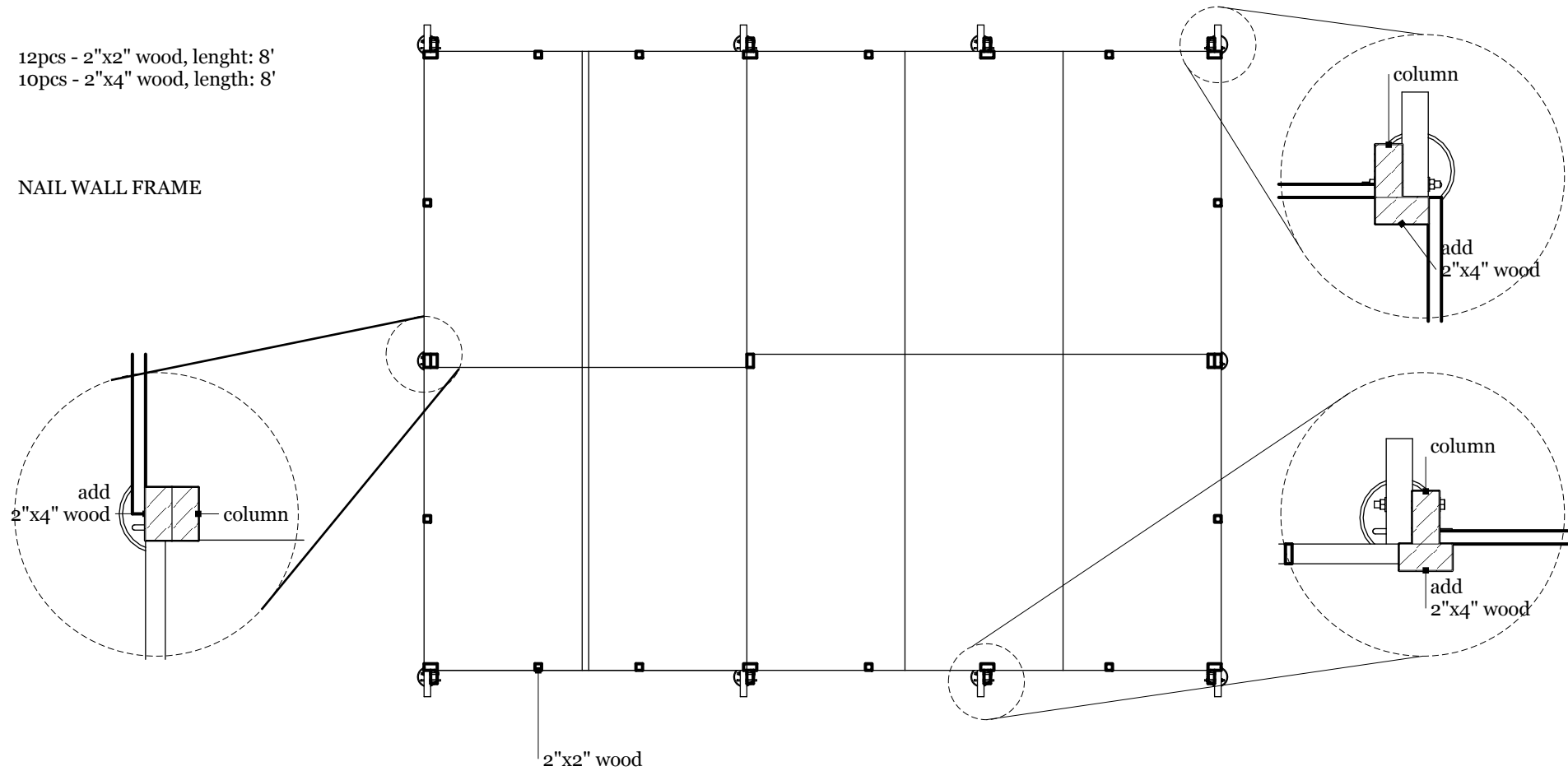

Teratak Semai 3.1

REVISIONS		
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

12pcs - 2"x2" wood, lenght: 8'
10pcs - 2"x4" wood, length: 8'

NAIL WALL FRAME

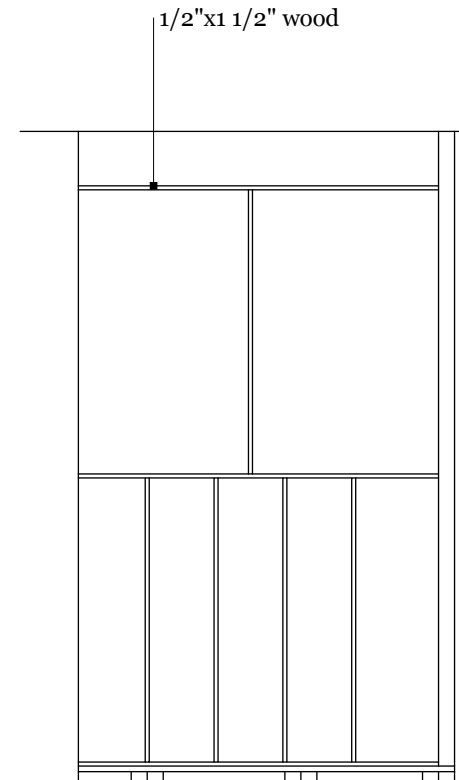
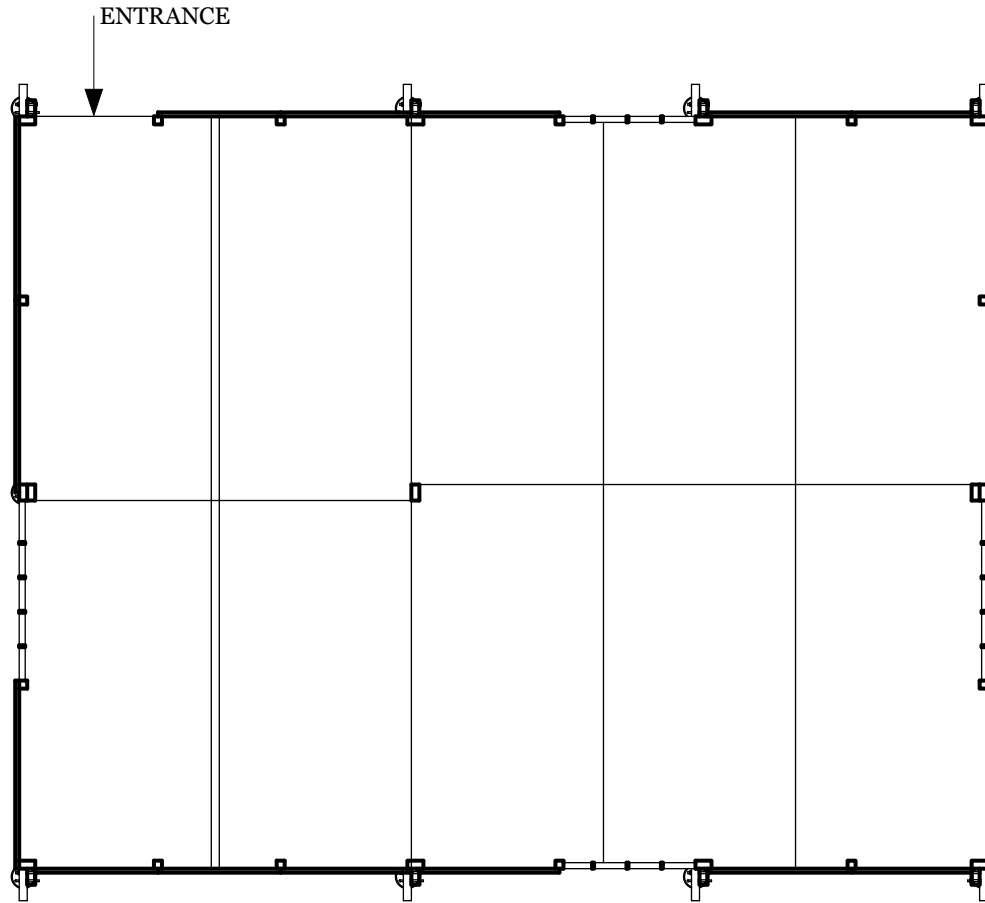
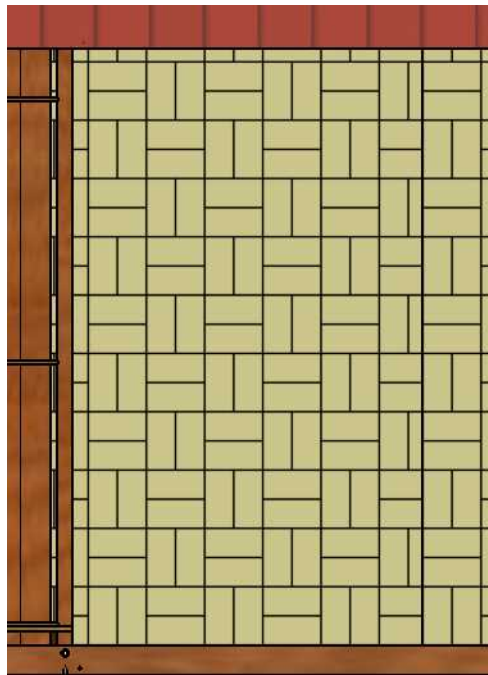
WALL FRAME

Teratak Semai 3.1

REVISIONS

	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

NAIL BERTAM LEAF PANELS ON WALL FRAME AS DESIRED

WALL FRAME

Teratak Semai 3.1

REVISIONS		
	DD/MM/YY	REMARKS
1	19 / 08 / 16	first version
2	05 / 09 / 16	revision
3	15 / 09 / 16	step by step added
4	-- / -- / --	...
5	-- / -- / --	...

Appendix 6: Data

Nr	MyKad Nr	Name	Ethnicity	Gender	Age	Address 1	Zip Code	Marital status	Job	Income (RM)		eKasih status	Election list status
1	680907-08-6327	SAARI A/L RISAM	Other	Male	48	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	500,00	T	T
2	950204-08-6326	NORLIDIA A/P NADZRI	Other	Female	21	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	HOTEL	MYR	600,00	T	T
3	891215-08-5075	JOE A/L BAH SULI	Other	Male	27	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
4	960917-38-5036	WAK NIKE A/P NADZRI	Other	Female	20	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	SHOP ASSISTANT	MYR	800,00	T	T
5	650508-08-5856	WAK SELIPER A/P BAH PAGAR	Other	Female	51	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Other	SELF-EMPLOYMENT	MYR	200,00	T	T
6	931207-08-5140	MUHAINI BT MUHAMMAD	Other	Female	23	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Other	SHOP ASSISTANT	MYR	600,00	T	T
7	900704-08-6118	SITI HAIDA A/P BAH SEDIN	Other	Female	26	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	200,00	T	T
8	890804-08-5708	CHOMBI A/P SAKDON	Other	Female	27	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
9	951004-08-6045	SLEM A/L BAH DEK	Other	Male	21	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Other	KRJ KG	MYR	200,00	T	T
10	861121-38-5096	SITI FAIRUS A/PAMIR	Other	Female	30	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	unknown			T	T
11	950427-08-6130	LAURA TAFAMIDA A/P ABU	Other	Female	21	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
12	940921-08-6110	MARNATASHA A/P BAH ROSLAN	Other	Female	22	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Other	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
13	901116-08-6503	BAH SADU A/L DIN	Other	Male	23	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	FACTORY	MYR	800,00	T	T
14	930224-08-6271	JIF A/L NORDIN	Other	Male	23	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
15	920604-08-6477	MOHEN BIN MUHAMMAD	Other	Male	24	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
16	941202-08-5183	ZIZIRUAN A/L BAH DEK	Other	Male	22	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	SUPERMARKET	MYR	800,00	T	T
17		ROZANA A/P BAH RAHONG	Other	Female		KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Other	HOTEL	MYR	60,00	T	T
18	950621-10-5980	NAZIRA A/P A/P BAH MEE	Other	Female	21	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
19	910407-08-5986	ZALIYAH BT MUHAMMAD SHAHIDI	Other	Female	25	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
20	810814-08-6094	JARINA A/P BAH KENG	Other	Female	35	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	200,00	T	T
21	951212-08-6699	DONI A/L BAHRAHONG	Other	Male	21	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Single	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
22	920609-02-5200	SALVIN A/P BAH ALANG	Other	Male	24	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
23	820808-08-6905	AMINTA A/L AMIT	Other	Male	34	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	600,00	T	T
24	930904-08-5299	RUDY A/L BAH SUSAH	Other	Male	23	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
25	821108-08-6458	JAINI A/P BAH SUSAH	Other	Female	34	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	unknown			T	T
26	800723-08-6609	MAT A/L ALI	Other	Male	36	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
27	711227-08-5573	KARIM BIN AMIT	Other	Male	45	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
28	840807-08-5538	WAK MIMI A/P AMIT	Other	Female	32	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Other	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
29	911209-08-5437	BAH IMA A/L ABU	Other	Male	25	KG BT 14 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
30	920607-08-5461	BAH ALWI A/L BAH ALANG	Other	Male	24	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Other	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
31	920716-06-5822	SALINA A/P AGONG	Other	Female	24	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	500,00	T	T
32	910523-08-6193	BAH ZAINAL A/L MANYOK	Other	Male	25	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
33	950318-08-5868	YULIA AMIRA A/P TONY	Other	Female	21	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	300,00	T	T
34	861024-33-5820	EMYNADIANA A/P PANDAK	Other	Female	30	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
35	641226-08-5722	HAN ATA'I A/P AH HAI	Other	Female	52	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
36	951030-08-5344	DINA A/P BAH DENG	Other	Female	21	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
37	950930-08-6648	NORPASIRA A/P AMRAN	Other	Female	21	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
38	830520-08-6665	RAHMAT A/L BAH YAK	Other	Male	33	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	500,00	T	T
39	920609-08-5190	DARVINAZURANIZA ATIZA	Other	Female	24	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
40	940421-06-5479	NORAZAMAN BIN RAMLI	Other	Male	22	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	500,00	T	T
41	951129-08-6727	ROZAINI A/L SABRI	Other	Male	21	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Other	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
42	930201-06-5224	NOR ASIKIN ANAK BAH KAWIT	Other	Female	23	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	200,00	T	T
43	921016-08-6475	LATIF IBRAHIM A/L BAH LONG	Other	Male	24	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	40,00	T	T
44	640323-08-5412	WAK DIAH A/P BARIK	Other	Female	52	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
45	860410-38-5338	MINAH A/P BAH DAUD	Other	Female	30	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
46	770330-08-6435	HAMIDUN A/L BAH KAKEH	Other	Male	39	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
47	951118-08-6385	MAT A/L HAMIDUN	Other	Male	21	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
48	750824-08-5020	WAK DUL A/P BAH KUNAR	Other	Female	41	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
49	821022-08-6174	MIDAH A/P BAH CHUT	Other	Male	34	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
50	840304-38-5002	WAK JUMAIL A/P BAH CHUT	Other	Female	34	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
51	770331-08-6138	SAMSI AH A/P BARIK	Other	Female	39	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	500,00	T	T
52	950205-08-6637	KAMIL A/L BAH YAK	Other	Female	21	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	300,00	T	T
53	860506-38-6423	MALIK A/L BAH CHUT	Other	Male	30	KG BT 24 JLN PHG, Tapah	35000	Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
54	950522-08-6649	ARWAN A/L BAH NGING	Other	Male	21	KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	200,00	T	T
55	920411-08-6294	ROHANA A/P BAH NGING	Other	Female	24	KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
56	920106-08-5163	JUAIMI A/L SARUDIN	Other	Male	24	KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
57	940815-08-6627	NARINDER SINGH	Other	Male	22	KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	500,00	T	T
58	580613-08-5400	LONG A/P BAH CHAN	Other	Female	58	KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000	Married	AGRICULTURE	MYR	200,00	T	T
59	901019-08-5242	ROSMINA A/P BAH DEROS	Other	Female	26	KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000	Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T

60	911213-08-5886	TERANTAI A/P S ROSLI	Other	Female	25 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Other	AGRICULTURE	MYR	300,00	T	T
61	961206-08-6085	TOMAS A/L KONGHOK	Other	Male	20 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	700,00	T	T
62	900201-08-5113	BAH ALI A/L BAH JAKOB	Other	Male	25 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
63	951027-08-5774	NG TANG YOONG	Other	Female	21 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Single	STUDY			T	T
64	910518-08-5487	MULIADI A/L HASSAN	Other	Male	25 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
65	750310-08-5808	SIMAH A/P BAH CHERALUT	Other	Female	41 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	300,00	T	T
66	931125-08-6502	SHAZLEEN A/P MAZLI	Other	Female	23 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	SHOP ASSISTANT	MYR	300,00	T	T
67	921213-08-6263	SHAIRY A/L ISMAL	Other	Male	24 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
68	920706-08-5053	ROSDI A/L BAH DEROS	Other	Male	24 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	300,00	T	T
69	950203-08-6879	ASRAF UDAWAJIDI A/L BAH CHOM	Other	Male	21 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	500,00	T	T
70	800214-08-5453	BAVARIAN A/L BAH CHOT	Other	Male	30 KG BT 3 JLN PHG, Tapah	35000 Married	KRJ SENDIR	MYR	400,00	T	T
71	900120-08-5103	RIZAL A/L ROSNI	Other	Male	25 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SELL	MYR	800,00	T	T
72	891008-08-5021	BAHARI A/L BAH ALAK	Other	Male	27 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SECURITY GUARD	MYR	900,00	T	T
73	920206-08-5815	WINSON A/L GANDI	Other	Male	24 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
74	910308-08-5913	JESSEY BIN GANDI	Other	Male	25 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	AGRICULTURE	MYR	700,00	T	T
75	940517-08-5386	NIZA A/P GANDI	Other	Female	22 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	900,00	T	T
76	940302-08-6349	HASLAN A/L BAH MAR	Other	Male	22 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
77	930328-08-5492	JUNIDAH A/P BAH MAR	Other	Female	23 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	800,00	T	T
78	921023-08-6385	ANRIL A/L DIN	Other	Male	24 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Other	POLICE	MYR	900,00	T	T
79	900626-08-5266	ANI A/P BAH HONG	Other	Female	26 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	AGRICULTURE	MYR	600,00	T	T
80	931003-08-6774	NUR SAPIAH A/P BAH BUYONG	Other	Female	23 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	600,00	T	T
81	941015-08-6738	LINAWATHY A/P BAH BUYONG	Other	Female	22 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	AGRICULTURE	MYR	500,00	T	T
82	901208-08-5436	ADIK WATI A/P YONG	Other	Female	26 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
83	890608-08-5135	KAMAL A/L MAT	Other	Male	27 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
84	950815-08-6175	NORZAM A/L NORDIN	Other	Male	21 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	800,00	T	T
85	860223-08-5204	NORMA A/P AMOI	Other	Female	30 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
86	940114-08-6771	BAH MOHAN A/L ROSLI	Other	Male	22 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Single	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
87	900812-08-5040	YANTI A/P ITAM	Other	Female	26 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	300,00	T	T
88	910919-08-5728	RISANI A/P BAH ENTUT	Other	Female	25 KG BT 10 JLN, Tapah	35000 Married	SHOP ASSISTANT	MYR	400,00	T	T
89	840315-08-6390	RAHIMAH A/P BAH CHOK	Other	Female	32 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
90	930428-08-6476	SATIRI A/P BAH DENG	Other	Female	23 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	800,00	T	T
91	871129-08-5038	SALMAH A/P BAH DEK	Other	Female	29 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
92	820710-08-6309	BAH JESY A/L BAH MAT	Other	Male	34 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
93	960718-08-6439	RAMY A/L BAH DAIK	Other	Male	20 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	800,00	T	T
94	950317-08-6762	RINA A/P BAH DAIK	Other	Female	21 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	400,00	T	T
95	920919-08-6201	ZAMRI A/L SAFA	Other	Male	24 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	600,00	T	T
96	950930-08-6584	JULIA A/P BAH CHOK	Other	Female	20 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	800,00	T	T
97	831106-08-5362	WAH MEP A/P BAH SENG	Other	Female	33 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
98	921024-08-6408	NORNABILA A/P BAH SEP	Other	Female	24 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Single	SALON	MYR	500,00	T	T
99	901120-08-6266	KUSHA A/P BAH CHOK	Other	Female	26 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
100	751020-08-5150	WAK JEE A/P BAH LONG	Other	Female	41 KG BT 23 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
101	920117-08-5549	ZAMRI A/L BAH LUT	Other	Female	24 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	700,00	T	T
102	950706-08-6328	WAH MIWA BT BAH ALANG	Other	Female	21 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	400,00	T	T
103	590322-08-5258	WAH YUN A/P BAH MAT	Other	Female	57 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
104	610510-08-6835	BAH ROUS A/L BAH CHEDOL	Other	Male	55 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Other	PECEN	MYR	1.000,00	T	T
105	930128-08-5527	SAIDI A/L BAH SEMAN	Other	Male	23 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
106	941030-08-5565	TOJA A/L BAH RAUS	Other	Male	22 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	300,00	T	T
107	910305-08-6427	AFFIS A/L BAH KARIM	Other	Male	25 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
108	860110-08-5587	JOHA A/L BAH GUNONG	Other	Male	30 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
109	950112-08-5977	JANKIVEN A/L JAHDIR	Other	Male	20 KG BT 5 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	800,00	T	T
110	950314-08-6492	LIHA A/P NORDIN	Other	Female	20 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
111	920807-08-6645	HASBI A/L BAH DENG	Other	Male	22 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Single	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
112	901224-08-6041	ZAIZUL A/L BAH DEK	Other	Male	26 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	600,00	T	T
113	921001-08-6253	BAH SEMUN A/L BAH BIN	Other	Male	23 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	500,00	T	T
114	790120-08-5344	JUNAINAH A/P BAH TOM	Other	Female	37 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	500,00	T	T
115	870813-08-6569	DEMES A/L BAH DENG	Other	Male	29 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	600,00	T	T
116	930803-08-5185	LASIMAN A/L MAT	Other	Male	23 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
117	780718-08-5032	WAK SIMAH A/P BAH UN	Other	Female	38 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Married	SELF-EMPLOYMENT	MYR	500,00	T	T
118	9009-08-5424	HASNA BT RAHIM	Other	Female	26 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Married	AGRICULTURE	MYR	400,00	T	T
119	940108-08-5500	JULIA A/P BAH LONG	Other	Female	22 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T

120	951128-08-5108	KARINA A/P BAH EBAL	Other	Female	21 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
121	950605-08-5748	MEMORINDA A/P BAH DEK	Other	Female	21 KG BT 17 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
122	950706-08-6141	MARRIO A/L RAZALI	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	700,00	T	T
123	940809-08-5724	AZURA A/P ITAM	Other	Female	22 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
124	940220-08-6118	RISMA A/P RAZALI	Other	Female	22 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	800,00	T	T
125	950404-08-6322	JULIA A/P BAH JOL	Other	Female	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	HOTEL	MYR	900,00	T	T
126	950924-08-6561	JURIS A/L BAH DEK	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
127	950924-08-6561	JUKIS A/L BAH DEK	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
128	920512-08-6998	LIHA A/P BAH RANVIH	Other	Female	24 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Other	KRJ KG	MYR	600,00	T	T
129	950928-08-6083	ZOLKARNAIN BIN KAMARUDIN	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	HOTEL	MYR	900,00	T	T
130	950128-08-5971	BAH MIKHA A/L BAH SALLEH	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	600,00	T	T
131	950314-08-6409	SUNITO A/L NGAH MAN	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	700,00	T	T
132	950104-08-5838	YUSANTHY A/P AGUS	Other	Female	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	700,00	T	T
133	951024-08-6157	EPAFRAS JOEL A/L DOLAH	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	HOTEL	MYR	900,00	T	T
134	950510-08-6529	BAH DAY A/L BAH KIPOK	Other	Male	21 KG BT 16 JLN, Tapah	35000 Single	HOTEL	MYR	900,00	T	T
135	950831-08-6773	ARIS A/L BAH TIL	Other	Male	21 KG BT 19 JLN, Tapah	35000 Single	HOTEL	MYR	900,00	T	T
136	940122-08-6624	MASTURA A/P BA NGEM	Other	Female	22 KG BT 19 JLN, Tapah	35000 Married	KRJ KG	MYR	500,00	T	T
137	941009-08-5966	WAK LONG A/P BAJA	Other	Female	22 KG BT 19 JLN, Tapah	35000 Single	SUPERMARKET	MYR	700,00	T	T
138	950505-08-6313	OSMAN A/L BAH KERABU	Other	Male	21 KG BT 19 JLN, Tapah	35000 Other	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
139	951103-08-6606	ROSLINA A/P BAH PE	Other	Female	21 KG BT 19 JLN, Tapah	35000 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	800,00	T	T
140	921202-08-5193	KHAIRI AZALI BIN AHMAD WAZIR	M-MELAYU	Male	24 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	600,00	T	T
141	740907-08-5190	ROHANA BT NOORDIN	M-MELAYU	Female	42 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Married	unknown			T	T
142	950625-08-5675	RAJA MOHAMAD FAHIZUDDIN	Other	Male	21 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Single	STUDY			T	T
143	750411-08-6092	ZAIDAH BT KASSIM	M-MELAYU	Female	41 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Married	SHOP ASSISTANT	MYR	600,00	T	T
144	840318-08-6396	RAFEDA BT BASALI	M-MELAYU	Female	32 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Married	SELL	MYR	600,00	T	T
145	740902-08-6282	FAZELIN BT KAMARUDIN	M-MELAYU	Female	42 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Married	SELL	MYR	800,00	T	T
146	920517-08-5257	MOHAMMAD MUSTAFIZZUR	M-MELAYU	Male	24 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	800,00	T	T
147	941025-08-5405	ABDUL MALEK BIN AHMAD	M-MELAYU	Male	22 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	600,00	T	T
148	861124-38-6131	MUHAMAD AZNI BIN ISMAIL	M-MELAYU	Male	30 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Married	KRJ KG	MYR	400,00	T	T
149	941129-08-5207	MUHAMMAD YUSRI BIN ALI	M-MELAYU	Male	22 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Single	KRJ KG	MYR	600,00	T	T
150	920329-01-6414	NURFIRHANI BT ALI MOHAMAD	M-MELAYU	Male	24 KG LUBUK MAS, Chenderian	35300 Single	SHOP ASSISTANT	MYR	800,00	T	T